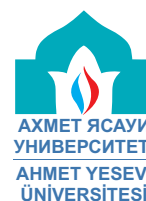

Азия-Еуропа

Ақпараттық сараптама журналы

Басылымның 4-ші жылы, №38, Наурыз 2019

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜN AYLIK YAYINIDIR ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АЙ САЙЫН ШЫҒАТЫН БАСЫЛЫМЫ

DIGITAL AGENDA OF THE EURASIAN ECONOMIC UNION

ЦИФРОВАЯ ПОВЕСТКА ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА

RÖPORTAJ СҰХБАТ

DR. BÜLENT DUMLUPINAR
KİMEP ÜNİVERSİTESİ
BANG COLLEGE OF BUSINESS
PAZARLAMA-YÖNETİM BÖLÜMÜ

ДОКТОР БҮЛЕНТ ДУМЛУПЫНАР
КИМЭП УНИВЕРСИТЕТІ БЭНГ АТЫНДАҒЫ БИЗНЕС
ФАКУЛЬТЕТІ МАРКЕТИНГ ЖӘНЕ МЕНЕДЖМЕНТ КАФЕДРАСЫ

HIDDEN PITFALLS IN ACADEMIC PUBLISHING

ПОДВОДНЫЕ КАМНИ
АКАДЕМИЧЕСКИХ
ИЗДАНИЙ

GULNAR NADIROVA

ASYA-PASİFİK'TE ÇİN'E KARŞI ABD-JAPONYA İŞBİRLİĞİ

АЗИЯ-ТЫНЫҚ МҰХИТ
АЙМАҒЫНДА ҚЫТАЙҒА
ҚАРСЫ АҚШ-ЖАПОНИЯ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ

OMIRBEK HANAYI

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Sahibi / Меншік иесі
Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü /
Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты директоры
Doç. Dr. Vakur Sümer

Genel Yayın Yönetmeni / Бас редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Жауапты редактор
Dr. Zhandos Ranov

Haber Müdürü / Жаңалықтарға жауапты редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Tercüme Ekibi / Аудармашылар тобы
Omirbek Hanayi
Aigerim Manatkızı
Kanat Makhanov

Sekretarya / Хатшылық
Saltanat Suleymen

Teknik Redaksiyon / Техникалық редактор
Kanat Makhanov

Yayın Kurulu / Редакция алқасы
Doç. Dr. Vakur Sümer
Zhengizkhan Zhanaltay
Dr. Zhandos Ranov
Dr. Gulnar Nadirova
Dauren Aben

Yönetim Merkezi / Басқару орталығы

Almalı Audanı, Mametova 48, 050004
Almaty, Kazakhstan
Tel. +7 (727) 279 97 94
Fax. +7 (727) 279 97 94
E-mail: info@eurasian-research.org

Mülakat, haber-yorum ve analizlerde ifade edilen görüşler yazarların kendi görüşleri olup
Enstitü'nün yayın politikasını yansıtmamaktadır. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

"Сұхбат", "Ақпараттық сараптама" және "Өзекті пікір" айдарларымен шыққан мақала авторларының
пікірлері институт көзқарасын білдірмейді. Журналда жарияланған материалдарды
институттың рұқсатынсыз көшіріп басуға болмайды.

DOÇ. DR. VAKUR SÜMER

Değerli Okuyucularımız,

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi'ne bağlı Avrasya Araştırma Enstitüsü olarak üç yılı aşkın süredir çıkarmakta olduğumuz aylık yayıнымız Asya Avrupa'nın 38. Sayısı ile karşınızdayız.

Asya Avrupa'nın bu sayısı için de yine yoğun, ve ilgi uyandıran bir içerik hazırladığımızı düşünüyoruz. Asya-Pasifik bölgesindeki rekabet ve bu çerçevede ABD-Japonya ortaklığını analiz eden yazımız, yükselen güç Çin'in sınırlılıklarını da ortaya koyuyor. Yine bölgemizdeki önemli aktörlerden biri konumundaki Çin ile ilgili Kırgızistan'da gelişen yaklaşımlar da bir diğer analizimizin konusunu oluşturuyor.

Bölgemizdeki önemli ortaklıklardan biri durumundaki Avrasya Ekonomik Birliği'nin 'dijital gündemi' de bu sayımızdaki ilgi çekici bir analiz yazısı. Kazakistan'daki ücretlerin yapısını analiz ettiğimiz diğer bir analizimizde de, veriler ışığında bir tartışma ortaya koyuyoruz. Bu sayımızda ayrıca, Güney Gaz Koridoru'nda yaşanan güncel gelişmelerin değerlendirildiği, ve akademik yayıncılıktaki yeni gelişmeleri konu edinen değerlendirmeleri de okuyabileceksiniz.

Enstitümüz ile ilgili yeni ve güzel bir haberi de sizlerle paylaşmak istiyoruz. 2014 yılının sonlarında faaliyete başlayan Enstitümüz zaman içerisinde kayda değer bir gelişim gösterdi ve pek çok önemli başarı elde etti. Bunlardan en sonuncusu geçtiğimiz günlerde açıklanan Küresel Düşünce Kuruluşları endeksi çerçevesinde gerçekleşti. On yılı aşkın bir süredir açıklanan söz konusu endekse ilk olarak 2018 yılında iki kategoride (dış politika alanındaki en iyi düşünce kuruluşları", "Orta Asya'daki en iyi düşünce kuruluşları") giren Enstitümüz, 2019 yılında açıklanan endekste, hem daha önce girdiği kategorilerde sekiz sıra yükseldi, hem de şu iki yeni kategoride daha kendine yer buldu: "sosyal medyayı en iyi kullanan düşünce kuruluşları" ve "interneti en iyi kullanan düşünce kuruluşları". Bu başarıyı elde etmemizde, başta Üniversite yönetimimiz olmak üzere, tüm paydaşlarımıza, verdikleri destekler için şükranlarımızı sunuyoruz.

Yeni sayımızda görüşebilmek umuduyla,

Құрметті оқырмандар!

Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты тарапынан үш жыл бойы шығарылып келе жатқан ай сайынғы «Азия Еуропа» журналының 38-ші санын назарларыңызға ұсынамыз.

«Азия Еуропа» журналының бұл саны үшін де қызықты әрі назар аударуға тұрарлық материалдар дайындадық деген ойдамыз. Азия-Тынық мұхиты аймағындағы бәсекелестік және соған байланысты АҚШ пен Жапония арасындағы әріптестік мәселесі зерттелген мақалада ықпалы артып келе жатқан Қытайдың шектеулі тұстары де қарастырылды. Қырғызстанның аймақтағы маңызды акторлардың бірі – Қытайға деген көзқарасы тағы бір талдауымыздың басты тақырыбына айналды.

Аймақтағы маңызды әріптестіктердің бірі болып табылатын Еуразиялық экономикалық одақтың «сандық күн тәртібі» де – бұл санымыздағы қызықты мақалалардың бірі. Тағы бір талдауымызда Қазақстанның жалақы құрылымы туралы тың деректер келтіре отырып, бұл тақырыпты жан-жақты зерделедік. Журналымыздың бұл санында, сондай-ақ, Оңтүстік газ дәлізіндегі ағымдағы оқиғалар мен ғылыми басылымдардағы жаңа өзгерістерге қатысты мақалаларды оқи аласыздар.

Сіздермен институтымыз туралы жақсы жаңалықпен бөліскіміз келеді. 2014 жылдың соңынан бері қызмет етіп келе жатқан институт осы уақыт ішінде үлкен жетістіктерге жетіп үлгерді. Олардың ең соңғысы жақында жарияланған «Әлемнің стратегиялық зерттеу орталықтары» индексі шеңберінде жүзеге асырылды. Он жылдан астам уақыт бойы жарияланып келген тізімге алғаш рет 2018 жылы екі номинация бойынша («Сыртқы саясат саласындағы ең үздік стратегиялық зерттеу орталықтары», «Орталық Азиядағы ең үздік стратегиялық зерттеу орталықтары») енген институт 2019 жылғы тізімде бұрынғы номинациялар бойынша сегіз орынға көтеріліп, екі жаңа номинацияда орын алды: «Әлеуметтік желілерді қолдану белсенділігі жоғары стратегиялық зерттеу орталықтары» және «Интернет желісін жоғары деңгейде қолданатын стратегиялық зерттеу орталықтары». Бұл жетістіктерге жетуге зор үлес қосқан барша азаматтарға, әсіресе, қолдау көрсеткендері үшін біздің университет басшылығына алғысымызды білдіреміз.

Жаңа санымызда қайта қауышқанша.

ÖNSÖZ АЛҒЫСӨЗ

<i>AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ</i> <i>ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ</i> DOÇ. DR. VAKUR SÜMER	1
--	---

RÖPORTAJ СҰХБАТ

<i>DR. BÜLENT DUMLUPINAR KİMEP ÜNİVERSİTESİ BANG COLLEGE</i> <i>OF BUSINESS PAZARLAMA-YÖNETİM BÖLÜMÜ</i> <i>ДОКТОР БҮЛЕНТ ДУМЛУПЫНАР</i> <i>КИМЭП УНИВЕРСИТЕТИ БЭНГ АТЫНДАҒЫ БИЗНЕС ФАКУЛЬТЕТИ</i> <i>МАРКЕТИНГ ЖӘНЕ МЕНЕДЖМЕНТ КАФЕДРАСЫ</i>	4
---	---

GÜNCEL ӨЗЕКТІ ПІКІР

<i>DIGITAL AGENDA OF THE EURASIAN ECONOMIC UNION</i> <i>ЦИФРОВАЯ ПОВЕСТКА ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА</i> ALBINA MURATBEKOVA	10
<i>HIDDEN PITFALLS IN ACADEMIC PUBLISHING</i> <i>ПОДВОДНЫЕ КАМНИ АКАДЕМИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ</i> GULNAR NADIROVA	18
<i>ASYA-PASİFİK'TE ÇİN'E KARŞI ABD-JAPONYA İŞBİRLİĞİ</i> <i>АЗИЯ-ТЫНЫҚ МҰХИТ АЙМАҒЫНДА ҚЫТАЙҒА ҚАРСЫ</i> <i>АҚШ-ЖАПОНИЯ ҒЫНТМАҚТАСТЫҒЫ</i> OMIRBEK HANAYI	27
<i>THE TURKIC STATES IN 2019:</i> <i>POSSIBLE SCENARIOS ON INTENSIFICATION OF COOPERATION</i> <i>ТҮРКҚАЗЫЧНЫЕ СТРАНЫ В 2019 ГОДУ: ВОЗМОЖНЫЕ СЦЕНАРИИ</i> <i>УГЛУБЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА</i> SAKEN MUKAN	36
<i>PETROLIZATION, FINANCIALIZATION AS SOURCES OF</i> <i>WAGE DIFFERENTIALS IN KAZAKHSTAN</i> <i>ДОБЫВАЮЩИЙ И ФИНАНСОВЫЙ СЕКТОРЫ КАК ИСТОЧНИКИ</i> <i>ДИВЕРГЕНЦИИ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В КАЗАХСТАНЕ</i> KANAT MAKHANOV	46
<i>WILL ANTI-CHINESE SENTIMENT MAR KYRGYZSTAN-CHINA RELATIONS?</i> <i>ПОВРЕДЯТ ЛИ АНТИКИТАЙСКИЕ НАСТРОЕНИЯ ОТНОШЕНИЯМ</i> <i>МЕЖДУ КЫРГЫЗСТАНОМ И КИТАЕМ?</i> ASSET ORDABAYEV	54

GÜNEY GAZ KORİDORU PROJESİNDEKİ GELİŞMELER VE TÜRKMENİSTAN İÇİN FIRSATLAR ОҢТУСТИК ГАЗ ДӘЛИЗИ ЖОБАСЫ ЖӘНЕ ТҮРКМЕНСТАН ҮШІН БЕРЕР МҮМКІНДІГІ DİNARA TALDYBAYEVA.....	63
---	----

HABER-YORUM

АҚПАРАТТЫҚ САРАПТАМА

KAZAKİSTAN, 100'DEN FAZLA ÜLKEYE ELEKTRONİK VİZE UYGULAMAYA BAŞLADI	70
KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN ARASINDA İPEK VİZE SİSTEMİ.....	72
TÜRKİYE'DEN ÇİN'E SUÖB ÇAĞRISI	74
ПУТИН И ЖЭЭНБЕКОВ «СВЕРИЛИ ЧАСЫ»	76
FOREIGN TRADE OF KAZAKHSTAN INCREASED BY ONE FIFTH IN 2018.....	78
UZBEKISTAN TO REORGANIZE ITS URANIUM PRODUCER.....	80
CHINA-U.S. TRADE WAR TO AFFECT DEVELOPING COUNTRIES.....	82
TRADE COOPERATION PROSPECTS BETWEEN THE EEU AND INDONESIA	84
SAFE SCHOOLS: FROM GLOBAL ANTI-VIOLENCE EXPERIENCE	86
NUCLEAR POWERS MET IN BEIJING TO DISCUSS ARMS CONTROL	88
IMF SPECIFIES FOUR ECONOMIC "CLOUDS" FOR GLOBAL ECONOMIC "STORM"	90
SINGAPORE TO HOST DISPUTE RESOLUTION PANEL FOR CHINA'S BRI	92
TURKMENISTAN-AFGHANISTAN SUMMIT TALKS.....	94
CONSENSUS BETWEEN WASHINGTON AND BEIJING: A NEW TRADE AGREEMENT?	96
NEW HORIZONS FOR AVIATION INDUSTRY OF KAZAKHSTAN	98
ВИЗИТ ГЛАВЫ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМАНДОВАНИЯ США В УЗБЕКИСТАН	100

ETKİNLİKLER

İS-ŞARALAR

..... 102

İNFOGRAFIK

ИНФОГРАФИКА

..... 108

DR. BÜLENT DUMLUPINAR
KIMEP ÜNİVERSİTESİ BANG COLLEGE OF
BUSINESS PAZARLAMA-YÖNETİM BÖLÜMÜ

ДОКТОР БУЛЕНТ ДУМЛУПЫНАР
 КИМЭП УНИВЕРСИТЕТІ БЭНГ АТЫНДАҒЫ БИЗНЕС
 ФАКУЛЬТЕТІ МАРКЕТИНГ ЖӘНЕ МЕНЕДЖМЕНТ
 КАФЕДРАСЫ

Kendinizi tanıtır mısınız?

İsmim Bülent Dumlupınar ve 1949 İzmir doğumluyum. İzmir'deki Bornova Anadolu Lisesini bitirdim ve bir sene California, Amerika'da lise son sınıfı okudum. 1975'te İngiltere'de Ekonomi tahsilimi şeref listesine geçerek tamamladım. Master ve Doktora derecelerimi tamamlama esnasında 4 sene üniversitede asistanlık yaptım. Yedek subaylığımı 4 ay Ankara Etimesgut ve bir sene Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri'nde mütercim-tercüman olarak yaptım. Terhis olduktan sonra İzmir'e gelerek özel sektöre geçtim. 25 sene özel sektörde çalıştım ve zaman zaman da üniversitede part-time dersler verdim. Çalıştığım şirketler arasında PakMaya (10 sene Romanya'da) ve Coca-Cola (İzmir merkezde) önemli bir yer tutar. Ve tabii ki 12 sene görev yaptığım KIMEP Üniversitesi'ni de burada belirtmem gerekir.

Kazakistan'da belirli bir süredir yaşamakta ve Kazakistan'da finans, ekonomi ve pazarlama konularında önde gelen KIMEP Üniversitesinde uzun bir süredir çalışmaktasınız, bizlere Kazakistan'a gelişiniz ile hayatınızdaki bu dönemin nasıl başladığını anlatabilir misiniz? Ayrıca bizlere kendi

Өзіңіз жайлы біраз айтып өтсеңіз.

Аты-жөнім Бүлент Думлупынар. 1949 жылы Измир қаласында дүниеге келдім. Измирдегі Борнова Анадола орта мектебін бітірдім және соңғы сыныпта бір жыл АҚШ-тың Калифорния штатында оқыдым. 1975 жылы Ұлыбританияда экономика мамандығы бойынша оқуымды (бакалавр) тәмамдадым. Магистратура мен докторантураны бітірер кезде 4 жыл бойы университетте ассистент болдым. Запастағы офицерлер бағдарламасы бойынша 4 ай бойы Анкараның Этимесгут ауданында әскери дайындықтан өттім және бір жыл Кипр Түрік бейбітшілік күштерінде аудармашы болып қызмет атқардым. Демобилизациядан кейін Измирге оралып, жеке секторда жұмыс істей бастадым. Жеке секторда 25 жыл істедім және университетте жартылай жұмыс күні режимінде дәріс беріп жүрдім. Жұмыс істеген компаниялар арасында PakMaya (10 жыл Румынияда) және Coca-Cola (Измир орталығында) маңызды орын алады. Әрине, 12 жыл жұмыс істеген КИМЭП Университетін де ерекше атап өткім келеді.

üniversitenizden ve dekanı olduğunuz Executive MBA programından bahsedebilir misiniz?

2008 senesinde Romanya'daki PakMaya'dan ayrılarak tekrar akademisyenliğim yolunu tuttum. Almatı ve Kazakistan'ı hiç tanımamama rağmen, KIMEP'ten gelen teklif benim kariyerim açısından oldukça cazipti. Amerikan kredi sistemini uygulayan KIMEP, Orta Asya'da gerçekten bir devrim yaratmıştı. Birçok ilke imza atarak bölgedeki diğer yükseköğretim kurumlarının izleyip takip ettiği bir Üniversite haline geldi. Senelerden beri öğrencilerimiz birçok konularda kendi dallarında Kazakistan ve Orta Asya birinciliklerini ve üst sıra derecelerini almaktadırlar.

1992'de Cumhurbaşkanı Nazarbayev'in talimatıyla ve Dr. Chan Young Bang tarafından Almatı şehrinin çok merkezi bir bölgesinde kurulan KIMEP, 2012 senesinde Kazakistan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Üniversite olarak kabul edildi. Almatı'nın bu kadar güzel ve cazip bir şehir olacağını gelmeden önce açıkçası hiç düşünmemiştim. Boş zamanlarda vakit geçirmek için her türlü imkân burada sunulmaktadır.

Executive Master of Business Administration (EMBA) ilk kez 2007 senesinde KIMEP bünyesinde kurulmuş olup 12 senedir faaliyetlerine aralıksız devam etmektedir. İlk seneler sadece tek bir kohort ve İngilizce ile ders yapılırken bu rakam zamanla artmış ve 2018'de 5 kohort düzeyine (Rusça ve İngilizce) ulaşmıştır. Dersler diğer büyük şehirlere de yayılmış olup şu anda en çok Almatı ve Astana'da aktif olarak devam etmektedir. Mezun olanların mevcut işlerinde yükseldiklerini, finansal gelirlerinin arttığını ve yurt dışında çalışma olanaklarının fazla olduğunu gözlemlemekteyiz. Bunlara

**AMERİKAN
KREDİ SİSTEMİNİ
UYGULAYAN KIMEP,
ORTA ASYA'DA
GERÇEKTEN BİR
DEVİRİM YARATMIŞTI**

**AMERİKANDIYQ
KREDİTTİK JÜYENİ
JÜZEGE ASYRATYIN
KİMEP SHYN
MÄNİNDE ORTALYQ
AZİYDA TÖŇKERİS
JASADY**

Sіз Қазақстанда біршама уақыт өмір сүріп келесіз және Қазақстанның қаржы, экономика және маркетинг саласындағы жетекші жоғары оқу орны болып табылатын КИМЭП Университетінде ұзақ жылдар бойы жұмыс жасап келесіз. Қазақстанға келгеннен кейін өміріңіздің осы кезеңі қалай басталғаны туралы айтып бере аласыз ба? Сондай-ақ, декан ретінде университетіңіз бен Атқарушы іскерлік басқару магистрі (Executive MBA) бағдарламасы туралы біраз мағлұмат беріп өтсеңіз.

2008 жылы Румыниядағы PakMaya компаниясынан кетіп, қайтадан ғылым жолына бет бұрдым. Алматы мен Қазақстан туралы еш хабарым болмаса да, КИМЭП-тен келген ұсыныс менің мансабым үшін өте тартымды болды. Американдық кредиттік жүйені жүзеге асыратын КИМЭП шын мәнінде Орталық Азияда төңкеріс жасады. Көптеген жаңалықтар енгізіп, аймақтағы басқа жоғары оқу орындары үлгі тұтқан университетке айналды. Көптеген жылдар бойы біздің студенттер Қазақстан мен Орталық Азия бойынша бірқатар салаларда алдыңғы қатардан көрініп, жоғарғы рейтингке ие болуда.

1992 жылы Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың Жарлығымен доктор Чан Янг Бэнг тарапынан Алматы қаласының орталық бөлігінде құрылған КИМЭП-ке 2012 жылы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі тарапынан университет мәртебесі берілді. Шынымда айтсам, Алматы қаласы осыншалықты әсем әрі тартымды қала болады деп ойламаған едім. Бұл жақта бос уақыт өткізуге барлық мүмкіндіктер бар.

ilaveten “Professional Development and Certificate Programs” (PDCP) ve EMBA programlarımız, önce 2012’de ve daha sonra da 2017’de Almanya merkezli FIBAA tarafından akredite olmuştur. Özellikle 2017’deki akreditasyonumuz FIBAA tarihinde bile sıralamaya giren çok yüksek bir puanla elde edilmiştir. FIBAA’nın Yönetim Kurulu Başkanı KIMEP’e gelerek diploma ve başarı belgemizi bizzat takdim etmiştir. 2018’de KIMEP bünyesinde bulunan 25 program FIBAA tarafından akredite edilmiştir. Ayrıca Nisan 2018’de Kazakistan AQAA kurumunun “Institutional Accreditation” belgesinin alınmasında da KIMEP’te oldukça aktif bir rol oynadım.

Geçmiş dönemlerde de Avustralya kökenli AFBE (Asian Forum on Business Education)’nin en yüksek 3. derecesinden akredite olduk. Yine Avusturya kökenli AQAQA (Austrian Quality Assurance and Accreditation Agency) ve IKQAAE (Independent Kazakhstan Quality Assurance Agency for Education) kurumlarından Enternasyonal akreditasyonlarımızı aldık. Sanırım KIMEP Üniversitesi Kazakistan’da akreditasyon konularında en ileri aşamalara ulaşan yükseköğretim kurumu durumundadır. Geçen sene de EFMD EQUIS için “Eligibility” müracaatımız oldu ve bunu da başarıyla geçtik. 2016 ve 2017 senelerinde de AACSB (Association to Advance Collegiate Schools of Business) çalışmalarına başlandı ve Asya sorumlusu bir uzman KIMEP’e davet edildi. Bütün bu akreditasyon safhalarında aktif bir rol oynadığımı söyleyebilirim. Son 3 senedir görev yaptığım EEC (Executive Education Center)’nin başarılarında ve akreditasyon çalışmalarındaki katkımındaki bir önemli etkinin de 2015 senesinde KIMEP İşletme Okulunda (BCB) en iyi hoca seçilmemin önemli bir rolü olduğunu söyleyebilirim. İdari

KIMEP, BİRÇOK İLKE İMZA ATARAK BÖLGEDEKİ DİĞER YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ İZLEYİP TAKİP ETTİĞİ BİR ÜNİVERSİTE HALİNE GELDİ

KİMЭП, КӨПТЕГЕН ЖАҢАЛЫҚТАР ЕНГІЗІП, АЙМАҚТАҒЫ БАСҚА ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫ ҮЛГІ ТҰТҚАН УНИВЕРСИТЕТКЕ АЙНАЛДЫ

Атқарушы іскерлік басқару магистрі (EMBA) бағдарламасы алғаш рет 2007 жылы КИМЭП-те іске қосылды және сол уақыттан бері 12 жыл бойы өз жалғасын тауып келеді. Алғашында сабақтар тек бір когорта деңгейінде ағылшын тілінде өткізілген болса, уақыт өте келе бұл көрсеткіш артып, 2018 жылы 5 когорта деңгейіне (орыс және ағылшын тілдерінде) жетті. Дәрістер басқа да ірі қалаларда кең етек жая бастады және қазіргі уақытта Алматы мен Астана қалаларында ең белсенді түрде өткізіліп келеді. Бітірушілердің қазіргі жұмыс орындарында көтерілгеніне, қаржылық табыстары артып, шетелде жұмыс істеу мүмкіндіктері артқанына куә болып отырмыз. Сонымен қатар, «Кәсіптік даму және сертификаттау бағдарламасы» (PDCP) және EMBA бағдарламалары әуелі 2012 жылы, кейінірек 2017 жылы басты ғимараты Германияда орналасқан FIBAA аккредиттеу агенттігінен (Бизнес-әкімшілендіру саласындағы бағдарламаларды халықаралық аккредиттеу қоры) аккредиттелді. Әсіресе, 2017 жылғы аккредитациямыз FIBAA тарихында ең жоғары балмен тізімге енді. FIBAA Басқару кеңесінің төрағасы КИМЭП-ке келіп, дипломымыз бен сертификатымызды жеке өзі табыстады. 2018 жылы КИМЭП-тің 25 бағдарламасы FIBAA аккредиттеу агенттігінен аккредитация алды. Сондай-ақ, 2018 жылдың сәуірінде Қазақстан Білім беру сапасын қамтамасыз етудегі австриялық агенттіктің (AQAA) «Институционалдық аккредиттеу» сертификатын алуда да өте белсенді рөл атқардым.

Оған дейін Австралиядағы Азия бизнес білім форумынан (АББФ) ең жоғары III деңгейдегі аккредитация алдық. Австрияның Білім беру са-

görevlerden ziyade öğretmeyi ve öğrencilerimi çok seviyorum.

İşletme ve pazarlama alanında hem sektörel hem de eğitim konusunda uzun yıllara dayanan bilgi ve birikime sahip birisi olarak Kazakistan'da bu bahsi geçen sektörlerin gelişimi ile uzman yetiştirilmesi konusunda güncel gelişmeler hakkında bizleri bilgilendirebilir misiniz?

Görüşüme göre ne sektör kendiliğinden gelişir, ne de uzman kendiliğinden yetişir. Bunların gelişip yetişmesi biraz da hükûmetin izleyeceği makro ekonomik politikalarla ilgilidir. Ülkenin gelişimi 1992'den beri, başta petrol ürünleri olmak üzere daha çok doğal kaynaklara dayalı kalmış ve bunun sonucu olarak da işletme ve özellikle de pazarlama konularında uzmanlaşmış insan kaynağı yokuşu hissedilmemiştir. Zira uranyum, petrol ve benzeri doğal kaynakların pazarlanması gerekmemiş; Batılı şirketler yurt dışından Kazakistan'a akın akın gelmişlerdir. Sektörün gelişmesi, Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da olduğu gibi, sanayileşmeden geçmektedir. Sanayi ürünü üretebiliyorsanız, bunu pazarlama aktivite ve süreçleriyle satmanız gerekecektir. Bu konuda Kazakistan henüz yeterli gelişmişlik seviyesine ulaşmamıştır. Yine de bu konularda uzman yetiştirilmesi konularında birçok eğitim ve yükseköğretim kurumu programlarını da görmekteyiz. KIMEP Üniversitesi'nin bünyesinde bulunan Executive Education Center ve PDCP bu konularda kısa süreli ve yıl boyunca devam eden kurslar düzenlemektedir. Bu kurs ve seminerler kişilere ve kurumlara açıktır. RamStore, JTI, ve Borusan Makina bunlardan bazılarıdır. Zaman zaman benim de kişisel katkımın olduğunu düşünüyorum. Buna bir örnek olarak 2011 senesinde USAID tarafından Holiday Inn otelinde düzenlenen "Dış

EXECUTIVE MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION (EMBA) İLK KEZ 2007 SENESİNDE KIMEP BÜNYESİNDE KURULMUŞ OLUP 12 SENEDİR FAALİYETLERİNE ARALIKSIZ DEVAM ETMEKTEDİR

АТҚАРУШЫ ІСКЕРЛІК БАСҚАРУ МАГИСТРІ (EMBA) БАҒДАРЛАМАСЫ АЛҒАШ РЕТ 2007 ЖЫЛЫ КИМЭП-ТЕ ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ ЖӘНЕ СОЛ УАҚЫТТАН БЕРІ 12 ЖЫЛ БОЙЫ ӨЗ ЖАЛҒАСЫН ТАУЫП КЕЛЕДІ

пасын қамтамасыз ету және аккредиттеу агенттігі (БСҚАА Австрия) мен Білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі тәуелсіз Қазақстан агенттігінен (БСҚА) халықаралық аккредитацияларымызды алдық. Меніңше, КИМЭП Университеті Қазақстанда аккредиттеу бойынша ең озық сатыларға жеткен жоғары оқу орны болып табылады. Өткен жылы біз Еуропалық менеджментті дамыту қоры (EFMD), Еуропалық сапа арттыру жүйесі (EQUIS) критерийлерінің негізінде жүргізілген аккредитацияға қатысып, одан сәтті өттік. 2016 және 2017 жылдары Жоғары бизнес мектептерін дамыту қауымдастығы (AACSB) өз жұмысын бастаған болатын және Азия аймағына жауапты маман КИМЭП-ке шақырылды. Аккредитацияның барлық кезеңдерінде белсенді рөл атқардым деп айта аламын. Соңғы 3 жыл бойы жұмыс істеп келе жатқан Басқарушы білім орталығындағы (ЕЕС) жетістіктерім мен аккредиттеу процесіне үлес қосуыма 2015 жылы КИМЭП Бизнес мектебінде (BCB) ең үздік оқытушы болып таңдалуым ықпал етті. Әкімшілік міндеттерден гөрі сабақ бергенді және студенттерімді жақсы көремін.

Бизнес және маркетинг саласындағы көп жылдық білімі мен тәжірибесі бар адам ретінде Қазақстанда аталмыш секторлардың дамуы мен маман дайындау мәселесінің қазіргі жағдайы туралы баяндап берсеңіз.

Меніңше, сектор да, мамандар да өздігінен дамымайды. Бұлардың дамуы үкіметтің ұстанатын макроэкономикалық саясатына байланысты. Елдің дамуы 1992 жылдан бері негізінен табиғи ресурстарға, әсіресе мұнай өнімдеріне тәуелді болып қалды. Соның нәтижесінде биз-

Ticaret” seminerler dizisi olmuştur. Orta Asya'nın değişik ülkelerinden gelen 70 civarındaki küçük ve orta boy şirket temsilci ve yöneticilerine değişik dış ticaret konuları hakkında takriben 3 hafta süren seminerler verilmiştir. Burada benim de 20-25 saatlik bir katkı olmuştur.

Türkiye ve Kazakistan arasındaki ilişkiler çeşitli alanlarda gün geçtikçe ilerleme kaydetmektedir. Servis ve pazarlama sektöründe Türkiye'nin ulaştığı kalite ve deneyimler bilinmektedir. Sizce Kazakistan bahsi geçen alanlarda Türkiye'nin tecrübelerinden nasıl yararlanabilir?

Birçok konudaki yakınlığımız nedeniyle Kazakistan'ın Türkiye'nin deneyimlerinden istifade etmesi gerekir. Bu konuda bizim de çaba göstermemiz lazımdır. Örneğin turizm konusunda Türkiye'de ciddi patlamalar yaşanırken Kazakistan'ın son derece geri kalmasına (az gelişmişliğine) şahit oluyoruz. Küçük ve orta boy firmaların gelişimi ve bunların finansmanı konularında da Türkiye'nin oldukça iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye ile Kazakistan arasında özellikle öğrenci değişimi ve çeşitli denklik konularında bazı giderilmemiş sorunlar mevcuttur. Eğitim sektöründe çalışan birisi olarak iki kardeş ülkenin eğitim alanında ilişkilerinin güçlendirilmesine yönelik ne tür önerilerde bulunabilirsiniz?

Türkiye'deki YÖK, Kazakistan Eğitim Bakanlığı ve gerekirse bireysel eğitim kuruluşları ile daha yoğun bir temas halinde olmalıdır. Yapılacak işbirliği sonucu ilişkilerin daha da güçlendirilmesi sağlanabilir. Ben şahsen Kazak Üniversiteleri'nde çok az sayıda Türk öğrenci ve öğretim elemanı görebiliyorum. Bunların sayısının en kısa za-

2018'DE KIMEP BÜNYESİNDE BULUNAN 25 PROGRAM FIBAA TARAFINDAN AKREDİTE EDİLMİŞTİR

2018 ЖЫЛЫ КИМЭП-ТІҢ 25 БАҒДАРЛАМАСЫ FIBAA АККРЕДИТЕУ АГЕНТТІГІНЕН АККРЕДИТАЦИЯ АЛДЫ

нес және маркетинг салаларында білікті кадрлардың жетіспеушілігі сезілмеді. Себебі уран, мұнай және басқа да табиғи ресурстарды сату қажет болмады. Батыс компаниялары шетелден Қазақстанға көптеп келе бастады. Сектордың дамуы, Батыс Еуропа мен Солтүстік Америкадағыдай, индустрияландыру арқылы жүзеге асырылады. Өнеркәсіптік өнімді шығара алатын болсаңыз, оны маркетингтік әрекеттер мен процестер арқылы сату қажет болады. Бұл салада Қазақстан әлі де қажетті деңгейде дамымады. Дегенмен, бұл саладағы мамандарды дайындайтын көптеген білім беру және жоғары оқу орындарының бағдарламалары бар. КИМЭП Университетінің Басқарушы білім орталығы мен PDСР осы сала бойынша қысқа мерзімді және бір жылдық курстар ұйымдастырады. Бұл курстар мен семинарлар жеке адамдар мен мекемелерге арналған. Бұлардың кейбіреулері – RamStore, JTI және Borusan Makina. Бұл жерде менің де қосқан үлесім бар деп ойлаймын. 2011 жылы ЮСАИД тарапынан Holiday Inn қонақ үйінде ұйымдастырылған «Сыртқы сауда» семинарларын бұған мысал ретінде келтіруге болады. Орталық Азияның түрлі елдерінен келген 70-ке жуық шағын және орта кәсіпорын өкілдері мен менеджерлеріне сыртқы сауданың әртүрлі мәселелері бойынша 3 апта бойы семинар өткізілді. Бұл іс-шарада менің де 20-25 сағаттық үлесім болды.

Түркия мен Қазақстан арасындағы қарым-қатынастар түрлі салаларда қарқынды дамып келеді. Түркияның қызмет көрсету және маркетинг саласында сапа жағынан мол тәжірибе жинақтағаны белгілі. Сіздің ойыңызша, Қазақстан бұл салалар-

manda mutlaka artması gerekir.

Sizin sektörünüzde çalışan veya kariyer yapmayı düşünen gençlere tavsiyeleriniz nelerdir?

Gençlere tavsiyem kariyer yapmanın dünyada her zaman ve her yaşta geçerli olacağını idrak etmeleridir. Birçok kişinin 40, hatta 45'inden sonra kariyer yaptığına şahit oluyoruz. Şahsen ben 30 yaşından önce kariyerimi tamamladım ve doktoramı aldım, ama bundan 60'ımda yararlanmaya başladım. Bu sayede de KIMEP ve Kazakistan'ı tanımış oldum. Doktoram olmasaydı 60'ımda herhalde köşeme çekilip emeklilik günlerimi sayıyor olacaktım.

Bana böyle bir söyleşi fırsatı verdiği için Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Sayın Doç. Dr. Vakur Sümer beye ve uğraşları için Cengizhan Canaltay'a teşekkürlerimi borç bilirim.

да Түркияның тәжірибесін қалай пайдалана алады?

Көптеген салалардағы тығыз қарым-қатынастарымызға байланысты Қазақстан Түркияның тәжірибесін пайдалану қажет. Мұның сәтті жүзеге асырылуына біз де күш салуымыз керек. Мысалы, туризм саласы Түркияда қарқынды дамып жатқан болса, Қазақстанның бұл салада артта қалғанын (аз дамығанын) көріп отырмыз. Шағын және орта кәсіпорындарды дамыту және оларды қаржыландыру жағынан да Түркияның айтарлықтай жақсы деңгейде екенін айтуға болады.

Түркия мен Қазақстан арасында әсіресе студенттермен алмасу және диплом

тану бойынша әлі де шешімін таппаған мәселелер бар. Білім беру саласындағы маман ретінде екі бауырлас елдің білім беру саласындағы қарым-қатынастарын нығайту бойынша қандай ұсыныстар жасай аласыз?

Түркиядағы Жоғары білім кеңесі (YÖK) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен және қажет болса жеке білім беру мекемелерімен неғұрлым қарқынды байланыста болуы қажет. Ынтымақтастықтың нәтижесінде қатынастарды одан әрі нығайтуға болады. Қазақ университеттерінде түрік студенттері мен оқытушылары өте аз екенін байқауға болады. Олардың саны мүмкіндігінше тез арада өсуі керек.

Сіздің салаңызда жұмыс жасап, мансапқа жеткісі келетін жастарға қандай кеңес берер едіңіз?

Жастарға айтарым: кез келген уақытта және кез келген жаста мансапқа жетуге болады. Көптеген адамдар 40 жасында, тіпті 45 жастан кейін де мансапқа жетіп жатқандарына куә болып жатамыз. Мен өзім 30 жасыма дейін докторантураны оқып алсам да, оны 60 жасқа келгенде бірақ пайдаға асыра бастадым. Соның арқасында КИМЭП Университеті мен Қазақстанды таныдым. Докторантурада оқымаған болсам, 60 жасымда зейнеткерлікке дейін күн санаумен жүрер едім.

Сұхбат беру мүмкіндігі үшін Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент, доктор Вакур Сүмер мырзаға және оның орынбасары Женгизхан Жаналтайға алғыс айтқым келеді.

DIGITAL AGENDA OF THE EURASIAN ECONOMIC UNION

ALBINA MURATBEKOVA

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ЦИФРОВАЯ ПОВЕСТКА ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА

The digitization of economy, or the fourth industrial revolution, has transformed all aspects of life by creating new opportunities that drive innovation and economic growth. According to the research done by Huawei, the world's digital economy is worth \$11.5 trillion, equivalent to 15.5% of the global GDP, which has almost doubled its size since the 2000s [Huawei, 2017]. Meanwhile, the World Bank expects about 2 million to 4 million new jobs by 2025, 1 million of which would be in the ICT sector [World Bank Report, 2016]. In the Eurasian space, particularly within the Eurasian Economic Union (EAEU), the digital agenda has also become one of the priority directions of integration and cooperation. The Eurasian Economic Council predicts that the joint digital agenda will provide the EAEU with an additional GDP growth of up to 1% per year by 2025 [Eurasian Economic Commission, 2017]. Thus, the effective digitalization turns into a key factor in accelerating the development of national economies and increasing the quality of life, which will also be an impetus to the development of a common digital space and data economy.

In that context, the annual forum titled "Digital Agenda in the Era of Globalization 2.0. Innovation Ecosystem of Eurasia" held in Almaty on February 1, 2019 to discuss the digital ecosystem of Eurasia was an important platform to develop joint measures aimed at accelerating the development of the EAEU countries' digital economies and increasing

Цифровизация экономики, или четвертая промышленная революция, изменила все аспекты жизни, создавая новые возможности, которые стимулируют инновации и экономический рост. Согласно исследованию, проведенному Huawei, мировая цифровая экономика оценивается в 11,5 триллионов долларов, или 15,5% мирового ВВП, который увеличился почти вдвое по сравнению с 2000-и годами [Huawei, 2017]. Между тем, Всемирный банк ожидает от 2 до 4 миллионов новых рабочих мест к 2025 году, из которых 1 миллион будет в секторе ИКТ [World Bank Report, 2016]. На евразийском пространстве, в частности, в рамках Евразийского экономического союза (ЕАЭС), повестка цифровизации также стала одним из приоритетных направлений интеграции и сотрудничества. По прогнозам Евразийского экономического совета, совместная цифровая повестка обеспечит ЕАЭС дополнительный рост ВВП на 1% в год к 2025 году [Eurasian Economic Commission, 2017]. Таким образом, эффективная цифровизация превращается в ключевой фактор ускорения развития национальных экономик и повышения качества жизни людей, который также может служить стимулом для развития единого цифрового пространства и экономики данных.

В данном контексте ежегодный форум под названием «Цифровая повестка в эпоху глобализации 2.0: евразийская инноваци-

competitiveness and regional integration transformation. Therefore, based on the high-level discussions of this forum, it will be interesting to overview the joint efforts of the EAEU member states, as well as their individual achievements in developing the digital agenda.

Notably, the document called the EAEU Digital Agenda until 2025, aimed at creating a single digital economy in the region and achieving associated dividends of the EAEU digital strategy, was signed on December 26, 2016. Further, the meeting of the Supreme Eurasian Economic Council on October 11, 2017, approved the Main Directions for the Implementation of the EAEU Digital Agenda until 2025, which are as follows: 1) the transformation of common markets; 2) sectoral and cross-sectoral transformation; 3) the development of the digital infrastructure; and 4) the digital transformation of the management of integration processes [Eurasian Economic Commission, 2018].

Prior to that, in March 2016, the decree on the establishment of the Working Group to Develop Proposals Regarding the Creation of the EAEU Digital Space was approved in order to find common approaches in this area. In addition, during 2016-2017, the Eurasian Economic Commission (EEC) jointly with the World Bank conducted a study to learn from the experience of other organizations and developed a proposal to foster the economic impact of the digitalization and the implementation of the EAEU Digital Agenda until 2025 [Roscongress, 2018].

Based on this study, the EEC is implementing its mid-term strategy, the Main Directions of Industrial Cooperation, within the EAEU, in two key tracks – in the traditional and in the innovative sectors. In addition, the practical realization of the digital agenda's roadmap actions includes

THE WORLD'S DIGITAL ECONOMY IS WORTH \$11.5 TRILLION, EQUIVALENT TO 15.5% OF THE GLOBAL GDP

МИРОВАЯ ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА ОЦЕНИВАЕТСЯ В 11,5 ТРИЛЛИОНОВ ДОЛЛАРОВ, ИЛИ 15,5% МИРОВОГО ВВП

онная экосистема», проведенный в Алматы 1 февраля 2019 года с целью обсуждения цифровой экосистемы Евразии, стал важной платформой для разработки совместных мер, направленных на ускорение развития цифровой экономики стран ЕАЭС и повышение конкурентоспособности и трансформации региональной интеграции. Следовательно, основываясь на дискуссиях высокого уровня данного форума, будет интересно рассмотреть совместные усилия государств-членов ЕАЭС, а также их отдельные достижения в разработке цифровой повестки.

Стоит отметить, что документ под названием «Цифровая повестка ЕАЭС 2025», направленный на создание единой цифровой экономики в регионе и получение соответствующих дивидендов цифровой стратегии ЕАЭС, был подписан 26 декабря 2016 года. Далее, на заседании Высшего Евразийского экономического совета 11 октября 2017 года были утверждены «Основные направления реализации цифровой повестки ЕАЭС до 2025 года», которые заключаются в следующем: 1) преобразование общих рынков; 2) отраслевая и межотраслевая трансформация; 3) развитие цифровой инфраструктуры; и 4) цифровая трансформация управления интеграционными процессами [Eurasian Economic Commission, 2018].

До этого, в марте 2016 года, было утверждено постановление о создании рабочей группы по разработке предложений по созданию цифрового пространства ЕАЭС с целью поиска общих подходов в данной области. В дополнение, в течение 2016-2017 годов Евразийская экономическая комиссия (ЕЭК) совместно со Всемирным банком провели исследование для изучения опыта других организаций и разработали предложение для уси-

the creation of “Eurasian technological platforms”, a Eurasian network of industrial cooperation and subcontracting, and the implementation of cooperation projects with the Eurasian Development Bank. There are initiatives such as the introduction of a common system for digital traceability of goods, services and digital assets, as well as digital transport corridors, and the EEC established a special project office to implement these initiatives in practice [Greater Europe, 2018].

Overall, the innovative approaches towards the digital economy are implemented within the EAEU in the agrarian, industrial, financial and other related spheres. Further, for improving the technical regulation of these sectors, 15 new Union-wide technical regulations are under development. Currently, a single services market covers 43 sectors and will be supplemented by 20 more sectors. Likewise, the EAEU Customs Code that entered

ления экономического воздействия цифровизации и внедрения цифровой повестки ЕАЭС 2025 [Roscongress, 2018].

Основываясь на данном исследовании, ЕЭК реализует среднесрочную стратегию «Основные направления промышленного сотрудничества» в рамках ЕАЭС по двум ключевым траекториям – в традиционном и инновационном секторах. Кроме того, практическая реализация мероприятий дорожной карты цифровой повестки включает создание «евразийских технологических платформ», евразийской сети промышленного сотрудничества и субподряда, а также реализацию проектов сотрудничества с Евразийским банком развития. Существуют такие инициативы, как внедрение общей системы цифрового отслеживания товаров, услуг и цифровых активов, а также цифровых транспортных коридоров, и ЕЭК создала специальный

into force on January 1, 2018, introduced the priority of electronic declaration and the possibility of automatic customs clearance of exported and imported goods, which are further steps towards a common integrated information system [Greater Europe, 2018]. To promote integration in the digitalization sphere, the EAEU member states plan to connect their national innovation centers, such as Russia's Skolkovo and Innopolis, the Belarusian High-Tech Park, Kazakhstan's Nazarbayev University, Astana-Technopolis free economic zone and new EXPO-2017 based international technopark of IT start-ups [Primeminister.kz, 2018].

Thus, the EAEU has institutionally framed and continues working on the implementation of its digital agenda. At the national level, the member states developed their national digitalization strategies incorporating the EAEU digital agenda and promote their own vision of digitalization of economy. Particularly, Ka-

проектный офис для реализации этих инициатив на практике [Greater Europe, 2018].

В целом, в ЕАЭС инновационные подходы к цифровой экономике внедряются в аграрной, промышленной, финансовой и других областях. Кроме того, для улучшения технического регулирования этих секторов разрабатываются 15 новых общих технических регламентов. В настоящее время единый рынок услуг охватывает 43 сектора и будет дополнен еще 20 секторами. Аналогичным образом, Таможенный кодекс ЕАЭС, вступивший в силу 1 января 2018 года, ввел приоритет электронного декларирования и возможность автоматического таможенного оформления экспортируемых и импортируемых товаров, что является следующим шагом на пути к единой интегрированной информационной системе [Greater Europe, 2018]. Для содействия интеграции в сфере цифровизации государства-члены ЕАЭС планируют связать между собой свои национальные инновационные центры, такие как российские «Сколково» и «Иннополис», белорусский «Парк высоких технологий», казахстанский Назарбаев Университет, свободная экономическая зона «Астана-Технополис» и создаваемый на базе «Экспо-2017» новый Международный технопарк ИТ-стартапов [Primeminister.kz, 2018].

Таким образом, ЕАЭС институционально сформулировал и продолжает работать над реализацией своей цифровой повестки. На национальном уровне государства-члены разработали свои национальные стратегии цифровизации, которые, включая в себя цифровую повестку ЕАЭС, продвигают собственное видение цифровизации экономики. В частности, Казахстан был в числе первых стран СНГ, внедрив услуги электронного правительства с использованием цифровой подписи в 2008 году, а до 2020 года планирует предоставлять до 80% государственных услуг в режиме онлайн. Такие государственные программы, как «Программа индустриализации» и «Третья модернизация», а также программа «Цифровой Казахстан», принятая в декабре 2017 года, являются комплексными механизмами для обеспечения цифровой трансформации и ускорения технологиче-

zakhstan was among the first CIS countries to introduce the e-government services using a digital signature in 2008, while the plan until 2020 is to provide up to 80% of public services online. Such government programs as the Industrialization and the Third Modernization, as well as the Digital Kazakhstan program adopted in December 2017 are comprehensive mechanisms to provide digital transformation and accelerate technological modernization of the economy of Kazakhstan. Russia adopted its Strategy for Information Society Development for 2017–2030 in May 2017, within which the Digital Economy program has been transformed into a national program, and its directions have become federal projects that were approved in December 2018 [Public Governance Improvement, 2019]. Belarus also identified digital transformation as a priority for national development and adopted a decree "On the Development of the Digital Economy" in December 2017. The country created conditions for companies to operate in the High-Tech Park, the largest IT-cluster in Eastern Europe with software production volumes exceeding \$1 billion, in addition to

сской модернизации экономики Казахстана. Россия приняла свою «Стратегию развития информационного общества на 2017-2030 годы» в мае 2017 года, в рамках которой программа «Цифровая экономика» была преобразована в национальную программу, а ее направления стали федеральными проектами, которые были утверждены в декабре 2018 года [Public Governance Improvement, 2019]. Беларусь также определила цифровую трансформацию в качестве приоритета для национального развития и в декабре 2017 года приняла указ «О развитии цифровой экономики». Страна создала условия для работы компании в «Парке высоких технологий», крупнейшем IT-кластере в Восточной Европе с объемами производства программного обеспечения, превышающими 1 млрд. долларов, наряду с устранением барьеров на пути внедрения новых технологий и формирования экосистемы инноваций [Invest in Belarus, 2019]. Армения создала фонд «Цифровая Армения» для реализации программы развития «Цифровая повестка дня Армении 2030». Страна намерена достичь 100% оцифровки государственных услуг

eliminating barriers to the introduction of new technologies and the formation of an ecosystem of innovations [Invest in Belarus, 2019]. Armenia created the Digital Armenia Foundation in order to implement the Armenia Digital Agenda-2030 development program. The country intends to reach 100% digitalization of government services for business and 80% digitalization of government services for citizens [Primeminister.kz, 2018]. Meanwhile, Kyrgyzstan adopted the Concept of the Digital Kyrgyzstan National Digital Transformation Program for 2019-2023, and 2019 has been declared the year of the development of regions and the digitalization of the country [Elgezit.kg, 2018].

Notably, according to the UN's 2018 E-Government Development Index (EDGI) that measures the readiness and ability of a government to use information and communication technologies to provide services to the public, Russia ranked 32nd, Belarus – 38th, Kazakhstan – 39th, Armenia – 87th, and Kyrgyzstan – 91st. Compared to the 2016 index, Russia, Belarus and Kazakhstan were upgraded from the high to the very high EDGI level, while Armenia and Kyrgyzstan remain among the countries with the high EDGI [E-Government Development Index, 2018]. Hence, the long-term strategic plans, as well as the integration of ICT development initiatives in various sectors of economy, contribute to the coherent functioning of e-government services in the EAEU member states.

However, even though the member countries are developing their e-services and incorporating existing mechanisms to ensure the effective implementation of digital tools, some EAEU states suffer from the lack of internet access. For instance, Kyrgyzstan ranked only 109th in the ICT Development Index 2017, while the top three countries from the CIS region,

A COMMON COORDINATED APPROACH TO THE DIGITAL DEVELOPMENT AT THE NATIONAL AND EAEU LEVELS WOULD BE SIGNIFICANTLY BENEFICIAL FOR OBTAINING MAXIMUM EFFECTS OF DIGITAL DIVIDENDS FOR ALL PARTICIPANTS

СОВМЕСТНЫЙ СКООДИНИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ЦИФРОВОМУ РАЗВИТИЮ НА НАЦИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ И УРОВНЕ ЕАЭС БЫЛ БЫ ЗНАЧИТЕЛЬНО ВЫГОДЕН ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ МАКСИМАЛЬНОГО ЭФФЕКТА ОТ ЦИФРОВЫХ ДИВИДЕНДОВ ДЛЯ ВСЕХ УЧАСТНИКОВ

для бизнеса и 80% оцифровки государственных услуг для граждан [Primeminister.kz, 2018]. Между тем, Кыргызстан принял Концепцию Национальной программы цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан» на 2019-2023 годы, а 2019 год объявлен годом развития регионов и цифровизации страны [Elgezit.kg, 2018].

Примечательно, что согласно Индексу развития электронного правительства ООН (EDGI) 2018 года, который измеряет готовность и способность правительства использовать информационные и коммуникационные технологии для предоставления услуг населению, Россия заняла 32 место, Беларусь – 38, Казахстан – 39, Армения – 87, а Кыргызстан – 91 место. По сравнению с индексом 2016 года Россия, Беларусь и Казахстан повысили свой уровень EDGI с высокого до очень высокого, в то время как Армения и Кыргызстан остаются среди стран с высоким EDGI [E-Government Development Index, 2018]. Следовательно, долгосрочные стратегические планы, а также интеграция инициатив по развитию ИКТ в различных секторах экономики способствуют согласованному функционированию услуг электронного правительства в государствах-членах ЕАЭС.

Однако, несмотря на то, что государства-члены развивают свои электронные услуги и объединяют существующие механизмы для обеспечения эффективного внедрения цифровых инструментов, некоторые страны ЕАЭС испытывают проблемы с доступом к интернету. К примеру, Кыргызстан занял только 109 место в Индексе развития ИКТ 2017 года, в то время как первые три позиции среди стран СНГ заняли Беларусь, Россия и Казахстан – 32, 45 и 52 места, соответственно. Армения, находящаяся на 75 позиции, также сталкивается

Belarus, Russia and Kazakhstan were, respectively, on the 32nd, 45th, and 52nd positions. Armenia with its 75th position also faces difficulties in the implementation of digital economy [ICT Development Index, 2017]. The low level of penetration of digital technologies is explained by the high cost and poor quality of internet services. As for Kyrgyzstan, the penetration of the broadband internet connection is only 3%, whereas 80% of the population in Armenia and Kyrgyzstan spend around 10% of their household expenditure on the mobile communication services [World Bank, 2016].

Therefore, as the World Bank's study concluded, a common coordinated approach to the digital development at the national and EAEU levels would be significantly beneficial for obtaining maximum effects of digital dividends for all participants rather than implementing measures only at the national level [World Bank, 2016]. Accordingly, combining the potential and activities of the member states for the exchange of knowledge and experience will give an impetus to the development of the EAEU innovative digital ecosystem.

с трудностями при внедрении цифровой экономики [ICT Development Index, 2017]. Низкий уровень проникновения цифровых технологий объясняется высокой стоимостью и низким качеством интернет-услуг. Что касается Кыргызстана, то уровень внедрения широкополосного интернета составляет всего 3%, тогда как 80% населения Армении и Кыргызстана тратят около 10% всех своих расходов на услуги мобильной связи [World Bank, 2016].

Таким образом, согласно заключению исследования Всемирного банка, совместный скоординированный подход к цифровому развитию на национальном уровне и уровне ЕАЭС был бы значительно выгоден для получения максимального эффекта от цифровых дивидендов для всех участников, нежели реализация мер только на национальном уровне [World Bank, 2016]. Соответственно, объединение потенциала и деятельности государств-членов по обмену знаниями и опытом придаст импульс развитию инновационной цифровой экосистемы ЕАЭС.

References:

1. E-Government Development Index (2018). Retrieved from https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/E-Government%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf. Assessed on 12.02.2019.
2. Elgezit.kg (2018). Security Council approved the Concept of Digital transformation 2019-2023. Retrieved from <https://elgezit.kg/2018/12/14/sovbez-odobril-kontseptsiyu-tsifrovoy-transformatsii-na-2019-2023-gody-2/>. Assessed on 14.02.2019.
3. Eurasian Economic Commission (2017). The EAEU first digital initiatives are already under way. Retrieved from <http://www.eurasiancommission.org/en/nae/news/Pages/11-12-2017.aspx>. Assessed on 11.02.2019.
4. Eurasian Economic Commission (2018). The Republic of Kazakhstan presented digital initiatives as part of implementation of the EAEU digital agenda. Retrieved from <http://www.eurasiancommission.org/en/nae/news/Pages/6-07-2018-5.aspx>. Assessed on 11.02.2019.
5. Greater Europe (2018). In 2018 the Eurasian integration agenda will be rich. Interview with Sergei Shukhno. Retrieved from <http://greater-europe.org/archives/4535>. Assessed on 14.02.2019.
6. Huawei (2017). Digital Spillover. Measuring the true impact of the digital economy. Huawei Technologies Co., Ltd. Retrieved from https://www.huawei.com/minisite/gci/en/digital-spillover/files/gci_digital_spillover.pdf. Assessed on 14.02.2019.
7. ICT Development Index (2017). Retrieved from <http://www.itu.int/net4/itu-d/idi/2017/index.html#idi2017byregion-tab>. Assessed on 14.02.2019.
8. Invest in Belarus (2019). Belarus creates the most attractive conditions for IT companies. Retrieved from http://www.investinbelarus.by/press/news/v_belarusi_sozdayutsya_maksimalno_privlekatelnye_usloviya_dlya_raboty_it_kompaniy/. Assessed on 11.02.2019.
9. Primeminister.kz (2018). Forum "Digital Agenda in the Epoch of Globalization" - how digitalization is developing in the EAEU. Retrieved from <https://primeminister.kz/ru/news/photoreport/digitalforum>. Public Governance Improvement (2019). Digital Economy. Retrieved from <http://ar.gov.ru/ru-RU/typicalPage/typical-page/view/28>. Assessed on 11.02.2019.
10. Roscongress (2018). The EAEU 2025 Digital Agenda: Prospects and Recommendations. Retrieved from <https://roscongress.org/en/materials/tsifrovaya-povestka-evraziyskogo-ekonomicheskogo-soyuza-do-2025-goda-perspektivy-i-rekomendatsii/>. Assessed on 12.02.2019.
11. The World Bank (2016). The EAEU 2025 Digital Agenda: Prospects and Recommendations. Overview Report. Retrieved from <http://documents.worldbank.org/curated/en/850581522435806724/The-EAEU-2025-digital-agenda-prospects-and-recommendations-overview-report>. Assessed on 12.02.2019.

COMBINING THE POTENTIAL AND ACTIVITIES OF THE MEMBER STATES FOR THE EXCHANGE OF KNOWLEDGE AND EXPERIENCE WILL GIVE AN IMPETUS TO THE DEVELOPMENT OF THE EAEU INNOVATIVE DIGITAL ECOSYSTEM

ОБЪЕДИНЕНИЕ ПОТЕНЦИАЛА И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ГОСУДАРСТВ-ЧЛЕНОВ ПО ОБМЕНУ ЗНАНИЯМИ И ОПЫТОМ ПРИДАСТ ИМПУЛЬС РАЗВИТИЮ ИННОВАЦИОННОЙ ЦИФРОВОЙ ЭКОСИСТЕМЫ ЕАЭС

Источники:

1. E-Government Development Index (2018). Доступен по адресу: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/E-Government%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf. Дата обращения: 12.02.2019.
2. Elgezit.kg (2018). Совбез одобрил Концепцию цифровой трансформации на 2019–2023 годы. Доступен по адресу: <https://elgezit.kg/2018/12/14/sovbez-odobril-kontseptsiyu-tsifrovoy-transformatsii-na-2019-2023-gody-2/>. Дата обращения: 14.02.2019.
3. Eurasian Economic Commission (2017). The EAEU first digital initiatives are already under way. Доступен по адресу: <http://www.eurasiancommission.org/en/nae/news/Pages/11-12-2017.aspx>. Дата обращения: 11.02.2019.
4. Eurasian Economic Commission (2018). The Republic of Kazakhstan presented digital initiatives as part of implementation of the EAEU digital agenda. Доступен по адресу: <http://www.eurasiancommission.org/en/nae/news/Pages/6-07-2018-5.aspx>. Дата обращения: 11.02.2019.
5. Greater Europe (2018). In 2018 the Eurasian integration agenda will be rich. Interview with Sergei Shukhno. Доступен по адресу: <http://greater-europe.org/archives/4535>. Дата обращения: 14.02.2019.
6. Huawei (2017). Digital Spillover. Measuring the true impact of the digital economy. Huawei Technologies Co., Ltd. Доступен по адресу: https://www.huawei.com/minisite/gci/en/digital-spillover/files/gci_digital_spillover.pdf. Дата обращения: 14.02.2019.
7. ICT Development Index (2017). Доступен по адресу: <http://www.itu.int/net4/itu-d/idi/2017/index.html#idi2017byregion-tab>. Дата обращения: 14.02.2019.
8. Invest in Belarus (2019). В Беларуси создаются максимально привлекательные условия для работы IT-компаний. Доступен по адресу: http://www.investinbelarus.by/press/news/v_belarusi_sozdayutsya_maksimalno_privlekatelnye_usloviya_dlya_raboty_it_kompaniy/. Дата обращения: 11.02.2019.
9. Primeminister.kz (2018). Форум «Цифровая повестка в эпоху глобализации» — как развивается цифровизация в ЕАЭС. Доступен по адресу: <https://primeminister.kz/ru/news/photoreport/digitalforum>. Дата обращения: 11.02.2019.
10. Public Governance Improvement (2019). Цифровая экономика. Доступен по адресу: <http://ar.gov.ru/ru-RU/typicalPage/typical-page/view/28>. Дата обращения: 11.02.2019.
11. Roscongress (2018). The EAEU 2025 Digital Agenda: Prospects and Recommendations. Доступен по адресу: <https://roscongress.org/en/materials/tsifrovaya-povestka-evraziyskogo-ekonomicheskogo-soyuza-do-2025-goda-perspektivy-i-rekomendatsii/>. Дата обращения: 12.02.2019.
12. The World Bank (2016). The EAEU 2025 Digital Agenda: Prospects and Recommendations. Overview Report. Доступен по адресу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/850581522435806724/The-EAEU-2025-digital-agenda-prospects-and-recommendations-overview-report>. Дата обращения: 12.02.2019.

HIDDEN PITFALLS IN ACADEMIC PUBLISHING

PROF. GULNAR NADIROVA

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE
SENIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ПОДВОДНЫЕ КАМНИ АКАДЕМИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ

The two main trends dominate today in the academic publishing world – the abandonment of the paper format of scientific journals in favor of electronic versions and the abandonment of paid subscription periodicals in favor of open access journals.

In January 2019, one of the most prestigious international journals “Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America” (PNAS) announced the termination of its existence in the print form and the transition to the electronic format [Pells, 2019a]. The editorial board explains this step by the fact that sales of printed academic publications have sharply declined in the context of the rapid development of digital technologies, and the limitation of circulation leads to their appreciation. Considering that the number of articles published annually in this journal exceeds three thousand, a reduction in printing costs will obviously lead to a more flexible publishing policy in terms of the size of articles that were previously strictly limited and, as the academic community hopes, a reduction in the cost of their publication for authors.

The financial aspects of publishing

**SALES OF PRINTED
ACADEMIC
PUBLICATIONS HAVE
SHARPLY DECLINED IN
THE CONTEXT OF THE
RAPID DEVELOPMENT
OF DIGITAL
TECHNOLOGIES, AND
THE LIMITATION
OF CIRCULATION
LEADS TO THEIR
APPRECIATION**

**ПРОДАЖИ
ПЕЧАТНЫХ
АКАДЕМИЧЕСКИХ
ИЗДАНИЙ РЕЗКО
СНИЗИЛИСЬ
В УСЛОВИЯХ
БУРНОГО РАЗВИТИЯ
ЦИФРОВЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ, А
ОГРАНИЧЕНИЕ
ТИРАЖЕЙ ВЕДЕТ К
ИХ УДОРОЖАНИЮ**

Две основные тенденции доминируют сегодня в академическом издательском мире – это отказ от бумажного формата научных журналов в пользу электронных версий и отказ от платных подписных периодических изданий в пользу журналов открытого доступа.

В январе 2019 года один из самых престижных международных журналов Американской академии наук “Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America” (PNAS) объявил о прекращении своего существования в печатной форме и переходе на электронный формат [Pells, 2019a]. Редакционная коллегия объясняет этот шаг тем, что продажи печатных академических изданий резко снизились в условиях бурного развития цифровых технологий, а ограничение тиражей ведет к их удорожанию. Учитывая, что количество ежегодно публикуемых статей в этом журнале превышает три тысячи, сокращение печатных расходов, очевидно, приведет к более гибкой издательской политике в том, что касается размеров статей, которые прежде были строго лимитированы, и, как надеется академическое сообщество, к снижению

high-ranking journals are extremely sensitive not only for authors but also for university libraries around the world. Thus, according to the latest data, a subscription to academic journals costs the leading universities in the UK an average of almost £4 million per year, and in other countries of the world, from \$350,000 to \$ 9 million, depending on the institution. It turns out that most of these costs are usually allocated to five major academic publishers – Reed-Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Taylor & Francis and SAGE [Pinfield, 2016]. It is particularly noticeable how significantly fees have increased over the past four years, up to 19%. In this case, a strange situation arises. Researchers write articles, paying for their publication, and provide free peer-reviewing and expert reviews to publishing corporations that receive significant profits. Then, after publication, these corporations charge for products of academic research from researchers themselves. Besides researchers, there are other readers and organizations, taxpayers and sponsors, on whose money research was carried out. And

стоимости их публикации для авторов.

Финансовые расходы в деле издания журналов высокого рейтинга крайне ощутимы не только для авторов, но и для университетских библиотек всего мира. Так, согласно последним данным, подписка на академические журналы обходится ведущим университетам Великобритании в среднем почти в 4 миллиона фунтов стерлингов в год, а в глобальном масштабе - от 350 000 до 9 миллионов долларов в зависимости от учреждения. Выясняется, что большая часть этих расходов обычно выделяется на пять основных академических издательств: Reed-Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Taylor & Francis и SAGE [Pinfield, 2016]. Особенно заметно, насколько значительно сборы выросли за последние 4 года - на 19%. При этом возникает странная ситуация. Исследователи пишут статьи, оплачивая их публикацию, бесплатно предоставляют рецензии и экспертные обзоры издательским корпорациям, которые получают значительную прибыль. А затем после публикации эти корпорации

iranarze.ir

ELSEVIER

they also have to pay for access to information. According to the annual report of the RELX Group, Elsevier's revenue for 2016 was £2.32 billion [Macdonald and Eva, 2018].

However, the problem here is not only financial but also ethical. The initiative, which we have already written about in one of the previous issues of this journal, is aimed precisely at its solution. This is Plan S, the European open access initiative. Recall that 13 European national sponsors, the European Commission and three charitable foundations, including the Wellcome Trust and the Bill and Melinda Gates Foundation, demanded that all research results that they financially support were not published in periodical subscriptions, such as Nature and other indexed journals, but were freely available immediately after publication. This initiative effectively prohibits researchers working with government money from publishing their results in high-rating publications, including Nature and Science, which are not yet open. In addition, publication in open access hybrid journals will also be prohibited, although a transitional phase will be implemented. However, Plan S has faced sharp criticism from pub-

взимают плату за продукты академических исследований фактически у самих же исследователей. А ведь есть другие читатели и организации, налогоплательщики и спонсоры, на чьи деньги осуществлялись эти исследования. И им тоже приходится платить за доступ к информации. Согласно годовому отчету RELX Group, выручка Elsevier за 2016 год составила 2,32 млрд фунтов стерлингов [Macdonald and Eva, 2018].

Но проблема здесь не только финансовая, но и этическая. Именно на ее решение направлена инициатива, о которой мы уже писали в одном из предыдущих выпусков журнала. Речь идет о "Плане С", европейской инициативе открытого доступа. Напомним, что тринадцать европейских национальных спонсоров, Европейская комиссия и три благотворительных фонда, в том числе Wellcome Trust и Фонд Билла и Мелинды Гейтс, потребовали, чтобы все результаты исследований, которые они финансово поддержали, были опубликованы не в периодических подписных изданиях, таких как "Nature" и другие индексируемые журналы, но находились в свободном доступе сразу же после публикации. Эта инициатива фактически запрещает исследователям, работающим с государственными деньгами, публиковать свои результаты в высокорейтинговых изданиях, в том числе "Nature" и "Science", доступ к которым еще не открыт. Кроме того, публикация в гибридных журналах открытого доступа также будет запрещена, хотя будет осуществлен переходный этап. Однако "План С" столкнулся с резкой критикой издательских корпораций, так как оппоненты утверждают, что он разрушит научную издательскую индустрию, подорвет академическую свободу, ограничит возможности молодых исследователей и дезориентирует академические сообщества [Pells, 2019b].

И здесь мы переходим ко второй тенденции, постепенно растущей в глобальном академическом пространстве. Журналы открытого доступа существуют уже около

lishing corporations, as opponents claim that it will destroy the scientific publishing industry, undermine academic freedom, limit the possibilities of young researchers and disorient academic communities [Pells, 2019b].

In addition, here we turn to the second trend, which is gradually growing in the global academic space. Open access journals have been around for about a decade, and the scale of these publications makes it possible to call them mega-journals, the most famous of which today is considered to be PLOS One with 31,509 articles published in 2013, a record year for it. Unlike most other journals specializing in certain sciences, it accepts articles in many scientific fields that are Life, STEM, and even social sciences. Today there are other mega-journals that publish approximately 2,000 articles per month, and this list includes Scientific Reports, BMC, BMJ Open, AIP Advances, SpringerPlus, PeerJ, SAGE Open, F1000 Research, FEBS Open Bio. Revenues of journals consist of article processing charges for publication (APC), and, under these conditions, the more articles are accepted, the higher the income of the journal is, so the rejection rate is quite low – 30-35%. The only selection criterion is the scientific validity of the article, and the review is made in a light format [Pells, 2018].

Leading traditional subscription journals pride themselves on rejecting most of the articles they receive. However, we all remember how grotesque the criteria of methodological complexity and high analytical ability turned out in the situation with the publication of the fake articles by James Lindsay, Helen Plakrouz and Peter Bogossian [Kennedy, 2018]. In fact, this fake project debunked the formality of the peer-review system

THE FINANCIAL ASPECTS OF PUBLISHING HIGH-RANKING JOURNALS ARE EXTREMELY SENSITIVE NOT ONLY FOR AUTHORS BUT ALSO FOR UNIVERSITY LIBRARIES AROUND THE WORLD

ФИНАНСОВЫЕ РАСХОДЫ В ДЕЛЕ ИЗДАНИЯ ЖУРНАЛОВ ВЫСОКОГО РЕЙТИНГА КРАЙНЕ ОЩУТИМЫ НЕ ТОЛЬКО ДЛЯ АВТОРОВ, НО И ДЛЯ УНИВЕРСИТЕТСКИХ БИБЛИОТЕК ВСЕГО МИРА

десяти лет, и масштабы этих изданий позволяют назвать их мега-журналами, самым известным из которых на сегодняшний день считается "PLOS One" с 31 509 статей, опубликованных в рекордном для него 2013 году. В отличие от большинства других журналов, специализирующихся в определенных науках, он принимает статьи по многим научным отраслям - естественным, точным, техническим, инженерным и даже социальным наукам. Сегодня появляются и другие мега-журналы с количеством около 2000 статей в месяц, в этот список входят "Scientific Reports", "BMC", "BMJ Open", "AIP Advances", "SpringerPlus", "PeerJ", "SAGE Open", "F1000 Research", "FEBS Open Bio". Доходы журналов состоят из сборов за обработку статей перед публикацией (APC), в этих условиях чем больше статей будет принято, тем выше доход журнала, поэтому процент отказа достаточно низкий – 30-35%. Единственным критерием отбора является научная обоснованность статьи, и рецензирование производится также в облегченном формате [Pells, 2018].

Ведущие традиционные подписные журналы гордятся тем, что отклоняют большинство статей, которые они получают. Однако все мы помним, насколько гротескными оказались критерии методологической сложности и высокой аналитической способности в ситуации с публикацией фейковых статей Джеймса Линдси, Хелен Плакроуз и Питера Богосьяна [Кеннеди, 2018]. Фактически, этот фейк-проект развенчал всю формальность системы рецензирования, которой так гордятся индексируемые журналы, и в целом ставит под сомнение эту систему в ее современной версии.

Тем не менее, статьи мега-журна-

that indexed journals are so proud of and generally called into question this system in its modern version.

However, papers of mega-journals are available for community-based open peer review involving online annotation, discussion, and rating. And, by the way, they also receive the impact factor, which in 2017 was, for example, 2.766 at PLOS One, and 2.413 at the BMJ Open [BMJ Open, 2017].

It should be noted that progress in the open access movement has not been developing rapidly since its inception, although the number of such journals increased from 4,800 in 2009 to 9,500 in 2017, and now about 30% of all published scientific works are available free of charge through open access platforms [Pells, 2019b].

Experts believe that it is the presence of high-yield mega-journals that allows publishers to maintain their high-rating traditional journals, which, because of the small number of articles

лов доступны для открытого экспертного обзора на уровне академического сообщества, включая онлайн-аннотации, обсуждения и оценки. И, кстати, они также получают импакт-фактор, который в 2017 году составлял у "PLOS One", например, 2.766, а у "BMJ Open" – 2.413 [BMJ Open, 2017].

Нельзя сказать, что прогресс в движении за открытый доступ с момента его начала развивается быстрыми темпами, хотя число таких журналов возросло с 4800 в 2009 году до 9500 в 2017 году, и в настоящее время около 30 процентов всех опубликованных научных работ доступны бесплатно через платформы открытого доступа [Pells, 2019b].

Эксперты полагают, что именно наличие высокодоходных мега-журналов позволяет издателям поддерживать свои высокорейтинговые традиционные журналы, у которых из-за небольшого количества принимаемых к публикации статей их

accepted for publication, do not cover all costs of the publication. It was in such a situation that a relatively recently emerging model of publishing policy, "cascading peer-review", emerged, where manuscripts rejected by premium titles are transferred to moderate rejection-rate journals of the same publishing house, which, in turn, redirect rejected manuscripts down to a journal of the broadest scope possible, whose article processing fees are lower to encourage an author [Davis, 2010]. This situation mostly suits authors, and publishers reinforce their monopoly in this way, squeezing competing journals from the market.

Under these conditions, a number of university publishing houses are decisively moving to an open-access platform, since, apart from the above-mentioned commercial and ethical aspects, this issue becomes a distinct social one. For example, University College London (UCL) is believed to be the first in the UK to launch an open access publishing platform, as scientists are trying to move away from traditional scientific journals. The editorial board promises that the publication time will be reduced, published materials will be available to anyone with an Internet connection, and new review methods will make the assessment more transparent. UCL Press has already published about 50 open access research monographs that have been downloaded more than 650,000 times as of November 2017. Its transition to publishing articles was also preceded by the launch of open access platforms by several research sponsors, including Wellcome Open Research, launched in October 2016, and the Bill and Melinda Gates Foundation, which launched not just open, but free access on the Gates Open

PLAN S HAS FACED SHARP CRITICISM FROM PUBLISHING CORPORATIONS, AS OPPONENTS CLAIM THAT IT WILL DESTROY THE SCIENTIFIC PUBLISHING INDUSTRY

"ПЛАН С" СТОЛКНУЛСЯ С РЕЗКОЙ КРИТИКОЙ ИЗДАТЕЛЬСКИХ КОРПОРАЦИЙ, ТАК КАК ОППОНЕНТЫ УТВЕРЖДАЮТ, ЧТО ОН РАЗРУШИТ НАУЧНУЮ ИЗДАТЕЛЬСКУЮ ИНДУСТРИЮ

оплата, как заявляют издатели, не покрывает всех расходов издания. Кстати, именно в такой ситуации и возникло сравнительно недавно появившаяся модель издательской политики – "каскадное рецензирование", когда рукописи, отклоненные элитными изданиями, переносятся в журналы с умеренным процентом отказов того же издательства, которые, в свою очередь, перенаправляют отклоненные ими рукописи в журналы с самыми мягкими требованиями, чья плата за обработку статьи ниже, чтобы поощрить автора [Davis, 2010]. Автор такой ситуация в основном устраивает, а издатели укрепляют таким образом свою монополию, выдавливая конкурирующие журналы с рынка.

В этих условиях ряд университетских издательств решительно переходит на платформу открытого доступа, поскольку помимо вышеупомянутых коммерческих и этических аспектов этот вопрос приобретает выраженный социальный характер. Так, Университетский колледж Лондона (UCL), как полагают, первым в Великобритании запустил издательскую платформу с открытым доступом, поскольку ученые пытаются отойти от традиционных научных журналов. Редакционный совет обещает, что время процесса публикации будет сокращено, опубликованные материалы будут доступны всем, у кого есть подключение к Интернету, а новые способы рецензирования сделают оценку более прозрачной. Издательство UCL Press уже опубликовало в открытом доступе около 50 исследовательские монографии, которые скачивались более 650 000 раз по состоянию на ноябрь 2017 года.

Переходу к публикации статей также предшествовал запуск плат-

Research website in the fall of 2018. The foundation proceeds from the position that every person deserves the opportunity to lead a healthy and productive life, and one of the ways to achieve this goal is open access to high-quality research in the field of health care, education and economic development for society [Gates Open Research, 2018].

The New York Times article, published in 2015 after the Ebola pandemic in Liberia, Sierra Leone, and Guinea, in particular, confirms the need for open access. As it turned out, back in 1982, European scientists in the subscription journal *Annals of Virology* warned of a possible Ebola epidemic. If African health officials had read it in free access earlier, appropriate measures could have been taken, and the virus might not have killed at least 10,000 people. Open access would allow scientists in developing countries to become more involved in global scientific discourse, and governments of all countries to develop more effective solutions to social problems. Experts suggest that easier access to scientific discoveries for business and industry will also stimulate innovation and economic growth. Plan S is gradually joined by funding agencies in North America, Asia, and Australia, and research institutes in Germany and Sweden have terminated contracts with Elsevier.

It is quite natural that the largest academic publishers such as Springer have perceived this plan negatively. Springer Nature publishers claim that using their own professional editors and a high failure rate mean that article costs range from €10,000 to €30,000, and the availability of versions of open access articles elsewhere will jeopardize Springer Nature's ability to support these in-

THE INEVITABLE INVOLVEMENT IN THE WORLD SCIENTIFIC SPACE IN THE 21ST CENTURY AND THE GROWING REQUIREMENTS FOR RESEARCH RATINGS STILL REQUIRE ADJUSTING THE INTERNAL PUBLISHING POLICIES

НЕИЗБЕЖНАЯ В 21 ВЕКЕ ВОВЛЕЧЕННОСТЬ В МИРОВОЕ НАУЧНОЕ ПРОСТРАНСТВО И РАСТУЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ К РЕЙТИНГАМ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВСЕ ЖЕ ТРЕБУЮТ УЧЕТА СКЛАДЫВАЮЩЕЙСЯ СИТУАЦИИ

форм открытого доступа несколькими спонсорами исследований, в том числе Wellcome Open Research, запущенным в октябре 2016 года, и Фондом Билла и Мелинды Гейтс, который запустил не просто открытый, но бесплатный доступ на сайте Gates Open Research осенью 2018 года. Фонд исходит из позиции, что каждый человек заслуживает возможность вести здоровую и продуктивную жизнь, и одним из способов для достижения этой цели является открытый доступ к высококачественным исследованиям в области здравоохранения, образования и экономического развития [Gates Open Research, 2018].

Необходимость открытого доступа, в частности, подтверждается статьей "New York Times", опубликованной в 2015 году после пандемии Эболы в Либерии, Сьерра-Леоне и Гвинее. Как выяснилось, еще в 1982 году европейские ученые в подписном журнале "Annals of Virology" предупреждали об эпидемии Эболы. Если бы представители здравоохранения африканских стран прочитали об этом в свободном доступе раньше, соответствующие меры могли бы быть предприняты, и вирус, возможно, не поразил бы по меньшей мере 10 000 человек. Открытый доступ позволил бы ученым в развивающихся странах принимать более активное участие в глобальном научном дискурсе, а правительствам всех стран разработать более эффективные решения социальных проблем. Эксперты предполагают, что больший доступ к научным открытиям для бизнеса и промышленности также будет стимулировать инновации и экономический рост.

К "Плану С" постепенно присоединяются финансирующие агентства Северной Америки, Азии и Ав-

vestments. Alternatively, they offer, firstly, that academics have a choice – to continue publishing in hybrid journals, which makes some articles freely available in exchange for a processing fee, and others for paid access, and, secondly, that very selective publications could go to this model. In addition, they want to use six-month embargo periods before articles in highly selective journals become free, and to keep subscription for peer-reviewed content.

How will these trends affect academic activities of Kazakhstani scientists? Considering that Kazakhstan's science today is not a major player in the global academic community, that it is concerned about the long process of transformation and research, and also taking into account the relatively limited market for academic publishing services within the country, these trends are unlikely to be actively discussed in scientific circles. At the same time, the inevitable involvement in the world scientific space in the 21st century and the growing requirements for research ratings still require adjusting the internal publishing policies of universities and research

стралии, а исследовательские институты в Германии и Швеции расторгли контракты с Elsevier.

Вполне естественно, что крупнейшие академические издательства, такие как "Springer" восприняли этот план негативно. Издатели "Springer Nature" утверждают, что использование собственных профессиональных редакторов и высокий уровень отказа означают, что затраты на статью оцениваются от 10 000 до 30 000 евро, и наличие версий статей с открытым доступом, доступных в других местах, поставит под угрозу способность "Springer Nature" поддерживать эти инвестиции. В качестве альтернативы они предлагают, во-первых, чтобы у академиков был выбор - продолжать публиковать в гибридных журналах, что делает одни статьи свободно доступными в обмен на плату за обработку, а другие - доступными за плату, и, во-вторых, чтобы только некоторые отдельные издания могли перейти к этой модели. Кроме того, они хотят иметь шестимесячный период эмбарго прежде чем версии статей в высокоселективных журналах станут

centers in accordance with the current situation. In particular, it is necessary to expand open access to scientific journals for all interested individuals and organizations, to revise the strong commitment of official structures to high-rating journals and orientation to publications in indexed periodicals, and, finally, to pay for peer reviews of experts in domestic academic journals, which will increase their responsibility for the work performed and, accordingly, the quality of scientific articles published in Kazakhstani journals.

бесплатными, а также сохранить платную подписку, на рецензируемое содержимое.

Как отзовутся обозначенные тенденции на академической деятельности казахстанских ученых? Учитывая, что казахстанская наука сегодня не является крупным игроком в глобальном академическом сообществе, что она озабочена затянувшимся процессом трансформации и поисков, а также принимая во внимание сравнительно ограниченный рынок академических издательских услуг, эти тенденции вряд ли станут повсеместно обсуждаться в научных кругах. Вместе с тем, неизбежная в 21 веке вовлеченность в мировое научное пространство и растущие требования к рейтингам исследовательской деятельности все же требуют учета складывающейся ситуации и корректировки внутренней политики университетов и исследовательских центров. В частности, необходимо расширять открытый доступ к научным журналам для всех заинтересованных лиц и организаций, пересмотреть стойкую приверженность официальных структур к высокорейтинговым журналам и ориентированию на публикации в изданиях первого и второго квартала, и, наконец, оплачивать экспертам рецензирование в отечественных академических журналах, что повысит их ответственность за выполняемую работу и, соответственно, качество научных статей, публикуемых в казахстанских журналах.

References:

1. BMJ Open (2017). Retrieved from <https://bmjopen.bmj.com/pages/about/>. Accessed on 15.02.2019.
2. Davis, Phil (2010). Cascading Peer-Review – The Future of Open Access? Retrieved from <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2010/10/12/cascading-peer-review-future-of-open-access/>. Accessed on 15.02.2019.
3. Gates Open Research (2018). Retrieved from <https://gatesopenresearch.org/>. Accessed on 15.02.2019.
4. Kennedy, Laura (2018). Hoax papers: The shoddy, absurd and unethical side of academia. Retrieved from <https://www.irishtimes.com/life-and-style/people/hoax-papers-the-shoddy-absurd-and-unethical-side-of-academia-1.3655500>. Accessed on 15.02.2019.
5. Macdonald, Adriane and Nicole Eva (2018). It's time to stand up to the academic publishing industry. Retrieved from <https://www.universityaffairs.ca/opinion/in-my-opinion/time-stand-academic-publishing-industry/>. Accessed on 15.02.2019.
6. Pells, Rachael (2018). UCL to launch open-access megajournal. Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/news/ucl-launch-open-access-megajournal>. Accessed on 15.02.2019.
7. Pells, Rachael (2019a). As PNAS calls time on print, will more journals follow suit? Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/news/pnas-calls-time-print-will-more-journals-follow-suit>. Accessed on 15.02.2019.
8. Pells, Rachael (2019b). Nature boss warns Plan S could put journal out of business. Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/news/nature-boss-warns-plan-s-could-put-journal-out-business>. Accessed on 15.02.2019.
9. Pinfield, Stephen (2016). Mega-journals: the future, a stepping stone to it or a leap into the abyss? Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/blog/mega-journals-future-stepping-stone-it-or-leap-abyss>. Accessed on 15.02.2019.

ASYA-PASİFİK'TE ÇİN'E KARŞI ABD-JAPONYA İŞBİRLİĞİ

OMIRBEK HANAYEV

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ,
UZMAN ARAŞTIRMACI

ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ
ИНСТИТУТЫ, АҒА ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕР

Son yıllarda giderek şiddetlenen küresel ve bölgesel çaplı jeopolitik ve jeoekonomik mücadeleler açısından bakıldığında, küresel güç dengesinin Asya-Pasifik bölgesine doğru kayması da söz konusudur. Dolayısıyla Asya-Pasifik bölgesindeki güç dengesinin şekillenmesinde, bir tarafta dünyanın en büyük ekonomisine sahip olan ABD, bir tarafta son yıllarda yakaladığı istikrarlı ekonomik büyümesiyle dünyanın en büyük ikinci ekonomisi haline gelen Çin ve diğer bir tarafta da yakın zamana kadar dünyanın en büyük ikinci ekonomisi konumunu sürdürmüş olan Japonya arasındaki ilişkiler üçgeninin önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Dünyanın en büyük ekonomileri arasındaki ilişkiler olmasıyla ABD-Çin-Japonya ilişkiler üçgeni sadece Asya Pasifik bölgesi için değil, küresel alandaki ekonomik, ticari, siyasi ve askeri ilişkileri de etkileyebilecek özelliklere sahiptir.

Uzun yıllardır istikrarlı bir ekonomik büyüme sağlayan Çin, giderek artan ekonomik gücü ve yurt dışı yatırımlarıyla kendi küresel ve bölgesel etkisini sürekli artırmaya çalışmaktadır. Çin'in yükselişi, öncelikle Soğuk Savaş'tan sonra dünyanın tek süper gücü konumunda olan ABD'yi doğrudan rahatsız etmektedir. Dolayısıyla Çin'in yükselişini engelleme girişimlerinde bulunan ABD, bu konuda özellikle Japonya, Güney Kore ve diğer Asya Pasifik ülkeleriyle olan ticari-ekonomik, siyasi ve askeri işbirliğini kullanmaktadır. Japonya'nın ulusal savunma konusunda-

АЗИЯ-ТЫНЫҚ МҰХИТ АЙМАҒЫНДА ҚЫТАЙҒА ҚАРСЫ АҚШ-ЖАПОНИЯ ҮНТІМАҚТАСТЫҒЫ

Соңғы жылдары шиеленісе түскен әлемдік және аймақтық ауқымды геосаяси және ге-оэкономикалық бәсекелестік тұрғысынан алып қарағанда, жаһандық күштердің балансы Азия-Тынық мұхиты аймағына қарай ойысып бара жатқандай. Осыған орай, Азия-Тынық мұхиты аймағындағы күш тепе-теңдігін қалыптастыруда бір жағынан әлемдегі ең қуатты экономикаға ие АҚШ, тағы бір жағынан соңғы жылдары тұрақты экономикалық өсімінің арқасында әлемдегі екінші ірі экономикаға айналған Қытай, сондай-ақ, жақын жалдарға дейін әлемдегі екінші ірі экономика болып келген Жапония арасындағы үш жақты қарым-қатынастар маңызды рөл атқарады деуге болады. АҚШ-Қытай-Жапония арасындағы үш жақты қарым-қатынастар әлемдегі ең ірі экономикалар арасындағы қарым-қатынастар болғандықтан, тек Азия-Тынық мұхит аймағы үшін ғана емес, сонымен бірге жаһандық сауда-экономикалық, саяси және әскери қарым-қатынастарға әсер ететін ерекшеліктерге ие.

Көптеген жылдар бойы экономикасы тұрақты өсіп келе жатқан Қытай өзінің сыртқы экономикалық және инвестициялық күшімен жаһандық және аймақтық ықпалын үздіксіз арттыруға тырысуда. Қытайдың күшеюі, әсіресе, «Қырғи қабақ соғыстан» кейін әлемдегі супер державаға айналған АҚШ-ты тікелей алаңдатуда. Сондықтан, АҚШ Қытайдың күшеюіне тосқауыл бо-

ki ABD'ye ашыры бағымлылығы ағысынан бакылдығында, ABD-Çин-Жапоня ілішкілеріні, дүнянын үкселен гүcü Çин'е каршы ABD-Жапоня іттіфакы оларак да өзетлейебіліріз. ABD-Çин-Жапоня үчгені арасындакы темел сорунларын бағында өнцеліккелі Коре Ярымдасы'ндакы нүклеер соруну, Гүней Çин Дензй ве Доғу Çин Дензй үзеріндекы егеменлік тартышмалары, Тайван соруну çerçevesinde өзелде Узакдоғу генелде түм Асыа-Пасифік бөлгесі үзеріндекы çekішмелер беліртйлебілір.

Соғук Саваш сорнасынан бу яна yeni uluslararası ortamda kurulan ABD-Çин ілішкілері, hem rekabet hem de işbirliği içerisinde devam etmektedir. Washington ile Pekin'in küresel ve bölgesel gelişmelerin önemli noktalarında sık sık karşı karşıya gelmesine rağmen, ABD-Çин ілішкілері ticari-ekonomik alanda sürekli önem kazanmaktadır. Günümüzde, ABD, Çин'in ikinci büyük ihracat ortağı ve dördüncü büyük ithalat ortağıyken, Çин ise, ABD'nin üçüncü büyük ihracat pazarı ve en büyük ithalatçısıdır. Aynı zamanda ABD ve Çин arasındaki karşılıklı yatırım ilişkileri de önemli bir noktaya ulaşmıştır. Fakat ABD ve Çин arasındaki küresel ve bölgesel rekabetin son yıllarda yeni bir aşamaya girdiği de bilinmektedir. Bu bağlamda, 2011 yılından sonra "Asya'ya Dönüş" stratejisini gündeme getiren Washington, özellikle Asya-Pasifik bölgesinde Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) ülkeleriyle ikili ve çok taraflı ticari-ekonomik, siyasi ve askeri işbirliklerini güçlendirerek Güney Çин Дензй ве Доғу Çин Дензй'nde-ki egemenlik tartışmalarına da dâhil olmaktadır. Ancak 2013'den itibaren "Çин Rüyası" sloganı ile "Kuşak ve Yol" stratejik girişimini ortaya koyarak Çин'in istikrarlı ekonomik büyümesi, doğal kaynaklara erişimi ve yurt dışı pazarlara ulaşımını sağlamaya çalışan

ABD-ÇİN-JAPONYA İLİŞKİLERİNİ, DÜNYANIN YÜKSELEN GÜCÜ ÇİN'E KARŞI ABD-JAPONYA İTTİFAKI OLARAK DA ÖZETLEYEBİLİRİZ

AҚШ-ҚЫТАЙ-ЖАПОНИЯ АРАСЫНДАҒЫ ҮШ ЖАҚТЫ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТАРДЫ КҮШЕЙІП КЕЛЕ ЖАТҚАН ҚЫТАЙҒА ҚАРСЫ АҚШ-ЖАПОНИЯ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ РЕТІНДЕ ҚОРЫТЫНДЫЛАУҒА БОЛАДЫ

луға тырысып, бұған қарсы Жапония, Оңтүстік Корея және басқа да Азия-Тынық мұхиты елдерімен сауда-экономикалық, саяси және әскери ынтымақтастықты күшейте түсуде. Ал, Жапонияның мемлекеттік қорғанысының АҚШ-қа шамадан тыс тәуелділігі тұрғысынан алғанда, АҚШ-Қытай-Жапония арасындағы үш жақты қарым-қатынастарды күшейіп келе жатқан Қытайға қарсы АҚШ-Жапония ынтымақтастығы ретінде қорытындылауға болады. АҚШ-Қытай-Жапония арасындағы негізгі мәселелердің астарында ең әуелі бүкіл Азия-Тынық мұхит аймағы, жүйеден Қиыр Шығыстағы қақтығыстардың қайнар көзі са-

Pekin ise, söz konusu girişim çerçevesinde 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu stratejisi ve ASEAN+1 mekanizmasıyla Asya Pasifik'teki varlığını artırmaya çaba harcamaktadır. Ayrıca, 2014'deki Ukrayna Krizi'nden sonra Batı'ya karşı Çin-Rusya ittifakı giderek gelişirken, Kore Yarımadası'ndaki nükleer sorunu çerçevesinde ABD'nin de Japonya ve Güney Kore ile askeri işbirliği giderek artmıştır. Dolayısıyla ABD ve Çin arasındaki rekabet, Ocak 2017'de ABD Başkanı Donald Trump'ın göreve gelmesinden sonra yeni bir gerginliğe dönmüş hatta ABD ile Çin arasında bir ticaret savaşına dönüşmüştür.

Aynı zamanda, Trump'ın başkanlık görevine gelmesiyle ABD-Japonya ittifakının da yeni bir aşamaya girmeye başladığı belirtilebilir. Çünkü ABD'deki genel seçimden hemen

налатын Корей түбегіндегі ядролық қару мәселесі, Оңтүстік Қытай теңізі мен Шығыс Қытай теңізіндегі егемендік дау-шарлар және Тайван мәселесі жатқаны белгілі.

«Қырғи қабақ соғыс» аяқталғаннан кейінгі жаңа әлемдік ортада қалыптасқан АҚШ-Қытай қарым-қатынасы өзара бәсекелестік пен ынтымақтастық аясында жалғасын табуда. Вашингтон мен Пекиннің жаһандық және аймақтық маңызды өзгерістерге байланысты негізгі ұстанымдары жиі қарама-қайшы келіп жататынына қарамастан, АҚШ-Қытай қарым-қатынасы сауда-экономикалық салада барған сайын маңызды болып келеді. Бүгінде АҚШ - Қытайдың екінші ірі экспорттық және төртінші ірі импорттық серіктесі болса, ал Қытай - АҚШ-тың үшінші ірі экспорттық нарығы

sonra 17 Kasım 2016 tarihinde New York'te buluşan Trump ile Japonya Başbakanı Şinzō Abe, 10-13 Şubat 2017 tarihinde Abe'nin resmi ABD ziyareti kapsamında yeniden bir araya gelmiştir. Görüşmelerden sonra düzenlenen basın toplantısında, tarafların ortak güvenlik anlaşmasını pekiştirme ve ikili ticari işbirliğini daha da geliştirme konusunda anlaşmışlardır. [1] Nitekim ABD Dışişleri Bakanı Rex Tillerson da ilk Asya turu kapsamındaki ilk ziyaretini 15-16 Mart 2017 tarihinde Japonya'ya yapmıştır. [2] Ağustos 2017'de ise, iki yıllık bir aradan sonra ABD-Japonya Güvenlik Danışma Komitesi (U.S.-Japan "2+2") toplantısı tekrar gündeme gelmiştir. [3] Son olarak, Ocak 2019'da Washington ziyaretinde bulunan Japonya Savunma Bakanı Takeshi Iwaya, ABD Savunma Bakanı Patrick Shanahan bir araya gelerek Çin'in Asya-Pasifik sularında artan askeri varlığına karşı ikili askeri işbirliğini artırmanın yanı sıra, uzay ve siber güvenlik alanlarında ikili işbirliğini güçlendirme konusunda anlaşmışlardır. [4] Söz konusu ikili görüşmelerin sonuçları Trump yönetiminin ABD-Japonya askeri ittifakına daha çok önem verdiğini göstermiştir.

Aslında, ABD'nin Asya Pasifik bölgesine yönelik politikaları açısından hayati öneme sahip olan ABD-Japonya ilişkileri, 1951 yılından itibaren askeri ittifak temelinde devam etmektedir. 8 Eylül 1951 tarihinde ABD ve Japonya arasında ikili askeri işbirliğine dayalı San Francisco Barış Antlaşması (San Francisco Peace Treaty) imzalanmıştır. [5] 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana Japonya'da hala devam eden ABD askeri varlığının, Japonya'nın dış tehditler karşısında savunma hattını garanti altına alarak, ülkenin ekonomik gelişmesi için belli düzeyde güvenli bir ortam yarattığı söylenebilir. 2001'lerden sonra Tokyo yönetiminin ABD'nin te-

WASHINGTON, ÜLKESİNİN ASYA-PASİFİK BÖLGESİNDEKİ EN BÜYÜK ASKERİ VARLIĞI KONUMUNDA OLAN JAPONYA'DAKİ ASKERİ ÜSSÜNÜ ASYA-PASİFİK BÖLGESİNDEKİ KENDİ ROLÜNÜ PEKİŞTİREN VE GENİŞLETEN ÖNEMLİ BİR UNSUR OLARAK DEĞERLENDİRMEKTEDİR

VAŞİNGTON AZIYA-TYNYK MUXITY AYMAFYINDA FY EY ULKEN EKSKERY BAZASY SANALATY JAPONIYADAYY EKSKERY BAZASYN AKŞ-TYNY AZIYA-TYNYK MUXITY AYMAFYINDA FY ROLYN KYŞEYTETYN JƏNE KEŇEYTETYN MAŇYZDY FAKTOR RETYNDE QARASTYRUDDA

және ең ірі тұтынушысы саналады. Сонымен қатар, АҚШ пен Қытай арасындағы өзара инвестициялар да маңызды бір межеге жетті. Алайда, соңғы жылдары АҚШ пен Қытай арасындағы жаһандық және аймақтық бәсекелестік жаңа сатыға көтерілді. Осылайша, 2011 жылдан кейін «Азияға қайта оралу» стратегиясын ұстанған Вашингтон, әсіресе, Оңтүстік-шығыс Азия елдері ассоциациясындағы (ASEAN) мемлекеттермен екіжақты және көпжақты сауда-экономикалық, саяси және әскери ынтымақтастығын нығайтып, Оңтүстік Қытай теңізі мен Шығыс Қытай теңізіндегі егемендік дау-шарларына белсене араласуда талқылауларына қатысады. Ал, 2013 жылдан бастап «Қытай арманы» ұраны мен «Бір белдеу, бір жол» стратегиялық бастамасын көтеріп, тұрақты экономикалық өсімге, табиғи ресурстарға қол жеткізуге және сыртқы нарықтарға иеленуге талпынған Пекин, аталмыш стратегиясы шеңберінде «XXI ғасыр теңіз Жібек жолы» және «ASEAN + 1» механизмі аясында Азия-Тынық мұхиты аймағында ықпалын арттыруға ұмтылуда. Бұдан сырт, 2014 жылғы Украинаның дағдарысынан кейін Батысқа қарсы Ресей-Қытай альянсы күшейсе, Корея түбегінде ядролық мәселеге байланысты АҚШ-тың Жапония және Оңтүстік Кореямен әскери ынтымақтастығы ұлғая түсті. 2017 жылдың қаңтарында АҚШ президенті Дональд Трамп билікке келген соң АҚШ пен Қытай арасындағы бәсекелестік жаңа қайшылыққа ұласып ақыры сауда соғысына айналды.

Сонымен бірге, Трамп билікке келгеннен бастап АҚШ-Жапония ынтымақтастығы да жаңа кезеңге аяқ басқанын айта кеткен жөн. АҚШ-тағы жалпы сайлаудан кейін көп өтпей 2016 жылғы 17 қарашада

röre karşı küresel mücadelesini desteklemesi ABD-Japonya askeri işbirliğini güçlendirirken, Haziran 2006 tarihinde iki ülke arasında “Yeni Yüzyılda ABD-Japonya Askeri İttifakı” konulu yeni güvenlik anlaşmasının imzalanması, ABD-Japonya askeri ittifakını daha öteye taşımaktadır. [6] [7] Bu gelişen askeri işbirliğinin temelinde hem ABD hem de Japonya'nın önemli stratejik çıkarları yer almaktadır.

ABD açısından bakıldığında, Asya Pasifik'in hatta dünyanın en büyük ekonomilerinden biri olan Japonya ile askeri işbirliğini güçlendirmesi, ülkesinin Asya Pasifik'teki askeri varlığını sürdürülebilmesi ve jeostratejik çıkarlarının sağlanması açısından büyük bir öneme sahiptir. Dolayısıyla Washington, ülkesinin Asya-Pasifik bölgesindeki en büyük askeri varlığı konumunda olan Japonya'daki askeri üssünü Asya-Pasifik bölgesindeki kendi rolünü pekiştiren ve genişleten önemli bir unsur olarak değerlendirmektedir.

Japonya açısından bakıldığında ise, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra askeri gücü kısıtlanan

Нью-Йоркте кездескен Трамп пен Жапония премьер-министрі Синдзо Абэ 2017 жылдың 10-13 ақпанында Абэнің АҚШ-қа ресми сапарында қайта кездескен еді. Кездесуден кейін өткен баспасөз мәслихатында тараптар ортақ қауіпсіздік келісімін нығайтуға және екіжақты сауда-экономикалық ынтымақтастықты одан әрі дамытуға келіскендерін жариялады. [1] 2017 жылдың 15-16 наурызында АҚШ Мемлекеттік хатшысы Рекс Тиллерсон да Азияға алғашқы сапарында ең алдымен Жапонияға ат басын бұрды. [2] Ал, 2017 жылдың тамыз айында, АҚШ-Жапония Қауіпсіздік кеңесі комитетінің (U.S.-Japan “2+2”) екі жылдық үзілістен кейін қайта кездесу өткізді. [3] Соңғы рет, 2019 жылдың қаңтарында Вашингтонға сапарлай барған Жапония қорғаныс министрі Такеши Ивайа АҚШ қорғаныс министрі Патрик Шанаханмен кездесіп, Қытайдың Азия-Тынық мұхитындағы әскери ықпалына қарсы екі жақты әскери ынтымақтастықты арттыру, сондай-ақ, ғарыш және кибер қауіпсіздік саласындағы селбестікті күшейту бой-

Жапония'ға ABD'nin гүвенлик гaранти-си хаyати өнeм тағимaқтaдир. ABD иле аскери иттифaқинa бүйөк өнeм верен Жапония, 2001'лерден сонрa ABD'nin төрөe қарғи мүcадеелеринe дeстекле-мек аmаcығлa ABD аскери гүчлеринe лoжистик дeстек верменин yанн сирa, ABD иле бирликте 2003'te Ирак'a ve 2009'da да Афгaнистaн'a аскер гөндeрмиғи. Сон yиллaрдa Кузей Коре нүклеер со-рунu артaркен ABD иле бeрaбер Кузей Коре'ye қарғи Гүней Коре'yi дeстекле-yen Жапония, Кузей Коре'nin нүклеер силaх гeлiғштермe чaбaларини ve бaлистик фүзе денeмелеринe бүйөк бир теһдит олaрaқ ағилaмaқтaдир. Дигер тaрaфтан, Жапония иле тарихи анлaғмaзликлaри хaлa дeвaм еден Чин'in сон yиллaрдaки эko-номик ve аскери yүксeлиғшден ендиге дуyан Жапония ичин ABD иле аrаdаки гүчлү аскери иттифaқ, өнeмли бир дeнге

TOKYO, ÜLKESİNDEKİ ABD ASKERİ VARLIĞINI ULUSAL GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDAKİ BİR GARANTİ OLARAK GÖRMEKTEDİR

ТОКИО ӨЗ ЕЛІНДЕГІ АҚШ-ТЫҢ ӘСКЕРИ БАЗАСЫНА ҰЛТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ КЕПІЛ РЕТІНДЕ ҚАРАЙДЫ

ынша келісімге келді. [4] Аталмыш екіжақты келіссөздердің нәтижелері Трамп әкімшілігінің АҚШ пен Жапония арасындағы әскери ынтымақтастыққа үлкен мән беретінін білдіреді.

Әсілінде, АҚШ-тың Азия-Тынық мұхиты аймағына байланысты саясаты тұрғысынан маңызды мәнге ие АҚШ-Жапония қарым-қатынасы 1951 жылдан бері ол әскери ынтымақтастық негізінде дамып келеді. 1951 жылы 8 қыркүйекте АҚШ пен Жапония арасында қол қойылған Сан-Франциско бейбітшілік келісімі (San Francisco Peace Treaty) екі жақты әскери ынтымақтастыққа жол ашты. [5] Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін Жапонияда орналасқан АҚШ әскери базасы бүгінге дейін Жапонияның сыртқы қауіп-қатерлерге

сағлайық. Өзelle, hem jeostratejik hem de zengin petrol ve doğalgaz kaynakлары ачısından бөлгеде бүүк bir өнем ташыан Доғу Чин Denizi'ndeki Sankaku (Diaoyu) adalarının ege-menliğı üzerindeki Japonya-Чин тар-тışmaları da Tokyo için Washington'un desteğini gerektirmektedir. Чүүкү гүнүмүзде Senkaku (Diaoyu) adaları Japonya kontrolü altında olmasına рағмен, Чин, тарихsel kayıtlарını gerek-че гөстерerek сөз konusu tartışmalı adaların kendi topraklarının bir parçası olduğunu iddia etmektedir. ABD ise Senkaku (Diaoyu) adaları üzerindeki egemenlik tartışmasında sürekli olarak stratejik ortağı Japonya'yı destek-leyerek, gerektiği vakitlerde Senkaku (Diaoyu) adaları yanındaki karasulara askeri gemilerini de göndermektedir. Bu yüzden de Tokyo, ülkesindeki ABD askeri varlığını ulusal güvenliğinin sağlanmasındaki bir garanti olarak görmektedir. Pekin ise, Japonya'daki ABD askeri varlığını ve giderek artan ABD-Japonya askeri ittifakını ülkesi-nin istikrarı ve güvenliğine yönelik bir tehdit olarak algılamaktadır.

Nitekim Şubat 2018'de Kuzey Kore'nin Güney Kore'deki Kış Olimpiyatları'na katılmasından sonraki iyimser ortamda gerçekleşen Nisan 2018'deki Güney ve Kuzey Kore liderlerinin ve Mayıs 2018'de ise ABD ve Kuzey Kore liderlerinin tarihi görüşmeleri sonucunda Kuzey Kore'nin Kore Yarımadası'nın nükleerden arındırılması konusunda ileri adımlar atmasının, Japonya tarafından бүүк takdirle karşılandığı bilinmektedir. Fakat Pyongyang yönetimi, Kore yarımadasının nükleerden arındırılması için öncelikle Washington'un Seul ve Tokyo ile askeri işbirliği ve ortak tatbikatlarını azaltmasını istemektedir. Bu durum, belli bir düzeyde, ABD-Japonya askeri işbirliğinde Kore Yarımadası'ndaki nükleer soru-nundan ziyade, Güney Чин Denizi ve

PEKİN İSE, JAPONYA'DAKİ ABD ASKERİ VARLIĞINI VE GİDEREK ARTAN ABD-JAPONYA ASKERİ İTTİFAKINI ÜLKESİNİN İSTİKRARI VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK BİR TEHDİT OLARAK ALGILAMAKTADIR

ПЕКИН, ЖАПОНИ-ЯДАҒЫ АҚШ-ТЫҢ ӘСКЕРИ БАЗАСЫ МЕН АҚШ-ЖАПОНИЯ ӘСКЕРИ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫН ӨЗІНІҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ ПЕН ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ТӨНГЕН ҚАТЕР ДЕП САНАЙДЫ

қарсы қорғаныс жүйесінің кепілі болып, елдің экономикалық дамуы үшін белгілі бір деңгейге қауіпсіз ортан қалыптастырғанын айтуға болады. Токионың 2001 жылдардан кейін АҚШ-тың жаһандық терроризмге қарсы күресіне қолдау көрсетуі АҚШ пен Жапония арасындағы әскери ынтымақтастықты нығайтты, ал, 2006 жылдың маусым айында екі ел арасында қол қойылған «Жаңа ғасырдағы АҚШ-Жапония әскери ынтымақтастығы» туралы жаңа келісім АҚШ-Жапон әскери ынтымақтастығын жаңа белеске көтерді. [6] [7] жалпы алғанда, АҚШ пен Жапонияның арасындағы әскери ынтымақтастықтың дамуының астарында екі елдің де негізгі стратеги-ялық мүдделері жатыр.

АҚШ тұрғысынан алып қарағанда, Азия-Тынық мұхиты аймағындағы, тіпті әлемдегі ең ірі экономикалардың бірі саналатын Жапониямен әскери ынтымақтастықты нығайтуы, Азия-Тынық мұхиты аймағында әскери ықпалын сақтау және геостратегиялық мүдделерін қамтамасыз ету үшін өте маңызды. Сондықтан, Вашингтон Азия-Тынық мұхиты аймағындағы ең үлкен әскери базасы саналатын Жапониядағы әскери базасын АҚШ-тың Азия-Тынық мұхиты аймағындағы рөлін күшейтетін және кеңейтетін маңызды фактор ретінде қарастыруда.

Жапония тұрғысынан алып қарағанда, Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін әскери күшіне шектеу қойылған Жапония үшін АҚШ-тың қауіпсіздік кепілдігі өте маңызды. Сондықтан, АҚШ-пен әскери ынтымақтастыққа үлкен мән беретін Жапония, 2001 жылдан кейін АҚШ-тың терроризмге қарсы күресін қолдау үшін АҚШ әскеріне логистикалық көмек көрсетумен қатар, АҚШ-пен бірге 2003 жылы Ираққа және 2009

Senkaku (Diaoyu) adaları үзіндегі тартыстарын өн плана чыкма оласылығын артырмак-тадыр. Гүнүмүзде енерји түкетиминин %95'и ит-талата даыанан Жапоня'нын петрол италатинин өнөмли бир кысмы да Гүнөй Чин Дөнизи'ндеги гүзөргәһлардан геçкектедыр. Бу үзден ге-рек бөлгөсел гекексе күөсел бойутта өнөмли геөкекономик ве геөстратежик конумда бу-ланан Гүнөй Чин Дөнизи'ндеги анлашмазлыклара Жапоня'нын мүдәһил олмамасы мүмкүн де-гәлдир. Аыны заманда, Асыа-Пасифик бөлгөсін-деки геөстратежик чыкарларын сағламәк истөен ABD исе, Жапоня, Гүнөй Коре ве ASEAN үл-көлерийөе яптығы әскери ве сийәси ишбирликтерини гүчләндирмөе девам өдекектир.

Өзөт оларәк, Асыа-Пасифик бөлгөсінде Чин'ин гидөрек артан өткөсине каршы ABD-Жапоня иш-бирлигинин девам өдекеги сөйлөнебилер. Анчәк, ABD-Чин-Жапоня илшкөлеринин узун вәдели геөлекеги ачөсіндан бакылдөгінда, чөшөтлө анлаш-мазлыклара рағмен ABD-Чин-Жапоня үчгөни-нин счак чәтәшма ортамөна өвирилмөекеги де таһмин өдөбилер. Чүнкү Trump йөнетиминин

жылы Ауғанстанға әскер жібердө. Соңғы жылдары Солтүстік Көреяның ядрөлық мәселөсө ушыққан кезде, Солтүстік Көрея-ның ядрөлық қаруын дамытуы мен балли-стикалық зымыран сынақтарын өзіне төн-ген үлкөн қауіп рөтінде қарастырған Жа-поня, Солтүстік Көреяға қарсы АҚШ-пен бирге Оңтүстік Көреяны қолдады. Тағы бир жағынан, тарихи дау-шарлары әлө жалға-сып келе жәтқан Қытайдың соңғы өконо-микәлық және әскери дамуынан алаңдай-тын Жапоня үшөн АҚШ-пен күшті әскери ынтымақтастығы тепө-теңдікті сақтаушы фәкторы болып отыр. Әсирөсе, геөстрате-гиялық және бай мүнай мен табиғи газ ре-сурстарына байланысты аймақта маңызды мәнге иө Шығыс Қытай теңизіндегі Сенкаку (Дяю) аралдары үшөн Жапоня мен Қытай арасындағы талас-тартыста Вашингтонның қолдау көрсөтуө Токиоға аудаы қажөт. Өй-ткөнө Сенкаку (Дяю) аралдары Жапоня-ның бақылауында болғанына қарамәстан, Қытай өзінің тарихи жазбаларына сүйөне

Amerika'yı yeniden büyük yapma hedefine ulaşabilmesi; Çin'in istikrarlı ekonomik büyümesini sağlaması ve Kuşak ve Yol girişimini hayata geçirebilmesi; ve Japonya'nın da birkaç yıldır düşük büyüme karanına giren ekonomisini canlandırabilmesi, istikrarlı ve güvenli bir bölgesel ortam gerektirmektedir.

отырып аталмыш аралдар өз территориясының бір бөлігі деп қарайды. Сенкаку (Дяою) аралдарына қатысты талас-тартыста АҚШ өзінің стратегиялық әріптесі саналатын Жапонияны дәйекті түрде қолдап, қажет болғанда Сенкаку (Дяою) аралдарының маңына әскери кемелерін де жіберуде. Сол себепті, Токио өз еліндегі АҚШ-тың әскери базасын ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі кепіл ретінде қарастырады. Ал Пекин, Жапониядағы АҚШ-тың әскери базасы мен АҚШ-Жапония әскери ынтымақтастығын өзінің тұрақтылығы пен қауіпсіздігіне төнген қатер деп санайды.

Алайда, 2018 жылы ақпанда Солтүстік Кореяның Оңтүстік Кореядағы қысқы Олимпиада ойындарына қатысуынан кейін қалыптасқан жылымық жағдайға байланысты 2018 жылы сәуірде Оңтүстік және Солтүстік Корея басшыларының және мамырда АҚШ пен Солтүстік Корея басшыларының тарихи кездесулерінің нәтижесінде Солтүстік Кореяның Корей түбегіндегі ядролық қаруды жою тұрғысынан жасаған қадамдарын Жапония оң қабылдаған болатын. Дегенмен, Пхеньян Корей түбегін ядролық қарудан тазарту үшін ең әуелі Вашингтонның Сеул және Токиомен әскери ынтымақтастығы мен бірлескен әскери жаттығуларын азайтуын талап етуде. Бұл жағдай белгілі бір деңгейде АҚШ пен Жапония арасындағы әскери ынтымақтастықта Корей түбегіндегі ядролық мәселеден гөрі Оңтүстік Қытай теңізі мен Сенкаку (Дяою) аралдарына қатысты талас-тартыстың көрнектілене түсетінін көрсетеді. Қазіргі таңда энергетикалық тұтынуының 95%-ы импортқа сүйенетін Жапонияның мұнай импортының айтарлықтай бөлігі Оңтүстік Қытай теңізі арқылы тасымалданады. Сон-

дықтан, аймақтық және жаһандық геэкономикалық және геостратегиялық тұрғыдан ерекше маңызға ие Оңтүстік Қытай теңізіндегі дау-шарларға Жапонияның да араласпауы мүмкін емес. Сонымен қатар, АҚШ өзінің Азия-Тынық мұхит аймағында геостратегиялық мүдделерін қамтамасыз ету үшін Жапония, Оңтүстік Корея және ASEAN елдерімен әскери және саяси ынтымақтастықты нығайта бермек.

Қорытып айтқанда, Азия-Тынық мұхиты аймағында Қытайдың барған сайын артып келе жатқан ықпалына қарсы АҚШ-Жапония ынтымақтастығы жалғаса бермек. Алайда, АҚШ-Қытай-Жапония қарым-қатынастарының ұзақ мерзімді болашағы тұрғысынан алып қарағанда, әр түрлі келіспеушіліктерге қарамастан, үш елдің ашық қақтығысқа бара қоймайтынын болжауға болады. Өйткені, Трамп әкімшілігінің Американы қайтадан ұлы елге айналдыру мақсатына қол жеткізуі; Қытайдың тұрақты экономикалық өсімін сақтап, «Бір белдеу, бір жол» бастамасын жүзеге асыруы; және Жапонияның соңғы бірнеше жылдан бері өсімі баяулаған ел экономикасын қалпына келтіруі тұрақты және қауіпсіз аймақтық ортаға мұқтаж.

Кейнақлар:

1. Abe ve Trump Görüşmesi: Japonya'yı tüm askeri güçle savunmaya odaklandı (特朗普与安倍会谈: 致力用全部军事实力保卫日本) Alınan yer: <http://news.sina.com.cn/w/zx/2017-02-11/doc-ifyamkzq1235265.shtml> Erişim tarihi: 14.02.2019.
2. ABD Dışişleri Bakanı Rex Tillerson Japonya'da. Alınan yer: <http://www.haberturk.com/dunya/haber/1428963-abd-disisleri-bakani-rex-tillerson-japonyada> Erişim tarihi: 14.02.2019
3. Japan-U.S. Security Consultative Committee (Japan-U.S. "2+2"). Alınan yer: https://www.mofa.go.jp/na/st/page3e_000714.html Erişim tarihi: 15.02.2019.
4. Japonya ve ABD Çin'e karşı anlaştı. Alınan yer: <https://www.ahaber.com.tr/dunya/2019/01/17/japonya-ve-abd-cine-karsi-anlasti> Erişim tarihi: 15.02.2019.
5. Treaty of Peace with Japan. Alınan yer: <http://www.taiwandocuments.org/sanfrancisco01.htm> Erişim tarihi: 18.02.2019.
6. Miao Huashou. ABD-Japonya İlişkilerinin Geçmişi ve Beklentiler (苗华寿. 美日关系回顾与展望 [J]. 和平与发展. 2005 (02): 30-33).
7. ABD-Japonya askeri ittifakı çok sağlam (美日军事同盟很实). Alınan yer: <http://world.huanqiu.com/interview/2013-03/3766641.html?agt=61> Erişim tarihi: 22.02.2019.

THE TURKIC STATES IN 2019: POSSIBLE SCENARIOS ON INTENSIFICATION OF COOPERATION

SAKEN MUKAN

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
SENIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ТЮРКОЯЗЫЧНЫЕ СТРАНЫ В 2019 ГОДУ: ВОЗМОЖНЫЕ СЦЕНАРИИ УГЛУБЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА

If we define the trend of recent years in international relations as the rise of the East, we will not be wrong. When we think about the Eurasian continent in general, it is possible to say that the economic and political weight of the East Asian countries is undoubtedly increasing. In parallel, West European countries are losing their former attractiveness facing with a number of challenges such as the Brexit. In this context, between the rising Asia and the disintegrating Europe, the Turkic Central Asian countries can catch a historical opportunity in near future. Therefore, the priority in this analysis is given to the geopolitical component with a focus on the Turkic Central Asian actors and their foreign policy activities.

The Turkic World is bordered by Europe to the west, Russia to the north, China to the east, and Afghanistan, Iran and the Arab world to the south and can be divided into Turkestan, Caucasus, Anatolia and the Balkans [Ametbek, 2018]. It is seen that the Turkic World, stretching from the middle of the Eurasian continent to the west, is located along the important trade and transport corridor lines in the east-west and north-south directions. This position increases the strategic importance of the Turkic World as a whole. For instance, China has to agree with the Turkic states to open its border to Europe and Africa, as well as to open up Europe to East Asia, via its promising

Не будет ошибкой утверждение о том, что в последние годы Восток занимает все больше места в системе международных отношений. Когда речь идет о Евразийском континенте в целом, следует, несомненно, отметить рост экономического и политического потенциала Восточно-Азиатских стран. В то же время западно-европейские страны теряют свою прежнюю привлекательность, сталкиваясь с рядом вызовов, такими как «Брексит». В этом контексте у тюркоязычных стран Центральной Азии, находящихся между активно развивающейся Азией и теряющей единство Европой, появляются некоторые исторические возможности, которые можно было бы реализовать в ближайшем будущем. В этой связи особое внимание в данном анализе уделяется геополитической составляющей с акцентом на тюркоязычных акторов Центральной Азии и их внешнеполитические действия.

Тюркский мир граничит с Европой на западе, Россией – на севере, Китаем – на востоке, а на юге – с Афганистаном, Ираном и арабским миром. Его можно разделить на такие зоны, как Туркестан, Кавказ, Анатолия и Балканы [Ametbek, 2018]. Необходимо отметить, что Тюркский мир, занимающий пространство от центра евразийского континента в сторону запада, расположен на пересечении важных торговых и транс-

and geopolitically ambitious project "Belt and Road Initiative" announced by its leader Xi Jinping in Astana in September 2013.

If we speak about the Turkic World itself, it is composed of six geopolitical actors with independent structural formats. These are Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkey and Turkmenistan. These states possess both military-economic and demographic potentials. It is clear that Turkey is the dominant power among them. Especially in terms of the continuity of the statehood tradition, Turkey is the only Turkic state that did not fully lose independence in its history. It is also clear that Kazakhstan and Azerbaijan are prominent among other Turkic states that emerged as a result of the Soviet Union's disintegration. Their economic capabilities allow these two countries to be active in foreign policy pursuing a leading geostrategic position among the Turkic speaking states. The economic potentials of Uzbekistan and Turkmenistan are strong as well, based not only on minerals but also on human resources, the agricultural sector and light industry. Although Kyrgyzstan is open to possible intervention by external powers due to its economic weakness, it is the state that is ahead in terms of political freedom and entrepreneurship in the regional context. In September 2018, Uzbekistan attended the summit of the Turkic Council, along with its members – Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Turkey [Anadolu Agency, 2018], which is a strategically important organization consolidating the integration process of the Turkic states at this stage of their development.

If the Turkic states can strengthen integration between each other

**BETWEEN
THE RISING
ASIA AND THE
DISINTEGRATING
EUROPE, THE
TURKIC CENTRAL
ASIAN COUNTRIES
CAN CATCH A
HISTORICAL
OPPORTUNITY IN
NEAR FUTURE**

**У ТЮРКОЯЗЫЧНЫХ
СТРАН
ЦЕНТРАЛЬНОЙ
АЗИИ,
НАХОДЯЩИХСЯ
МЕЖДУ АКТИВНО
РАЗВИВАЮЩЕЙСЯ
АЗИЕЙ И ТЕРЯЮЩЕЙ
ЕДИНСТВО
ЕВРОПОЙ,
ПОЯВЛЯЮТСЯ
НЕКОТОРЫЕ
ИСТОРИЧЕСКИЕ
ВОЗМОЖНОСТИ,
КОТОРЫЕ МОЖНО
БЫЛО БЫ
РЕАЛИЗОВАТЬ
В БЛИЖАЙШЕМ
БУДУЩЕМ**

портных коридоров с востока на запад и с севера на юг. Данное расположение увеличивает стратегическое значение Тюркского мира в целом. К примеру, в рамках китайской инициативы «Один пояс и один путь» Китаю необходимо договариваться с тюркоязычными государствами с целью открытия своих границ в Европу и Африку, а также расширения доступа Европы к Восточной Азии посредством этого многообещающего и геополитического амбициозного проекта, объявленного китайским лидером Си Цзиньпином в сентябре 2013 года в Астане.

Тюркский мир как таковой состоит из шести геополитических, структурно независимых акторов – Азербайджан, Казахстан, Кыргызстан, Узбекистан, Турция и Туркменистан. Данные государства обладают как военно-экономическим, так и демографическим потенциалом. Очевидно, что ведущей державой среди них является Турция. Особую важность имеет непрерывность государственной традиции Турции, ведь это единственное тюркоязычное государство, которое на протяжении своей истории никогда не теряло полностью свою независимость. Также бесспорно, что Казахстан и Азербайджан являются наиболее успешными среди других тюркоязычных стран, возникших в результате распада Советского Союза. Имеющиеся экономические возможности позволяют этим двум государствам быть активными во внешней политике и претендовать на ведущие геостратегические позиции среди тюркоязычных стран. Экономический потенциал Узбекистана и Туркменистана также весьма силен, опираясь не только на полезные ископаемые, но и на человеческие ресурсы, сельскохозяйственный сектор и легкую

progressively, they can emerge as the third balancing power after Russia and China, as well as a strategic bridge between Europe and Asia. However, the Caspian Sea, which is located in the middle of the Turkic states, is an obstacle to building a network of uninterrupted roads and railways throughout the entire Turkic World. For this reason, it would be better if the Turkic states cooperate either with Russia in the north of the Caspian Sea or with Iran in the south of the sea, or both. Therefore, the Turkic states are giving priority to the strategic cooperation formats that include Russia and Iran. Geopolitical games in the Caspian region would bring more competition between external actors rather than between Russia and Iran.

In this sense, with the current geopolitical realities in mind, 2017 began with the Turkey-Russia-Iran trilateral cooperation within the Astana Process, which continued successfully in 2018. This format is not constructed only in the context of the Syrian crisis, but also observed within the positive Eurasian geopolitical perspective based on the constructive cooperation experience of Kazakhstan's di-

промышленность. Хотя Кыргызстан в силу экономической слабости уязвим перед возможным вмешательством со стороны внешних сил, он является лидером в регионе с точки зрения политических свобод и предпринимательства. В сентябре 2018 года Узбекистан принял участие в саммите Совета сотрудничества тюркоязычных государств вместе с его членами – Азербайджаном, Казахстаном, Кыргызстаном и Турцией [Anadolu Agency, 2018]. Это стратегически важная организация, укрепляющая интеграционный процесс тюркоязычных государств на данном этапе их развития.

В случае, если тюркоязычные государства смогут поступательно усилить интеграцию между собой, они могут стать третьей уравновешивающей силой после России и Китая, а также стратегическим мостом между Европой и Азией. Однако Каспийское море, расположенное в центре между тюркоязычными государствами, является препятствием для строительства сети непрерывных автомобильных и железных дорог, проходящих по всему Тюркскому миру. По этой причине предпочтительнее,

plomacy pursuing the multi-vector foreign policy since its independence. Kazakhstan does not take part in the negotiation process; it only provides a platform for the parties involved. Besides, as the neutral party, Kazakhstan's Foreign Ministry traditionally makes public joint statements of the three guarantor states resulting from the Astana Process meetings [Sputnik, 2018].

Another important development in Central Asia was the intensification of regional cooperation that followed Uzbekistan's choice of active foreign policy. Official and informal talks between the regional heads of state have accelerated regional interaction. In 2018, Nursultan Nazarbayev joined Shavkat Mirziyoyev for the celebration of Nauryz in Samarkand. Furthermore, it is noteworthy that Uzbekistan and Kazakhstan will soon start to implement the so-called 'Silk Visa' that will allow foreign tourists to enter both countries. Later in 2019, Kyrgyzstan and Tajikistan are expected to participate in the Silk Visa program, too.

Uzbekistan now acts as a strategically essential country for the Turkic World. The fact that Mirziyoyev has a more conciliatory attitude towards sensitive issues, such as border and water sharing problems among the countries of the region, strengthens trust between the Central Asian states. In the context of cooperation of the Turkic states, Mirziyoyev's presence at the Turkic Council summit held in Kyrgyzstan as a guest participant and the participation of Uzbek officials in other Council's activities reinforce the expectation of Uzbekistan's accession to the Turkic Council in the near future.

Besides, Uzbekistan has recently taken an active role in the Afghan peace

если тюркоязычные государства будут сотрудничать либо с Россией на севере Каспийского моря, либо с Ираном на юге, либо с обеими странами. Поэтому тюркоязычные государства отдают приоритет стратегическим форматам сотрудничества, в которых участвуют Россия и Иран. Геополитические игры в Каспийском регионе могут привести к усилению конкуренции скорее между внешними акторами, нежели между Россией и Ираном.

Таким образом, с учетом нынешних геополитических реалий следует помнить, что в 2017 году было положено начало трехстороннему сотрудничеству в формате «Турция-Россия-Иран» в рамках Астанинского процесса, которое успешно продолжилось в 2018 году. Данный формат построен не только в контексте урегулирования сирийского кризиса, но также в рамках успешной евразийской геополитической перспективы, основанной на конструктивном опыте сотрудничества дипломатии Казахстана, которая ориентирована на многовекторную внешнюю политику, ведущую начало со времени обретения независимости. Казахстан не принимает участие в процессе переговоров, лишь предоставляя переговорную платформу для вовлеченных сторон. Кроме того, как нейтральная сторона, Министерство иностранных дел Казахстана традиционно обнародует совместные заявления трех государств-гарантов, принимаемых по итогам встреч в рамках Астанинского процесса [Sputnik, 2018].

Еще одним важным событием в Центральной Азии стала интенсификация регионального сотрудничества, последовавшая за активизацией внешней политики Узбекистана. Официальные и неофициальные переговоры между

**THE TURKIC WORLD
CAN BE DIVIDED
INTO TURKESTAN,
CAUCASUS,
ANATOLIA AND THE
BALKANS**

**ТЮРКСКИЙ МИР
МОЖНО РАЗДЕЛИТЬ
НА ТАКИЕ ЗОНЫ,
КАК ТУРКЕСТАН,
КАВКАЗ, АНАТОЛИЯ
И БАЛКАНЫ**

process and organized the high-level International Afghanistan Conference in Tashkent. The intensification of cooperation between Uzbekistan and Afghanistan is the symbol of strategic partnership that would bring further steps for enhanced cooperation in the future, including on issues of regional security. In light of these developments, we can say that Tashkent will continue to be active in Afghanistan in 2019. As the stabilization of Afghanistan will mean the opening of Central Asia to South Asia, the regional leaders will most likely support Uzbekistan's initiatives unless they contradict national interests of the Central Asian states.

It can be said that 2018 was a significant year for Kyrgyzstan. In the autumn of 2017, Sooronbay Jeenbekov, elected as the President of the Kyrgyz Republic, succeeded in putting the balance in its foreign policy in

главами государств региона ускорили региональное взаимодействие. В 2018 году Нурсултан Назарбаев и Шавкат Мирзиёев вместе участвовали в праздновании Наурыза в Самарканде. Более того, примечательно, что Узбекистан и Казахстан скоро начнут введение так называемой «Шелковой визы», которая позволит иностранным туристам посещать обе страны. Ожидается, что в 2019 году Кыргызстан и Таджикистан также будут участвовать в данной программе.

На нынешнем этапе Узбекистан является стратегически важной страной в рамках Тюркского мира. Доверие между государствами Центральной Азии усиливается благодаря более примирительной позиции Мирзиёева по отношению к таким чувствительным темам, как проблемы границ и разделения водных ресурсов

2018 through active participation in the Turkic Council, the Shanghai Cooperation Organization and the Collective Security Treaty Organization (CSTO). In the context of the integration process within the Turkic states, the summit of the Turkic Council that took place in the Kyrgyz city of Cholpon Ata in 2018 was an important step forward after 2015 when it had been postponed due to various reasons. We can say that in 2019 Kyrgyzstan that occupies a strategic position between the rest of Central Asia and China will continue its balanced foreign policy and support sub-regional cooperative projects initiated by Kazakhstan and Uzbekistan.

We can predict that Turkmenistan, which is the most passive participant of the cooperation process due to its neutrality status, will be more active in 2019 along with the dynamism experienced in Central Asia and the Turkic World in general. As a matter of fact, the trade and transportation routes that are being developed in the east-west direction require Ashgabat to be more effective. In the same way, Turkmenistan needs to take the initiative and promote through active outreach efforts the TAPI (Turkmenistan-Afghanistan-Pakistan-India) energy project.

In 2018, as in the previous years, Kazakhstan pursued an effective foreign policy in the wider Turkestan region as we have defined above. Kazakhstan has now become a strategically important actor that develops recommendations not only for itself but also for other regional actors. Kazakhstan's non-permanent UN Security Council membership has raised its geopolitical importance providing Astana with incentives to promote regional security and peace initiatives. Celebrating its 20th anniversary

WITH THE CURRENT GEOPOLITICAL REALITIES IN MIND, 2017 BEGAN WITH THE TURKEY-RUSSIA-IRAN TRILATERAL COOPERATION WITHIN THE ASTANA PROCESS, WHICH CONTINUED SUCCESSFULLY IN 2018

С УЧЕТОМ НЫНЕШНИХ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ РЕАЛИЙ СЛЕДУЕТ ПОМНИТЬ, ЧТО В 2017 ГОДУ БЫЛО ПОЛОЖЕНО НАЧАЛО ТРЕХСТОРОННЕМУ СОТРУДНИЧЕСТВУ В ФОРМАТЕ «ТУРЦИЯ-РОССИЯ-ИРАН» В РАМКАХ АСТАНИНСКОГО ПРОЦЕССА, КОТОРОЕ УСПЕШНО ПРОДОЛЖИЛОСЬ В 2018 ГОДУ

между странами региона. В контексте сотрудничества тюркоязычных государств присутствие Мирзиеева в качестве почетного гостя на саммите Тюркского совета, прошедшего в Кыргызстане, а также участие узбекских официальных лиц в других мероприятиях Совета усиливают ожидания относительно вступления Узбекистана в Тюркский совет в ближайшем будущем.

Кроме того, Узбекистан с недавнего времени выполняет активную роль в афганском мирном процессе и организовал Международную конференцию высокого уровня по Афганистану в Ташкенте. Усиление сотрудничества между Узбекистаном и Афганистаном является символом стратегического партнерства, которое привело бы к дальнейшим шагам для расширения сотрудничества в будущем, включая по вопросам региональной безопасности. В свете этих событий мы можем утверждать, что Ташкент сохранит активность в Афганистане в 2019 году. Поскольку стабилизация Афганистана будет означать открытость Центральной Азии в направлении Южной Азии, региональные лидеры, скорее всего, поддержат инициативы Узбекистана, если они не будут противоречить национальным интересам центральноазиатских государств.

Можно утверждать, что 2018 год был весьма значительным для Кыргызстана. Осенью 2017 года новоизбранный президент Кыргызской Республики Сооронбай Жээнбеков преуспел в выстраивании сбалансированной внешней политики своей страны в 2018 году посредством активного участия в работе Тюркского совета, ШОС и ОДКБ. В контексте интеграционного процесса среди тюркоязычных госу-

in 2018, Astana is now considered as one of the most important cities where key events take place in terms of global politics. As a step consolidating this success, the opening of the new regional financial center in Astana was an important development since the EXPO that took place in this city in 2017.

Kazakhstan's 'Rukhani Zhangyru' (Spiritual Resurrection) program continued in 2018, with President Nazarbayev in his article named "The course towards the future: modernization of Kazakhstan's identity" paying special attention to the historical fact that "from the 5th to the 15th century, the Turkic language was the language of interethnic communication in most of Eurasia" [Akorda, 2017]. This focus on the importance of the Turkic unity through the language as a cultural identity is essential now when Kazakhstan enters a new stage of its modernization development. Among other events, the renaming of the South Kazakhstan province to Turkestan has caused an excitement in the whole Turkic

дарств саммит Тюркского совета, который состоялся в кыргызском городе Чолпон-Ата в 2018 году, стал важным шагом вперед после 2015 года, когда он был отложен в силу различных причин. Можно предположить, что в 2019 году Кыргызстан, который занимает стратегическое положение между остальной Центральной Азией и Китаем, продолжит свою взвешенную внешнюю политику и поддержит субрегиональные проекты сотрудничества, инициированные Казахстаном и Узбекистаном.

Можно предположить, что Туркменистан, который является наиболее пассивным участником процесса сотрудничества в связи со своим статусом нейтралитета, будет более активным в 2019 году на фоне динамичных изменений в Центральной Азии и Тюркском мире в целом. По сути, развитие торговых и транспортных маршрутов на восточно-западном направлении требует большей эффективности Ашхабада. Аналогичным образом Туркменистану необходимо брать на себя инициативу и

World. In the fall of 2018, President Nazarbayev published the article "The Seven Facets of the Great Step" where he points out that "the Eurocentric point of view did not allow to see the real fact that the Sakas, the Huns, the Proto-Turkic ethnic groups were part of the ethnogenesis of our nation" [Akorda, 2018], thus concentrating his perspective on the initial ethnical identity dominance rather than the commonly accepted Eurocentric origins of the matter in question. Therefore, he claims there are important indicators that the Turkic states have started to underline carefully the Turkicness discourse. In the first days of January 2019, President Nazarbayev changed the name of the town and district of Zyanovsk in Eastern Kazakhstan to Altay returning the historically proclaimed name to this area, despite the fact that 78% of the district's population are ethnic Russians [Committee on Statistics, 2018]. Such recent developments in Kazakhstan's internal policy give incentives for gradual changes towards historically important missions that today's generation was waiting for a while.

To sum up, today the Turkic-speaking countries need to deepen cooperation with Russia in the same way. The Turkey-Russia cooperation in 2019 will ultimately determine the future of Syria. The strategic partnership cooperation of the Turkic states (Kazakhstan and Kyrgyzstan) with Russia in the framework of the Eurasian Economic Union and the CSTO is consequently essential for the economic and political security of the region. This cooperation positively affects the identity of Russia's Turkic republics such as Tatarstan and Bashkortostan. In this context, the celebrations of the 750th anniversary of the Golden Horde in Tatarstan in 2019 should

THE FACT THAT MIRZIYOYEV HAS A MORE CONCILIATORY ATTITUDE TOWARDS SENSITIVE ISSUES, SUCH AS BORDER AND WATER SHARING PROBLEMS AMONG THE COUNTRIES OF THE REGION, STRENGTHENS TRUST BETWEEN THE CENTRAL ASIAN STATES

ДОВЕРИЕ МЕЖДУ ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ УСИЛИВАЕТСЯ БЛАГОДАРЯ БОЛЕЕ ПРИМИРИТЕЛЬНОЙ ПОЗИЦИИ МИРЗИЕЕВА ПО ОТНОШЕНИЮ К ТАКИМ ЧУВСТВИТЕЛЬНЫМ ТЕМАМ, КАК ПРОБЛЕМЫ ГРАНИЦ И РАЗДЕЛЕНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ МЕЖДУ СТРАНАМИ РЕГИОНА

продвигать посредством активной работы с внешним миром энергетический проект TAPI (Туркменистан-Афганистан-Пакистан-Индия).

В 2018 году, как и в предыдущие годы, Казахстан проводил эффективную внешнюю политику в обширном регионе Туркестана (согласно данному выше определению). Казахстан ныне стал стратегически важным игроком, разрабатывая рекомендации не только для себя, но также и для других региональных игроков. Непостоянное членство Казахстана в Совете Безопасности ООН повысило его геополитическую значимость, давая Астане стимулы для продвижения региональных инициатив в области мира и безопасности. Астана, которая отметила свой 20-летний юбилей в 2018 году, рассматривается как один из наиболее ключевых городов, где проходят важные для глобальной политики мероприятия. Будучи еще одним шагом в консолидации данного успеха, открытие нового регионального финансового центра в Астане явилось важным событием после проведения в этом городе ЭКСПО в 2017 году.

В 2018 году продолжилась казахстанская программа «Рухани жаңғыру» (Духовное возрождение) на волне статьи президента Назарбаева «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания», в которой он обратил особое внимание на тот исторический факт, что «тюркский язык был языком межэтнической коммуникации в большей части Евразии с V по XV век» [Акорда, 2017]. Данный акцент на важности тюркского единства через язык как культурную идентичность имеет большое значение в нынешнюю эпоху, когда Казахстан входит в новый этап своего модернизационного развития. Среди других событий бурную позитивную

be supported by the Turkic States by and large.

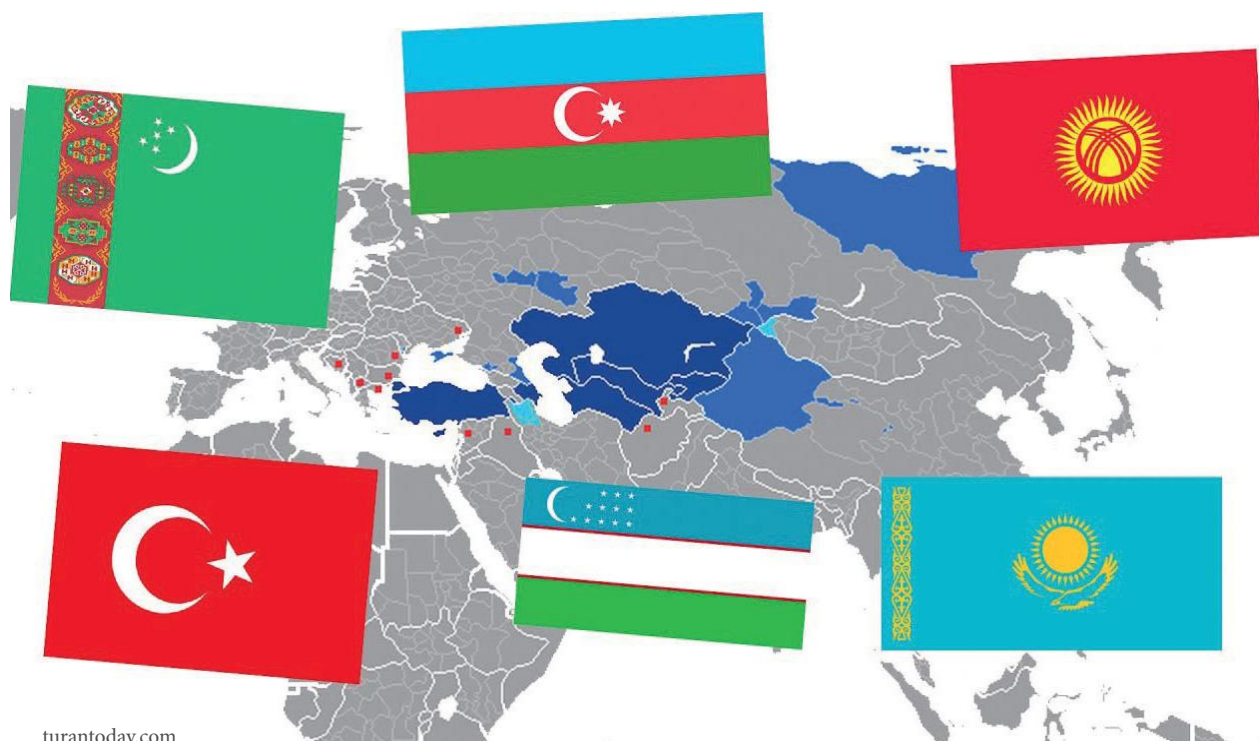
In 2019, it is obvious that the Turkic states will increase their cooperation with China. This cooperation means the interaction of China with the region itself. As a result, this situation will influence the status of China's Turkic minorities such as Uyghurs, Kazakhs and Kyrgyz, who are exposed to the pressures that were not seen before by the Chinese authorities in the Xinjiang Uygur Autonomous Region. As the interaction between Central Asia and China will bring about interdependence, the parties will eventually begin to pay attention to each other's sensitivities. As China's competition with the increasingly strong United States obliges Beijing to move towards Eurasia, it is inevitable that cooperation between China and the Turkic World countries will deepen.

References:

1. Akorda (2017). Course towards the future: modernization of Kazakhstan's identity. Retrieved from http://www.akorda.kz/en/events/akorda_news/press_conferences/course-towards-the-future-modernization-of-kazakhstan-identity. Accessed on 16.01.2019.
2. Akorda (2018). Article of the President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev "Seven Facets of the Great Steppe". Retrieved from http://www.akorda.kz/en/events/akorda_news/press_conferences/article-of-the-president-of-the-republic-of-kazakhstan-nursultan-nazarbayev-seven-facets-of-the-great-steppe. Accessed on 17.01.2019.
3. Ametbek, Dınmuhammed (2018). Türk Dünyasında Jeopolitik Öznelerin Devamlılığı ve Etkileşimi. Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, 2 (2), 143-168. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/uksad/issue/41747/504117>. Accessed on 15.01.2019.
4. Anadolu Agency (2018). Uzbekistan will become a member of the Turkic Council 17 years later. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/ru/1244520#>. Accessed on 15.01.2019.
5. Committee on Statistics of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan (2018). Operational Data, Population. Retrieved from http://stat.gov.kz/faces/wcnav_externalId/homeNumbersPopulation?_afLoop=5668268122565440#%40%3F_afrLoop%3D5668268122565440%26_adf.ctrl-state%3D16odseh65m_54. Accessed on 18.01.2019.
6. Sputniknews (2018). Three meetings were held as part of the Astana Process in 2018. Retrieved from <https://ru.sputniknews.kz/politics/20181129/8287819/astaninskij-process-siriya-peregovory.html>. Accessed on 16.01.2019.

реакцию во всем тюркском мире вызвало переименование Южно-Казахстанской области в Туркестанскую. Осенью 2018 года президент Назарбаев опубликовал статью «Семь граней Великой степи», в которой указывает, что «евроцентристская точка зрения не позволила увидеть реальность того, что саки, гунны, а также прототюркские этнические группы были частью этногенеза нашей нации» [Акорда, 2018], таким образом обращая внимание в большей степени на изначальное доминирование этнической идентичности, чем на общепризнанную евроцентристскую интерпретацию затрагиваемого вопроса. Таким образом, как он утверждает, имеются важные показатели того, что тюркоязычные государства начали тщательно подчеркивать свои тюркские корни. В первые дни января 2019 года президент Назарбаев переименовал город Зыряновск и Зыряновский район Восточно-Казахстанской области в Алтай и Алтайский район, возвратив историческое название, несмотря на то, что 78% жителей района являются этническими русскими [Комитет по статистике, 2018]. Недавние события такого рода во внутренней политике Казахстана дают стимулы по постепенному изменению отношения к исторически важным миссиям, которые сегодняшнее поколение ждало продолжительное время.

В заключение стоит отметить, что на сегодняшний день тюркоязычные страны должны таким же образом углублять сотрудничество с Россией. В конечном итоге именно сотрудничество Турции и России в 2019 году определит будущее Сирии. Следовательно, стратегическое партнерство тюркских государств (Казахстан и Кыргызстан) с Россией в рамках Евразийского экономического союза и ОДКБ является важным для экономической и политической безопасности региона. Такого рода сотрудничество положительно влияет на идентичность таких тюркоязычных республик Российской Федерации, как Татарстан и Башкортостан. В данном контексте торжества по случаю 750-летия Золотой

turantoday.com

Орды в Татарстане в 2019 году должны быть поддержаны всеми без исключения тюркоязычными государствами.

Очевидно, что в 2019 году тюркоязычные государства укрепят свое сотрудничество с Китаем. Данное сотрудничество означает взаимодействие Китая с самим регионом. Сложившаяся в результате ситуация отразится на положении тюркоязычных меньшинств Китая – уйгуров, казахов и кыргызов, которые находятся под беспрецедентным давлением со стороны китайских властей в Синьцзян-Уйгурском автономном районе. Поскольку взаимодействие между Центральной Азией и Китаем приведет к взаимозависимости, стороны в конечном счете начнут обращать внимание на чувствительные моменты друг друга. По мере того, как конкуренция Китая с таким более сильным актором, как США, заставит Пекин двигаться навстречу Евразии, сотрудничество между Китаем и странами Тюркского мира неизбежно будет углубляться.

Источники:

1. Акорда (2017). Статья Главы государства «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания». Доступен по адресу: http://www.akorda.kz/ru/events/akorda_news/press_conferences/statya-glavy-gosudarstva-vzglyad-v-budushchee-modernizaciya-obshchestvennogo-soznaniya. Дата обращения: 16.01.2019.
2. Акорда (2018). Статья Главы государства «Семь граней Великой степи». Доступен по адресу: http://www.akorda.kz/ru/events/akorda_news/press_conferences/statya-glavy-gosudarstva-sem-granei-velikoi-stepi. Дата обращения: 17.01.2019.
3. Ametbek, Dinmuhamed (2018). Türk Dünyasında Jeopolitik Öznelerin Devamlılığı ve Etkileşimi. Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, 2 (2), 143-168. Доступен по адресу: <http://dergipark.gov.tr/uksad/issue/41747/504117>. Дата обращения: 15.01.2019.
4. Anadolu Agency (2018). Узбекистан спустя 17 лет станет членом Тюркского совета. Доступен по адресу: <https://www.aa.com.tr/ru/1244520#>. Дата обращения: 15.01.2019.
5. Комитет по статистике Министерства национальной экономики Республики Казахстан (2018). Оперативные данные, население. Доступен по адресу: http://stat.gov.kz/faces/wcnav_externalId/homeNumbersPopulation?_afLoop=5668268122565440#%40%3F_afLoop%3D5668268122565440%26_adf.ctrl-state%3D160dseh65m_54. Дата обращения: 18.01.2019.
6. Sputniknews (2018). В рамках Астанинского процесса в 2018 году прошли три встречи. Доступен по адресу: <https://ru.sputniknews.kz/politics/20181129/8287819/astaninskij-process-siriya-peregovory.html>. Дата обращения: 16.01.2019.

PETROLIZATION, FINANCIALIZATION AS SOURCES OF WAGE DIFFERENTIALS IN KAZAKHSTAN

KANAT MAKHANOV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ДОБЫВАЮЩИЙ И ФИНАНСОВЫЙ СЕКТОРЫ КАК ИСТОЧНИКИ ДИВЕРГЕНЦИИ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В КАЗАХСТАНЕ

According to the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan, the average monthly nominal salary in the fourth quarter of 2018 in Kazakhstan totaled 176,050 tenge (\$465.7). The statistics revealed that the highest salaries were registered in the extractive sector where the average monthly salary is 390,400 tenge (\$1,032.8). The financial sector ranked second with 364,700 tenge (\$964.8), followed by scientific and technical activity with 332,500 tenge (\$879.6), information and communication with 261,700 tenge (\$692.2) and construction with 227,500 tenge (\$601.9). The lowest salary was registered in the education sector where on average workers earned 107,900 tenge (\$285.5) per month [Bnews.kz, 2019]. The analysis of the yearly statistics for 2018 shows that the average salary in the economy of Kazakhstan amounted to 162,267 tenge (\$429.3), which is 8.4% higher than in 2017. At the same time, if we analyze the change of the average salary in real terms, i.e. adjusted for inflation, we see that its growth in 2018 reached only 2.3%.

THE AVERAGE SALARY SHOWED A REAL POSITIVE GROWTH IN 2018 FOR THE FIRST TIME SINCE 2014

СРЕДНЯЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА В 2018 ГОДУ ПРОДЕМОНСТРИРОВАЛА РЕАЛЬНЫЙ ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЙ РОСТ ВПЕРВЫЕ С 2014 ГОДА

По данным Министерства национальной экономики Республики Казахстан среднемесячная номинальная заработная плата в четвертом квартале 2018 года в Казахстане составила 176 050 тенге (долл. США). Согласно статистике, самые высокие зарплаты были зафиксированы в добывающем секторе, где среднемесячный показатель составил 390 400 тенге (1 032.8 долл. США). Финансовый сектор оказался на второй позиции с 364 700 тенге (964.8 долл. США), за ним следуют научно-техническая деятельность - 332 500 тенге (879.6 долл. США), информационная и коммуникационная деятельность - 261 700 тенге (692.2 долл. США) и строительство - 227 500 тенге (601.9 долл. США). Самая низкая заработная плата была в секторе образования, где в среднем работники получали 107 900 тенге (285.5 долл. США) в месяц [Bnews.kz, 2019]. Анализ годовой статистики за 2018 год показывает, что средняя заработная плата в экономике Казахстана составила 162 267 тенге (\$429.3), что на 8.4% выше, чем в 2017 году. Однако, если проанализировать изменение средней заработной платы в реальном выражении, то есть с учетом инфляции, оказывается, что ее рост в 2018 году достиг всего 2.3%.

Figure 1a): Average salaries in the economy, agriculture and manufacturing as a percentage of the average salary in the extractive sector during 2011-2018.

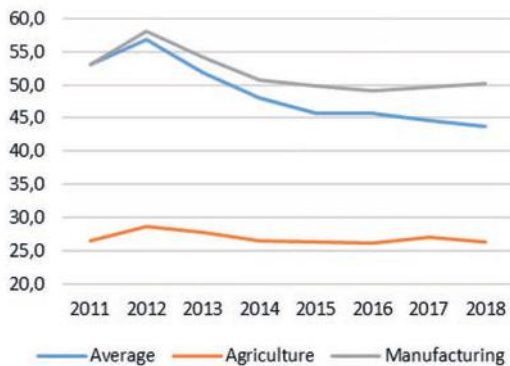
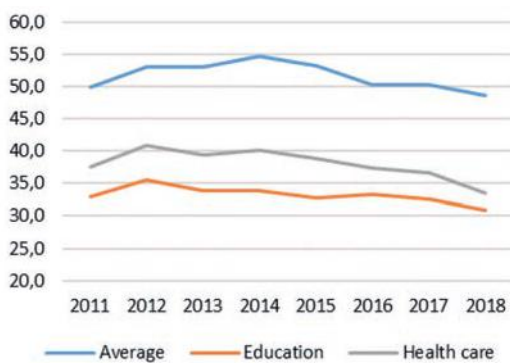

Figure 1b): Average salaries in the economy, education and health care as a percentage of the average salary in the financial sector during 2011-2018.

Source: Prepared by the author based on the data from the Committee on Statistics of Kazakhstan.

Nevertheless, the average salary showed a real positive growth in 2018 for the first time since 2014. In 2018, all the sectors of the economy have experienced a positive growth of salaries, with the only exception of the health care and social services sector, where the average salary shrank by 3.2%. Another sector of the economy where salaries have traditionally been low is education, where the salaries increased by a mere 0.3% in real terms during the entire 2018. If we split the economy into the real sector and the service sector, the two leading sectors in each category in terms of the salary sizes will be the extractive sector and the financial sector, respectively. Table 1a) shows the change of the average salary in the economy as a whole,

Рисунок 1а): Средняя заработная плата в экономике, сельском хозяйстве и обрабатывающей промышленности в процентах от средней заработной платы в добывающем секторе в 2011-2018 гг.

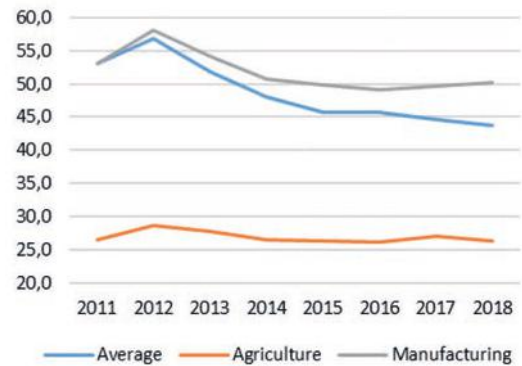
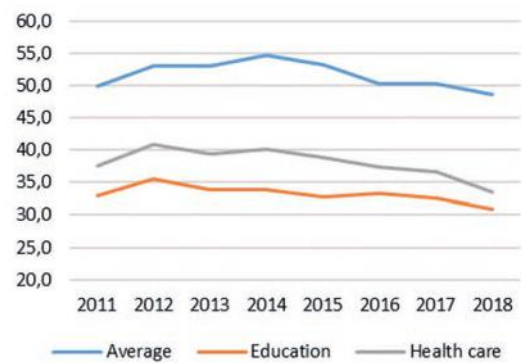

Рисунок 1б): Средняя заработная плата в экономике, образовании и здравоохранении в процентах от средней заработной платы в финансовом секторе в течение 2011-2018 гг.

Источник: составлено автором на основе данных Комитета по статистике Казахстана.

Таким образом, средняя заработная плата в 2018 году продемонстрировала реальный положительный рост впервые с 2014 года. В 2018 году во всех секторах экономики наблюдался рост заработной платы, за исключением сектора здравоохранения и социальных услуг, где средняя зарплата сократилась на 3.2%. Другим сектором экономики, где зарплаты традиционно были низкими, является образование, в котором этот показатель вырос всего на 0.3% в реальном выражении в течение всего 2018 года. Если разделить экономику на реальный сектор и сектор услуг, то ведущими секторами в каждой категории с точки зрения размеров заработной платы будут соответственно добывающий сек-

agriculture and manufacturing relative to the average salary in the extractive sector during 2011-2018. As we can see, during the period under consideration, the salaries in manufacturing as well as in the entire economy were decreasing relative to the salaries in the extractive sector. An average worker in the manufacturing sector earns nearly half of the salary of an average worker in the mining sector. At the same time, in agriculture, the salaries are almost four times lower than in mining, and the ratio between the two has been constant throughout 2011-2018.

Figure 2a): Real growth of average salaries in the economy, mining, agriculture and manufacturing during 2011-2018.

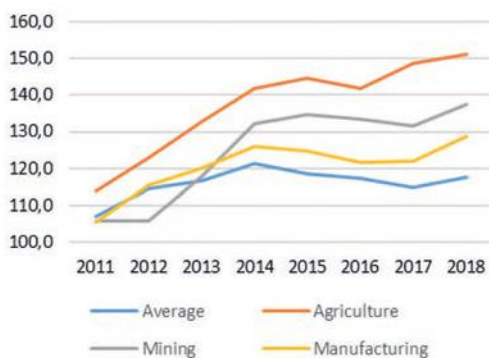
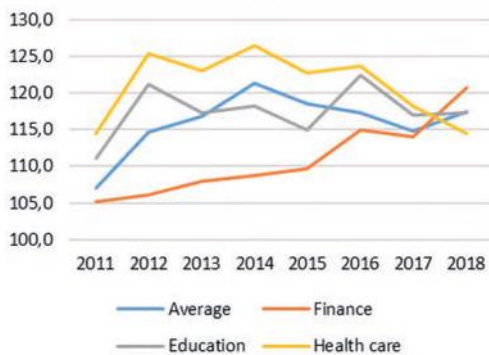

Figure 2b): Real growth of average salaries in the economy, financial sector, education and health care during 2011-2018.

Source: Prepared by the author based on the data from the Committee on Statistics of Kazakhstan.

Analyzing the service sector, we can note that the two top priority public sectors, which are health care and education, were in decline in terms of the average salary relative to the most lucrative service sector, which is the financial sector. In 2012, the average salary

тор и финансовый сектор. Таблица 1а) показывает изменение средней заработной платы в экономике в целом, в сельском хозяйстве и обрабатывающей промышленности относительно средней заработной платы в добывающем секторе в течение 2011-2018 гг. Как мы видим, в течение рассматриваемого периода заработная плата в обрабатывающей промышленности, а также во всей экономике снижалась по сравнению с заработной платой в добывающем секторе. Средний работник в производственном секторе зарабатывает почти в половину меньше среднего работника в горнодобывающем секторе. В то же время в сельском хозяйстве заработная плата почти в четыре раза ниже, чем в горнодобывающей промышленности, и такое соотношение между двумя секторами сохранялось в течение 2011-2018 годов.

Рисунок 2а): Реальный рост средней заработной платы в экономике, горнодобывающей промышленности, сельском хозяйстве и обрабатывающей промышленности в 2011-2018 гг.

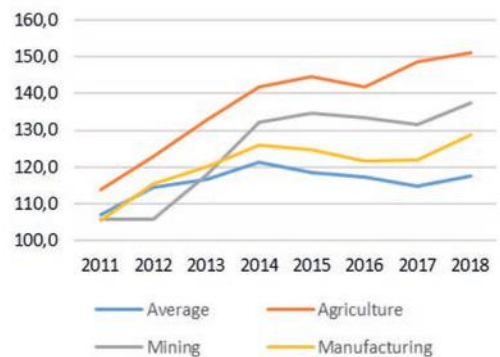
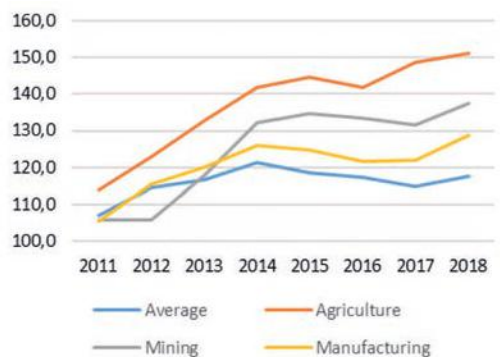

Рисунок 2б): Реальный рост средней заработной платы в экономике, финансовом секторе, образовании и здравоохранении в 2011-2018 гг.

Источник: составлено автором на основе данных Комитета по статистике Казахстана.

img.chilango.com

“

IT TURNS OUT THAT AGRICULTURE, WHICH HAS THE LOWEST AVERAGE SALARY AMONG ALL THE SECTORS OF THE ECONOMY, HAS LOST HALF OF ITS LABOR DURING 2011-2018

СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО, КОТОРОЕ ИМЕЕТ САМУЮ НИЗКУЮ СРЕДНЮЮ ЗАРАБОТНУЮ ПЛАТУ СРЕДИ ВСЕХ СЕКТОРОВ ЭКОНОМИКИ, ПОТЕРЯЛО ПОЛОВИНУ СВОЕЙ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В ПЕРИОД 2011-2018 ГОДОВ

”

in health care constituted 40% of that of the financial sector, and this ratio went down to 33% by 2018. The same indicator for education decreased from 35% to almost 30%.

Figures 2a) and 2b) show the real growth of salaries during 2011-2018 in selected sectors of the economy. Thus, we can see that in the real sector the average salaries in agriculture and extractive sector grew faster than in the manufacturing sector. If we look at the growth of salaries in the service sector, we can notice that the two most important service sectors have experienced rapid growth initially from 2011 to 2015 compared to the financial sector that has the highest salaries. However, after 2015, we can see the reversal of the trends, and the average salaries in health care and education started to decelerate substantially compared to the financial sector that started to show a growth of salaries even faster than before.

↑

Если рассмотреть сектор услуг, можно отметить, что средняя заработная плата в двух наиболее приоритетных государственных секторах, а именно в здравоохранении и образовании, находилась на минимальном уровне по сравнению с наиболее прибыльным финансовым сектором услуг. В 2012 году средняя заработная плата в здравоохранении составляла 40% от заработной платы в финансовом секторе, и к 2018 году этот показатель снизился до 33%. Аналогичный показатель для образования снизился с 35% до почти 30%.

На рисунках 2a) и 2b) показан реальный рост заработной платы в 2011-2018 гг. в отдельных секторах экономики. Таким образом, мы видим, что в реальном секторе средняя заработная плата в сельском хозяйстве и добывающем секторе росла быстрее, чем в производственном секторе. Если проанализировать рост заработной платы в секторе услуг, можно обнаружить,

Figure 3 Change of the number of people working in selected economic sectors during 2011-2018 corrected to the overall change of labor.

Industry	Employment change
Agriculture	-50.2
Extractive sector	34.0
Manufacturing	-1.2
Financial sector	65.0
Education	24.9
Health care	25.2

Source: Prepared by the author based on the data from the Committee on Statistics of Kazakhstan.

Given the necessary information on the dynamics of average salaries across sectors, it is always interesting to analyze the response of labor within the framework of fundamental laws of labor supply and demand. Under conditions of free movement of labor, we can expect a shift of labor from sectors with relatively lower salaries towards sectors with relatively higher salaries in accordance with the general rule, which states that capital moves to markets with the highest interest and labor moves towards markets with the highest wages. It is interesting to note that there are certain responses of labor towards the change of salaries. Figure 3 presents the shift of labor across the selected sectors of the economy of Kazakhstan relative to the overall change of labor by dividing the ratios of labor change in sectors under consideration by the ratio of the overall labor change in the economy. It turns out that agriculture, which has the lowest average salary among all the sectors of the economy, has lost half of its labor during 2011-2018. There is also a small decrease in manufacturing, which experienced a slightly larger increase in the average salary during the sample period. As one might have expected, the extractive sector gained more labor than any other productive sector (34%), and the labor increment in the financial sector during 2011-2018 was tremendous (65%). Surprisingly, however, the public sectors of health care and education, which experienced a slight decrease in the average salary during the

что два наиболее важных сектора услуг показали быстрый рост в период с 2011 по 2015 год по сравнению с финансовым сектором с его самыми высокими зарплатами в сфере услуг. Однако после 2015 года наблюдается изменение тенденций, и средняя заработная плата в здравоохранении и образовании начала существенно снижаться по сравнению с финансовым сектором, который начал демонстрировать даже более быстрый рост, чем прежде.

Рисунок 3 Изменение количества людей, работающих в отдельных секторах экономики, в течение 2011-2018 гг., скорректированное с учетом общего изменения рабочей силы.

Сектор	Процентное изменение количества рабочей силы
Сельское хозяйство	-50.2
Добывающий сектор	34.0
Обрабатывающая промышленность	-1.2
Финансовый сектор	65.0
Образование	24.9
Здравоохранение	25.2

Источник: составлено автором на основе данных Комитета по статистике Казахстана.

На основе имеющейся статистической информации о динамике средней заработной платы по секторам представляется интересным проанализировать реакцию рабочей силы в рамках фундаментальных законов спроса и предложения на рынке труда. В условиях свободного перемещения рабочей силы логично ожидать движение рабочей силы из секторов с относительно низкой заработной платой в сторону секторов с относительно более высокой заработной платой в соответствии с общим правилом, которое гласит, что капитал перемещается на рынки с наибольшей процентной ставкой, а рабочая сила движется в направлении рынков с самой высокой заработной платой. Интересно отметить, что действительно существуют определенные реакции рабочей силы на изменение заработной платы. На рис. 3 представлено смещение рабочей силы

sample period, attracted more labor relative to the entire economy. Both health care and education increased their labor size roughly by one quarter, which is much faster than the demographic growth since 2010 (10.4%) [Committee on Statistics, 2019a; 2019b].

The comparison of the key sectors of the economy in terms of dynamics of salaries and the movement of labor allows us to better understand current trends that might seem not so obvious and make a projection of the development of these sectors in the near future. The statistical data on average salaries in selected sectors of the economy shows that there are certain signs of convergence among industries of the real sector as well as in the service sector. In other words, salaries among the sectors approach each other. However, the extractive and financial sectors remain to be the leading industries in terms of average salaries. Moreover, after 2015 the dominance of the two most lucrative sectors over the rest of the sectors in terms of the av-

по отдельным секторам экономики Казахстана относительно общего изменения рабочей силы путем деления соотношений изменения рабочей силы в рассматриваемых секторах на соотношение общего изменения рабочей силы в экономике. Получается, что сельское хозяйство, которое имеет самую низкую среднюю заработную плату среди всех секторов экономики, потеряло половину своей рабочей силы в период 2011-2018 годов. Также наблюдается небольшое сокращение рабочих в сфере производства, в котором в период выборки наблюдалось несколько большее увеличение средней заработной платы. Как и следовало ожидать, добывающий сектор получил больше рабочей силы, чем любой другой производительный сектор (34%), прирост рабочей силы в финансовом секторе в течение 2011-2018 годов также был значительным (65%). Удивительно, однако, что государственные секторы здравоохранения и образования, в которых наблюда-

verage salary has started to grow. As a result, we can see the movement of labor from the sectors with relatively low average salaries towards the extractive and financial sectors. The revealed patterns of the wage rates and the labor market indicate the key structural problems of the country's economy, which is the deficit of sectoral diversification and the lack of investments and capital inflow into sectors other than mining and finance. Most importantly, however, the given trends contradict the declared and prioritized policies of diversification by the government, and in longer-term perspectives the rising wage differentials will lead to the concentration of labor and capital in few sectors with high payoffs [Egov.kz, 2014]. It is also important to note that sectorial wage differences also contribute greatly to spatial and interregional differences of welfare making the oil regions of Kazakhstan much wealthier than the regions with a high share of agriculture [Ministry of National Economy, 2018]. The current dynamics of wage rates in Kazakhstan can be

лось небольшое снижение средней заработной платы в течение периода выборки, привлекли больше рабочей силы в относительном выражении, чем в среднем вся экономика. Как здравоохранение, так и образование увеличили численность своей рабочей силы примерно на четверть, что намного превосходит демографический рост с 2010 года (10,4%) [Комитет по статистике, 2019a; 2019b].

Сравнение ключевых секторов экономики с точки зрения динамики заработной платы и движения рабочей силы позволяет лучше понять текущие тенденции, которые могут показаться не столь очевидными, и составить прогноз развития этих секторов в ближайшем будущем. Статистические данные о средней заработной плате в отдельных секторах экономики показывают, что существуют определенные признаки конвергенции между отраслями реального сектора, а также в сфере услуг. Другими словами, зарплаты между

understood as a direct consequence of the existing structural deficiencies of the country's economy with its overconcentration in the extractive sector. In this regard, the wage trends show that more effective measures are necessary in order to avoid the overconcentration of productive resources in the extractive and financial sectors of the economy.

разными секторами сближаются. Тем не менее, добывающий и финансовый секторы остаются ведущими отраслями по уровню средней заработной платы. Более того, после 2015 года доминирование двух наиболее прибыльных секторов над остальными секторами по средней заработной плате начало расти. В результате мы можем наблюдать движение рабочей силы из секторов с относительно низкой средней заработной платой в добывающий и финансовый сектора. Выявленные тенденции ставок заработной платы и рынка труда указывают на ключевые структурные проблемы экономики страны, а именно дефицит отраслевой диверсификации и отсутствие инвестиций и притока капитала в другие сектора, помимо горнодобывающего и финансового. Однако необходимо отметить, что данные тенденции противоречат заявленной правительством приоритетной политике диверсификации, и в более долгосрочной перспективе рост различий в заработной плате приведет к концентрации труда и капитала в нескольких секторах с высокими выплатами [Egov.kz, 2014]. Также важно отметить, что отраслевые различия в заработной плате также определяют пространственные и межрегиональные различия в уровне благосостояния,

THE EXTRACTIVE AND FINANCIAL SECTORS REMAIN TO BE THE LEADING INDUSTRIES IN TERMS OF AVERAGE SALARIES

ДОБЫВАЮЩИЙ И ФИНАНСОВЫЙ СЕКТОРЫ ОСТАЮТСЯ ВЕДУЩИМИ ОТРАСЛЯМИ ПО УРОВНЮ СРЕДНЕЙ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ

что делает нефтяные регионы Казахстана намного более богатыми, чем регионы с высокой долей сельского хозяйства [Министерство национальной экономики, 2018]. Текущая динамика ставок заработной платы в Казахстане может быть прямым следствием существующих структурных недостатков экономики страны с ее чрезмерной концентрацией в добывающем секторе. В этом отношении тенденции заработной платы показывают, что необходимы более эффективные меры, чтобы избежать чрезмерной концентрации производственных ресурсов в добывающем и финансовом секторах экономики.

References: / Источники:

1. Bnews.kz (2019). Miners and financiers get the highest salary in Kazakhstan. Retrieved from https://bnews.kz/ru/news/u_kogo_samie_visokie_zarplati_v_kazahstane. Accessed on 10.02.2019.
2. Committee on Statistics of the Ministry of National Economy of Kazakhstan (2019a). The official statistical information on the population by January 1, 2019. Retrieved from http://stat.gov.kz/faces/wcnav_externalId/homeNumbersPopulation?_afLoop=2462985120870630#%40%3F_afLoop%3D2462985120870630%26.adf.ctrl-state%3D10jvhgcotc_50. Accessed on 13.02.2019.
3. Committee on Statistics of the Ministry of National Economy of Kazakhstan (2019b). The official statistical information on labor. Retrieved from http://stat.gov.kz/faces/wcnav_externalId/homeNumbersLabor?_afLoop=2463324450454915#%40%3F_afLoop%3D2463324450454915%26.adf.ctrl-state%3D10jvhgcotc_84. Accessed on 12.02.2019.
4. Egov.kz (2014). State Program of Industrial and Innovative Development of the Republic of Kazakhstan for 2015-2019. Retrieved from <http://egov.kz/cms/ru/law/list/U1400000874>. Accessed on 20.02.2019.
5. Ministry of National Economy (2018). Wages in the 2nd quarter of 2018. Retrieved from http://economy.gov.kz/ru/news/zarabotnaya-plata-vo-2-kvartale-2018-goda?theme_version=mobile. Accessed on 14.02.2019.

WILL ANTI-CHINESE SENTIMENT MAR KYRGYZSTAN-CHINA RELATIONS?

ASSET ORDABAYEV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ПОВРЕДЯТ ЛИ АНТИКИТАЙСКИЕ НАСТРОЕНИЯ ОТНОШЕНИЯМ МЕЖДУ КЫРГЫЗСТАНОМ И КИТАЕМ?

The anti-Chinese sentiment has increased in Kyrgyzstan lately as three rallies protesting China's policies were held in Bishkek from December 2018 to February 2019. The first one was held on December 20, 2018, near the Chinese Embassy. About 150 participants demanded to release ethnic Kyrgyz people from the so-called re-education camps in China, as well as to expel Chinese citizens illegally staying in the country within 30 days and create a commission to check the legality of obtaining Kyrgyz passports by foreign nationals. The second protest was held on January 7, 2019, in the central Ala-Too square of Bishkek. This rally was more popular as it gathered about 300 people, who had the same demands. The third rally was held on January 17, 2019, also on the Ala-Too square, and up to 250 people came out to this protest. Such an active manifestation of the anti-Chinese sentiment in Kyrgyzstan may affect relations between the two countries. Moreover, the protesters have support among some Kyrgyz parliamentarians. In this regard, it is necessary to analyze the current bilateral relationship in order to better understand possible consequences.

While there are protests in the country, Kyrgyz officials argue that Kyrgyzstan and China are now at the best stage of interaction in the entire history of their bilateral relations. Moreover, during a state visit of Sooronbay Jeenbekov to China in the summer of 2018 the parties signed the Joint Declaration on

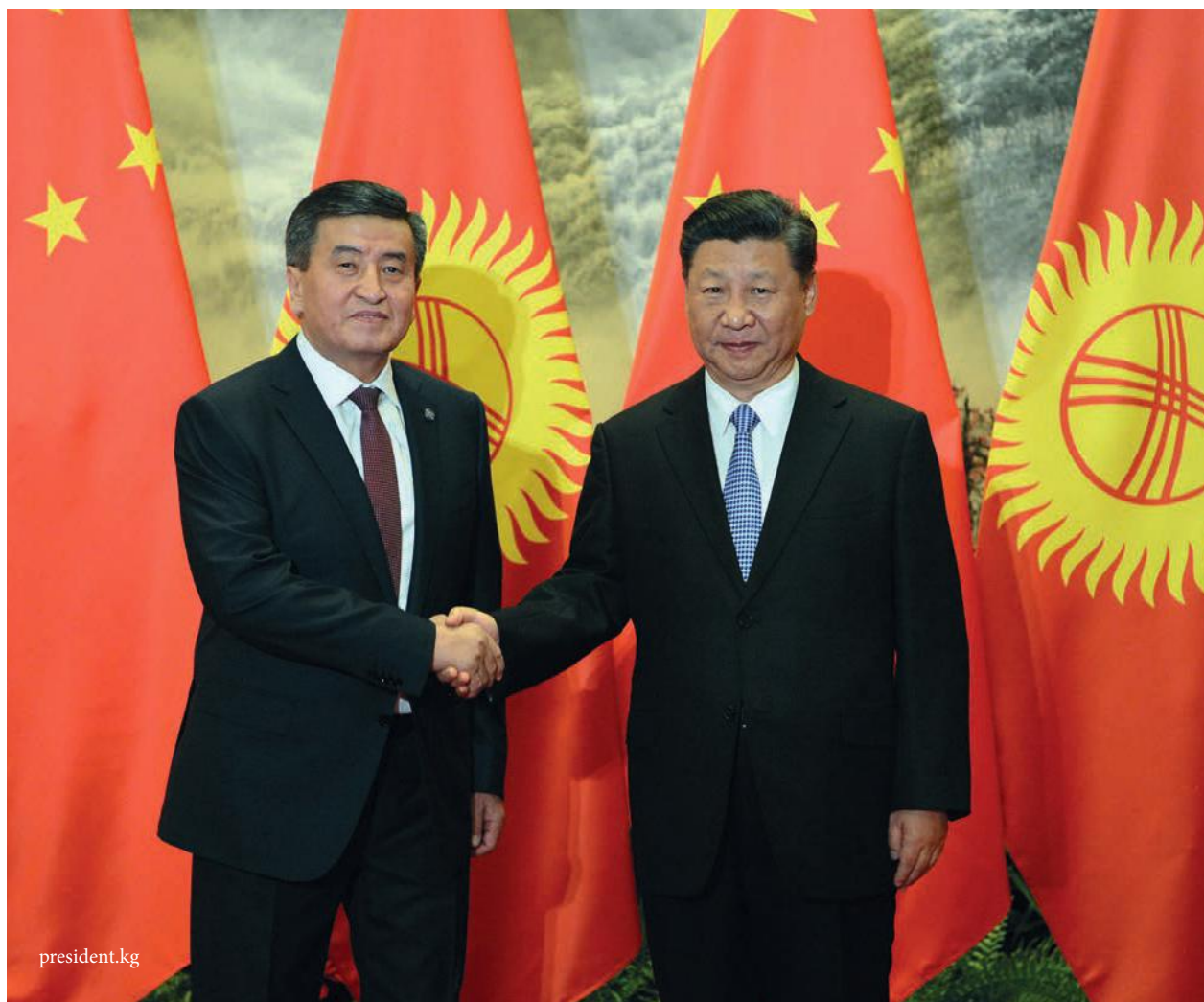
В последнее время в Кыргызстане усилились антикитайские настроения, о чем свидетельствуют три митинга, которые прошли в Бишкеке с декабря 2018 года по февраль 2019 года в знак протеста против политики Китая. Первый митинг был проведен 20 декабря 2018 года возле китайского посольства. Около 150 участников потребовали освободить этнических кыргызов из так называемых лагерей перевоспитания в Китае, а также выслать китайских граждан, незаконно находящихся в стране, в течение 30 дней и создать комиссию для проверки законности получения кыргызских паспортов иностранными гражданами. Второй протест состоялся 7 января 2019 года на центральной площади Ала-Тоо в Бишкеке. Этот митинг привлек больше внимания и собрал около 300 человек, которые предъявили те же требования. Третий митинг состоялся 17 января 2019 года, также на площади Ала-Тоо, и на этот протест вышло примерно 250 человек. Такое активное проявление антикитайских настроений в Кыргызстане может повлиять на отношения между двумя странами. Более того, протестующие пользуются поддержкой ряда кыргызских парламентариев. В этой связи необходимо проанализировать нынешние двусторонние отношения, чтобы лучше понять возможные последствия.

Несмотря на протесты в стране, кыргызские официальные лица утверждают, что Кыргызстан и Китай сейчас находятся на наиболее

Comprehensive Strategic Partnership [knews.kg, 2018]. This new level of relations between the two countries characterizes the role of Bishkek in the implementation of China's Belt and Road Initiative (BRI) in Central Asia. If the territory of Kazakhstan is the gateway to Europe, then Kyrgyzstan is an opportunity to open other countries of the region, especially Uzbekistan, providing access to the region's natural resources, as well as an opportunity for further development of the Xinjiang Uygur Autonomous Region.

Before the appearance of the BRI, Kyrgyzstan was an important player for re-exports of Chinese goods to the Central Asian countries, and re-export revenues accounted for a significant part of the country's economy. This was possible because both China and

благприятном этапе взаимодействия за всю историю их двусторонних отношений. Более того, во время государственного визита Соронбая Жеенбекова в Китай летом 2018 года стороны подписали Совместную декларацию об установлении всестороннего стратегического партнерства [knews.kg, 2018]. Этот новый уровень отношений между двумя странами характеризует роль Бишкека в реализации инициативы Китая «Пояс и путь» в Центральной Азии. Если территория Казахстана является воротами в Европу, то Кыргызстан - это возможность открыть другие страны региона, особенно Узбекистан, обеспечить доступ к природным ресурсам региона, а также возможность дальнейшего развития Синьцзян-Уйгурского автономного

Kyrgyzstan are WTO members and Bishkek had enjoyed customs preferences in trade with the Central Asian neighbors within the framework of various integration associations. But after joining the Eurasian Economic Union Kyrgyzstan has lost its favorable position. Nevertheless, Bishkek's relationship with Beijing underwent positive changes in 2013, when Xi Jinping visited Kyrgyzstan. During that visit, the parties signed a number of important documents that define their relations today: the agreement on economic cooperation, the agreement on cooperation in the construction and operation of the Kyrgyzstan-China gas pipeline, the credit agreements on the modernization of the Bishkek thermal power plant and the construction of the North-South highway.

The construction of the North-South highway includes a number of smaller road construction projects: Osh-Batken-Isfana, Bishkek-Balykchy, Kazarman-Jalal-Abad, Balykchy-Aral, and Aral-Kazarman. In parallel, the Ring Road around the Issyk-Kul Lake is being built, along with the Suusamyr-Talas-Taraz and Jalal-Abad-Madaniyat roads. Besides, Beijing has actively invested in the construction of the Datka-Kemin power line [kabar.kg, 2016] and also financed a couple of hydropower projects. China hopes to get cheap energy from Kyrgyzstan, which is necessary for Xinjiang's growing needs. At the same time, Chinese business is actively investing in the Kyrgyz gold mining industry. Today, 60% of the Taldy-Bulak deposit is owned by a Chinese company [VB.kg, 2017]. In 2018, the Kuru-Tegerek field was launched, which was also bought out by a Chinese gold mining company. At the same time, the leadership of the two countries have informal arrangements to transfer approximately 40 Chinese enter-

THE ANTI-CHINESE SENTIMENT HAS INCREASED IN KYRGYZSTAN LATELY AS THREE RALLIES PROTESTING CHINA'S POLICIES WERE HELD IN BISHKEK

В ПОСЛЕДНЕЕ ВРЕМЯ В КЫРГЫЗСТАНЕ УСИЛИЛИСЬ АНТИКИТАЙСКИЕ НАСТРОЕНИЯ, О ЧЕМ СВИДЕТЕЛЬСТВУЮТ ТРИ МИТИНГА, КОТОРЫЕ ПРОШЛИ В БИШКЕКЕ В ЗНАК ПРОТЕСТА ПРОТИВ ПОЛИТИКИ КИТАЯ

района.

До появления «Пояса и пути» Кыргызстан был важным игроком в реэкспорте китайских товаров в страны Центральной Азии, и доходы от него составляли значительную часть экономики страны. Это было возможным, потому что Китай и Кыргызстан являются членами ВТО, и Бишкек пользовался таможенными преференциями в торговле с центральноазиатскими соседями в рамках различных интеграционных объединений. Но после вступления в Евразийский экономический союз Кыргызстан утратил свои преимущества. Тем не менее, отношения Бишкека с Пекином претерпели позитивные изменения в 2013 году, когда Си Цзиньпин посетил Кыргызстан. В ходе этого визита стороны подписали ряд важных документов, которые определяют их отношения и сегодня: соглашение об экономическом сотрудничестве, соглашение о сотрудничестве в строительстве и эксплуатации газопровода Кыргызстан-Китай, кредитные соглашения о модернизации Бишкекской ТЭС и строительстве автомагистрали Север-Юг.

Строительство автомагистрали Север-Юг включает в себя ряд проектов по строительству менее протяженных автодорог: Ош-Баткен-Исфана, Бишкек-Балыкчи, Казарман-Джалал-Абад, Балыкчи-Арал и Арал-Казарман. Параллельно строится кольцевая дорога вокруг озера Иссык-Куль, а также дороги Суусамыр-Талас-Тараз и Джалал-Абад-Маданият. Кроме того, Пекин активно инвестировал в строительство линии электропередачи Датка-Кемин [kabar.kg, 2016], а также профинансировал несколько гидроэнергетических проектов.

prises to the territory of Kyrgyzstan [CA-portal, 2016].

Despite all these developments, Beijing and Bishkek still could not agree on the construction of the China-Kyrgyzstan-Uzbekistan railway, which is considered one of the key transport-transit projects in Central Asia. Both sides have their own interests in the creation of this railway, and for now they are not ready to reach a compromise. The Beijing project involves the construction of 268 km of railways, 95 bridges and 48 tunnels, far from populated areas, but near a number of key mineral deposits. In turn, the Bishkek project provides for 380 km, but the cost of the project is significantly lower than the Chinese one, due to a smaller number of bridges and tunnels. However, the Chinese side would still have to build additional railway branches to gain access to mineral deposits. In addition, the Kyrgyz side hopes to connect the country's northern and southern railways. Another contradiction is related to the railway gauge. The PRC wants to use the 1435-mm gauge, while the Kyrgyz side prefers the 1520-mm standard which is applied in the country. Moreover, the choice of the gauge width has geopolitical roots. Moscow is closely monitoring the situation because the use of the 1520-mm standard means that Russia will keep an exclusive unhindered access to the region by rail, as well as a symbolic advantage over Beijing.

The BRI allowed China to significantly increase investment in the economy of Kyrgyzstan, thus making an important contribution to the country's economic development. However, the sharp increase in Chinese loans, coupled with a significant trade deficit, substantially increased the national debt of Kyrgyzstan. Today, Bishkek's debt to Beijing is approxi-

THE PRC WANTS TO USE THE 1435-MM GAUGE, WHILE THE KYRGYZ SIDE PREFERS THE 1520-MM STANDARD WHICH IS APPLIED IN THE COUNTRY

КНР ХОЧЕТ ИСПОЛЬЗОВАТЬ КОЛЕЮ 1435 ММ, А КЫРГЫЗСТАН ПРЕДПОЧИТАЕТ СТАНДАРТ 1520 ММ, КОТОРЫЙ ИСПОЛЬЗУЕТСЯ В СТРАНЕ

Китай надеется получить дешевую энергию из Кыргызстана, которая необходима для растущих потребностей Синьцзяна. В то же время китайский бизнес активно инвестирует в кыргызскую золотодобывающую отрасль. На сегодняшний день 60% месторождения Талды-Булак принадлежит китайской компании [VB.kg, 2017]. В 2018 году была начата разработка месторождения Куру-Тегерек, которое также было выкуплено китайской золотодобывающей компанией. Вместе с тем, руководство двух стран имеет неофициальные договоренности о переносе примерно 40 китайских предприятий на территорию Кыргызстана [CA-portal, 2016].

Несмотря на все это взаимодействие, Пекин и Бишкек все еще не договорились о строительстве железной дороги Китай-Кыргызстан-Узбекистан, которая считается одним из ключевых транспортно-транзитных проектов в Центральной Азии. У сторон разные интересы при создании этой железной дороги, и пока они не готовы к достижению компромисса. Проект Пекина предусматривает строительство 268 км железных дорог, 95 мостов и 48 тоннелей, вдали от населенных пунктов, но вблизи ряда основных месторождений полезных ископаемых. В свою очередь, проект Бишкека предполагает 380 км, но стоимость проекта значительно ниже китайского из-за меньшего количества мостов и туннелей. Однако китайская сторона все равно должна будет построить дополнительные железнодорожные ветки, чтобы получить доступ к месторождениям. Кроме того, кыргызская сторона надеется соединить северную и южную железнодорожные ветки страны. Еще одно противоречие связано с шириной колеи. КНР хочет использовать ширину 1435 мм, а Кыргызстан предпочитает стандарт 1520 мм, который используется в стране. Более того, выбор ко-

mately \$1.7 billion, which represents 41.3% of the country's total foreign debt [Jamestown, 2018]. Along with the growth of debt owed to the PRC, the perception of China and the Chinese among Kyrgyz citizens has begun to change for the worse. The society has gradually become susceptible to the fear that China would take Kyrgyz land or natural resources in exchange for its loans. These fears are actively exploited by a number of media which

леи имеет геополитические корни. Москва внимательно следит за ситуацией, потому что использование стандарта 1520 мм означает, что Россия сохранит исключительный и беспрепятственный доступ по железной дороге в регион, а также символическое преимущество над Пекином.

«Пояс и путь» позволил Китаю значительно увеличить инвестиции в экономику Кыргы-

acquaint their readers with the examples of Sri Lanka and the Maldives. At the same time, the public concern is growing against a background of other controversial events.

In fact, the gradual deterioration of relations between the countries began in 2016 after a terrorist act committed against the Chinese Embassy

IF INVESTMENTS REACHED ALMOST \$300 MILLION IN 2017, THEN IN 2018 THEY JUST SLIGHTLY EXCEEDED \$100 MILLION

ЕСЛИ В 2017 ГОДУ ИНВЕСТИЦИИ ДОСТИГЛИ ПОЧТИ 300 МЛН. ДОЛЛАРОВ, ТО В 2018 ГОДУ ОНИ ЕДВА ПРЕВЫСИЛИ 100 МЛН. ДОЛЛАРОВ

зстана, тем самым сделав важный вклад в экономическое развитие страны. Однако резкое увеличение китайских кредитов в сочетании со значительным торговым дефицитом существенно увеличило государственный долг Кыргызстана. На сегодняшний день долг Бишкека перед Пекином достиг около 1,7 миллиарда долларов, что составляет 41,3% от общего внешнего долга страны [Jamestown, 2018]. Наряду с ростом задолженности перед КНР, начало меняться в худшую сторону восприятие Китая и китайцев гражданами Кыргызстана. В обществе постепенно усиливаются страхи, что Китай заберет кыргызские земли или природные ресурсы в обмен на свои кредиты. Эти опасения активно используются рядом средств массовой информации, которые знакомят читателей с примерами Шри-Ланки и Мальдив. В то же время обеспокоенность общественности растет на фоне других противоречивых событий.

По сути, отношения между странами начали постепенно ухудшаться в 2016 году после террористического акта, совершенного против посольства Китая в Бишкеке. Пекин ввел ряд новых требований для получения виз и установил квоты. Новый визовый режим значительно усложнил возможность их получения кыргызским туристам, бизнесменам и студентам. При этом Пекин обеспокоен действиями ряда организованных групп, которые нападают на граждан Китая в Кыргызстане. Группа под названием «Кырк Чоро» организовала нападения против китайцев в нескольких барах Бишкека. Следует отметить, что эта организация стоит за недавними протестами и также подозревается в организации митингов против строительства нефтеперерабатывающего завода

in Bishkek. Beijing introduced a number of new visa requirements and established quotas. The new regime has significantly complicated the possibility of obtaining visas by Kyrgyz tourists, businessmen and students. At the same time, Beijing is concerned about the actions of a number of organized groups that are attacking Chinese citizens in Kyrgyzstan. The group named Kyrk Choro organized attacks against the Chinese in several bars of Bishkek. It should be noted that this organization is behind the recent protests and is also suspected of organizing rallies against the construction of the Junda oil refinery in Kara-Balta in 2013 [Kloop, 2015]. The fact that the authorities cannot cope with this group raises reasonable suspicions in Beijing that the movement has political support in government circles.

It is obvious that China did not manage to create a good image of itself in Kyrgyzstan, as well as elsewhere in Central Asia. Moreover, the already negative background has further deteriorated after numerous reports about the Chinese "re-education camps" and jailed ethnic Kyrgyz living in the territory of Xinjiang [24.kg, 2018]. This information has

«Джунда» в Кара-Балте в 2013 году [Kloop, 2015]. Тот факт, что власти не могут справиться с этой группой, вызывает в Пекине обоснованные подозрения, что движение имеет политическую поддержку в правительственных кругах.

Очевидно, что Китаю не удалось создать о себе хороший имидж в Кыргызстане, также как и в других странах Центральной Азии. Более того, и без того негативный фон еще более ухудшился после многочисленных сообщений о китайских «лагерях перевоспитания» и заключении в тюрьму этнических кыргызов, проживающих на территории Синьцзяна [24.kg, 2018]. Эта информация стала аргументом в пользу антикитайской риторики в Кыргызстане.

В 2018 году произошла авария на Бишкекской ТЭС, которую модернизировала китайская компания. Это заставило кыргызскую общественность вспомнить, что Пекин не только выделил кредит на модернизацию, но и навязал соответствующий контракт. Кроме того, в 2018 году граждане Кыргызстана широко обсуждали завышен-

become an argument in favor of the anti-Chinese rhetoric in Kyrgyzstan.

In 2018, an accident occurred at the Bishkek thermal power plant which had been modernized by a Chinese company. This caused the Kyrgyz public to remember that Beijing had not only allocated a loan for modernization, but had also imposed its contract. In addition, in 2018, people in Kyrgyzstan widely discussed the overstated cost of the North-South highway construction and accused Chinese contractors of this. Moreover, Chinese companies are also accused of not employing local residents, but bringing their own workers. All this significantly increases the degree of anti-Chinese attitudes in the Kyrgyz society.

Perhaps, one of the most eloquent consequences of the deteriorating relationship is the drop in Chinese investment. This is despite the fact that the China is constantly increasing spending within the BRI. If investments reached almost \$300 million in 2017, then in 2018 they just slightly exceeded \$100 million [Azattyk, 2019]. The Kyrgyz authorities are apparently afraid of concluding agreements with China, fearing a further growth of the anti-Chinese sentiment in the country. Kyrgyzstan and China have already covered the areas of cooperation in which it was easy to establish economic interaction. For continued development of their relations, both sides have to work hard together but, apparently, at present, the Kyrgyz bureaucracy cannot offer anything substantial to Beijing. At the same time, the PRC is not ready to make significant efforts in working with Kyrgyzstan, expecting an initiative from Bishkek itself, especially when the Kyrgyz authorities cannot ensure the safety of Chinese investments. For instance, in the spring of 2018, local residents in the Jalal-Abad region broke into the territory of the gold mining plant and burned it.

In conclusion, there could be different interpretations of the anti-Chinese rallies in Bishkek. They could be attributed to external forces, the growth of nationalism or the inefficiency of the state itself. However, the main thing here is that Kyrgyzstan needs Chinese

ную стоимость строительства автомагистрали Север-Юг и обвиняли в этом китайских подрядчиков. Помимо этого, китайские компании также обвиняются том, что не нанимают местных жителей, а привозят своих работников. Все это значительно повышает градус антикитайских настроений в кыргызском обществе.

Возможно, одним из наиболее красноречивых последствий ухудшения отношений является падение китайских инвестиций. Это происходит несмотря на то, что Китай постоянно увеличивает расходы в рамках «Пояса и пути». Если в 2017 году инвестиции достигли почти 300 млн. долларов, то в 2018 году они едва превысили 100 млн. долларов. [Azattyk, 2019]. Власти Кыргызстана, очевидно, боятся заключать соглашения с Китаем, опасаясь дальнейшего роста антикитайских настроений в стране. К тому же, Кыргызстан и Китай уже охватили области сотрудничества, в которых было легко наладить экономическое взаимодействие. Для продолжения развития отношений обеим сторонам необходимо много работать сообща, но, по-видимому, сейчас кыргызская бюрократия не может предложить Пекину ничего существенного. В то же время КНР не готова прилагать значительные усилия для работы с Кыргызстаном, ожидая инициативы от самого Бишкека, особенно в условиях, когда власти страны не могут обеспечить безопасность китайских инвестиций. Например, весной 2018 года жители Джалал-Абадской области ворвались на территорию золотодобывающего завода, который принадлежит Китаю, и сожгли его.

В заключение стоит отметить, что антикитайские митинги в Бишкеке можно интерпретировать по-разному. Их причиной могли стать внешние силы, рост национализма или неэффективность самого государства. Однако главное здесь – это то, что Кыргызстан нуждается в китайских инвестициях, поэтому реакция властей как на политику Китая в Синьцзяне, так и на внутренние протесты очень сдержанная, даже несмотря на заявления некоторых

investments, therefore, the reaction of the authorities both to China's policy in Xinjiang and the domestic protests is very restrained, even despite the statements of some parliamentarians. Economic growth is vital for Kyrgyzstan, and its infrastructure needs modernization, all of which requires cooperation with China. In turn, the PRC must realize that the BRI needs positive examples, hence Beijing cannot afford losing Kyrgyzstan. But it should deal very carefully with this country as people here are capable of changing the government if they are highly dissatisfied. Consequently, Beijing needs to evaluate all the risks and find constructive mechanisms to improve its position in Kyrgyzstan. The problem for China is that image improvement efforts are required not only in Kyrgyzstan. But, apparently, Beijing does not believe that the actions of Kyrgyz citizens are independent and expects that Bishkek will fix everything itself. In the meantime, the PRC motivates the Kyrgyz side to take measures by drastically reducing its investments.

References: / Источники:

1. Azattyk (2019). What explains the decline in investment from China to Kyrgyzstan? Retrieved from https://rus.azattyk.org/a/kyrgyzstan_china_reduction_investments/29730553.html. Accessed on 12.02.2019.
2. CA-portal (2016). The decision to transfer a number of Chinese enterprises in the Kyrgyz Republic is premature. Retrieved from <http://www.ca-portal.ru/article:27548>. Accessed on 16.02.2019.
3. Jamestown (2018). Risky Business: A Case Study of PRC Investment in Tajikistan and Kyrgyzstan. Retrieved from <https://jamestown.org/program/risky-business-a-case-study-of-prc-investment-in-tajikistan-and-kyrgyzstan/>. Accessed on 12.02.2019.
4. Kabar.kg (2016). President Atambaev: "Agreements reached in Beijing between Kyrgyzstan and China will bring our country to energy independence". Retrieved from <http://old.kabar.kg/eng/economics/>

IN THE SPRING OF 2018, LOCAL RESIDENTS IN THE JALAL-ABAD REGION BROKE INTO THE TERRITORY OF THE GOLD MINING PLANT AND BURNED IT

ВЕСНОЙ 2018 ГОДА ЖИТЕЛИ ДЖАЛАЛ-АБАДСКОЙ ОБЛАСТИ ВОРВАЛИСЬ НА ТЕРРИТОРИЮ ЗОЛОТОДОБЫВАЮЩЕГО ЗАВОДА, КОТОРЫЙ ПРИНАДЛЕЖИТ КИТАЮ, И СОЖГЛИ ЕГО

парламентариев. Экономический рост жизненно важен для Кыргызстана, а его инфраструктура нуждается в модернизации, и все это требует сотрудничества с Китаем. В свою очередь, КНР должна понять, что «Поясу и пути» нужны положительные примеры, поэтому Пекин не может позволить себе потерять Кыргызстан. Но к этой стране следует относиться очень осторожно, так как люди здесь могут сменить власть, если они ей сильно недовольны. Следовательно, Пекин должен оценить все риски и найти конструктивные механизмы для улучшения своих позиций в Кыргызстане. Проблема для Китая заключается в том, что действия по улучшению имиджа требуются не только в Кыргызстане. Но, видимо, Пекин не верит в то, что действия кыргызских граждан независимы, и ожидает, что Бishkek все исправит сам. И КНР мотивирует кыргызскую сторону к принятию мер, резко сокращая свои инвестиции.

full/4434. Accessed on 17.02.2019.

5. Kloop (2015). MIA: The leader of Kyrk Choro accusation of arbitrariness. Retrieved from <https://kloop.kg/blog/2015/03/11/mvd-lider-kyrk-choro-obvinen-v-samoupravstve>. Accessed on 15.02.2019.
6. Knews.kg (2018). Results of Sooronbay Jeebekov's visit to Beijing. Retrieved from <https://knews.kg/2018/06/09/itogi-vizita-sooronbaya-zheebekova-v-pekino-foreportazh/>. Accessed on 14.02.2019.
7. VB.kg (2017). "Altynken" company appointed new CEO. Retrieved from https://www.vb.kg/doc/363579_v_kompanii_altynken_naznachili_novogo_generalnogo_direktora.html. Accessed on 14.02.2019.
8. 24.kg (2018). Kyrgyz in China's re-education camps. Their number reaches 50 thousand. Retrieved from https://24.kg/obschestvo/102959_kyrgyzyzi_v_lageryah_perevospitaniya_kitaya_ichislo_dostigat_50tyisyach. Accessed on 17.02.2019.

GÜNEY GAZ KORİDORU PROJESİNDEKİ GELİŞMELER VE TÜRKMENİSTAN İÇİN FIRSATLAR

DİNARA TALDYBAYEVA

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ОҢТУСТІК ГАЗ ДӘЛІЗІ ЖОБАСЫ ЖӘНЕ ТҮРКМЕНСТАН ҮШІН БЕРЕР МҮМКІНДІГІ

Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de 20 Şubat 2019 tarihinde Güney Gaz Koridoru (Southern Gas Corridor) Danışma Kurulu'nun beşinci toplantısı gerçekleştirilmiştir. Her yıl düzenli bir şekilde organize edilmekte olan Güney Gaz Koridoru Danışma Kurulu'nun ilk toplantısı 12 Şubat 2015'te, ikincisi 29 Şubat 2016 yılında, üçüncüsü 23 Şubat 2017'de, dördüncüsü ise 15 Şubat 2018 tarihinde yapılmıştır. Azerbaycan'ın Hazar Denizi yataklarından çıkarılacak olan doğal gaz 3,500 km'lik (TAP-AG, 2019) koridor boyunca ilerleyerek Avrupa'ya nakledilecektir (TrendAz, 2018). Proje çerçevesinde yılda 10 milyar metreküp doğalgaz nakliyatını sağlayabilecek altyapı çalışmaları yapılmaktadır (Neftegaz, 2016). Güney Gaz Koridoru projesi, mevcut olan ulaşım altyapısının ve yeni boru hatları güzergâhının geliştirmesini amaçlamaktadır. Projenin temelini Güney Kafkasya Boru Hattı (SCP), Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP) ve Trans Adriyatik Boru Hattı (TAP) oluşturmaktadır. Mevcut olan Güney Kafkasya Boru Hattı'nın, Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden yeni bir paralel boru hattı ile genişletilmesi planlanmaktadır. Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı ise Şah

**AZERBAJCAN'IN
BAŞKENTİ BAKÜ'DE
20 ŞUBAT 2019
TARİHİNDE GÜNEY
GAZ KORİDORU
(SOUTHERN GAS
CORRIDOR) DANIŞMA
KURULU'NUN BEŞİNCİ
TOPLANTISI GERÇEK-
LEŞTİRİLMİŞTİR**

**ӘЗІРБАЙЖАН
АСТАНАСЫ
БАКУДЕ 20 АҚПАН
2019 ЖЫЛЫ
ОҢТУСТІК ГАЗ
ДӘЛІЗІ (SOUTHERN
GAS CORRIDOR)
КОНСУЛЬТАТИВТІ
КЕҢЕСІНІҢ
5-ЖИНАЛЫСЫ
ӨТКІЗІЛДІ**

Әзірбайжан астанасы Бакуде 20 ақпан 2019 жылы Оңтүстік Газ дәлізі (Southern Gas Corridor) Консультативті кеңесінің 5-жиналысы өткізілді. Жыл сайын жүйелі түрде ұйымдастырылып келе жатқан Оңтүстік газ дәлізі Консультативті кеңесінің алғашқы жиналысы 12 ақпан 2015 жылы, екіншісі 29 ақпан 2016 жылы, үшіншісі 23 ақпан 2017 жылы, ал төртіншісі болса 15 ақпан 2018 жылы өткен болатын. Әзірбайжанның Каспий теңізі кеніштерінен өндірілетін табиғи газ 3 500 шақырымды құрайтын (TAP-AG, 2019) дәліздің көмегімен Еуропаға тасымалданатын болады (TrendAz, 2018). Жоба аясында бір жылда 10 миллиард текше метр табиғи газ тасымалдауға қабілеті жететін инфрақұрылымды дайындау жұмыстары жүргізілуде (Neftegaz, 2016). Оңтүстік газ дәлізі жобасы, бар болған тасымалдау инфрақұрылымын жаңартуды және жаңа газ құбырлары желісін дамытуды көздеуде. Жобаның негізгі құрылымын Оңтүстік-Кавказ құбыр желісі (SCP), Трансанатолий газ құбыры (TANAP) және Трансадриат құбыры (TAP) құрайды. Қазіргі бар болған Оңтүстік-Кавказ құбырын,

Deniz gazını Türkiye üzerinden nakletmeyi amaçlamaktadır. Trans Adriyatik Boru Hattı Yunanistan ve Arnavutluk üzerinden İtalya'ya kadar gaz ulaşımını sağlayacaktır (BP Azerbaijan, 2019). Şah Deniz doğalgaz sahasından doğalgazın nakliyatı üzerinde organizasyon planına göre 6 milyar metreküp doğalgaz Türkiye'ye, 500 milyon metreküp (ya da ihtiyaca göre daha fazla olabilir) Arnavutluk'a, 1 milyar metreküp Yunanistan'a, Yunanistan-Bulgaristan Ara Bağlantısı (IGB) ile 1 milyar metreküp Bulgaristan'a ve 18 milyar metreküpe kadar ("ihtiyaca göre") İtalya'ya doğalgaz sevkinin sağlanması hedeflenmektedir (Avrasya Ritmi, 2019).

29 Mayıs 2018 tarihinde Bakü'de Güney Gaz Koridoru projesinin ilk aşamasının faaliyete geçmesiyle ilgili tören gerçekleştirildi, aynı yıl 12 Haziran'da ise Türkiye'nin Eskişehir şehrinde TANAP projesinin açılış töreni düzenlenmiştir. Bu şekilde Azerbaycan'ın Şah Deniz doğalgaz sahasından Güney Gaz koridoru üzerinden ilk doğalgaz nakliyatı gerçekleştirildi.

Эзирбайжан және Грузия арқылы тағы бір қосымша параллель газ құбырымен кеңейту жоспарлануда. Трансанатолий газ құбыры Шах-Дениз табиғи газын Түркия арқылы тасымалдауды мақсат етуде. Транс-адриат газ құбыры Греция және Албания арқылы Италияға дейін табиғи газ жеткізуді қамтамасыз етеді. (BP Azerbaijan, 2019). Шах-Дениз табиғи газ кенішінен табиғи газды тасымалдау жоспары бойынша, 6 миллиард текше метр газ Түркияға, 500 миллион текше метр (немесе сұранысқа сай одан артық болуы да мүмкін) Албанияға, 1 миллиард текше метр Грецияға, Греция-Болгария интерконнекторы (IGB) арқылы 1 миллиард текше метр Болгарияға және 18 миллиард текше метрге дейін (сұранысқа орай) Италияға табиғи газ жеткізуді қамтамасыз ету жоспарлануда (Avrasya Ritmi, 2019).

29 мамыр 2018 жылы Бакуде Оңтүстік газ дәлізі жобасының алғашқы кезеңі өз жұмысын бастауына орай ашылу салтанаты өт-

rildi (Avrasya Ritmi, 2019). Bu konuyla ilgili olarak, 7 Ocak 2019 tarihinde BP Azerbaycan'ın verdiği bilgiye göre Şah Deniz doğalgaz sahasında 2006-2018 yılları arasında 100 milyar metreküp doğalgaz üretimi gerçekleştirilmiştir (Neftegaz, 2019). Bunun dışında 2006 yılından itibaren üretim süresi boyunca sahada 196 milyon varil gaz kondensatı üretilmiştir (Trend Az, 2019). Günümüzde Şah Deniz sahasında Alfa platformunda 10 kuyu, ve Bravo platformunda 6 kuyuda doğalgaz üretimi yapılmaktadır. Doğalgaz sahasının toplam alanı 860 km²'dir ve bu bölgede doğalgaz ilk olarak 1999 yılında keşfedilmiştir. Şah Deniz projesinin katılımcıları ve sahip oldukları paylar şu şekildedir: BP (British Multinational Oil and Gas Company) – %28,8 (operatör), Petronas (Petroleum Nasional Berhad – Malaysian Oil and Gas Company) - %15,5, SOCAR (The State Oil Company of Azerbaijan Republic) - %16,7, LUKOIL (Russian Multinational Energy Corporation) - %10, NICO (Naftiran Intertrade Company, UK) - %10 ve TPAO (Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı) - %19 paya sahiptirler (Caspian News, 2018). Doğalgaz sahasının toplam rezervi 1,2 trilyon metreküp doğalgaz ve 240 milyon ton gaz kondensatı olarak değerlendirilmektedir. Projenin ikinci aşaması faaliyete geçince gaz üretiminin yılda 24 milyar metreküp seviyesine çıkması tahmin edilmektedir (AzerNews, 2019).

Şah Deniz projesinin ikinci aşaması 2 platform ve 26 kuyu inşasından oluşmaktadır. Bunun dışında proje kapsamında 550 metre derinlikte 500 km sualtı boru hattının döşenmesi, Sangachal terminalinin genişletilmesi, Güney Kafkasya Doğalgaz Hattı kapasitesinin artırılması ve Azerbaycan doğalgazının Avrupa'ya ulaşımını sağlayabilecek 4000 km boru hattının

PROJENİN TEMELİNİ GÜNEY KAFKASYA BORU HATTI (SCP), TRANS ANADOLU DOĞALGAZ BORU HATTI (TANAP) VE TRANS ADRIYATİK BORU HATTI (TAP) OLUŞTURMAKTADIR

ЖОБАНЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰРЫЛЫМЫН ОҢТҮСТІК-КАВКАЗ ҚҰБЫР ЖЕЛІСІ (SCP), ТРАНСАНАТОЛИЙ ГАЗ ҚҰБЫРЫ (TANAP) ЖӘНЕ ТРАНСАДРИАТ ҚҰБЫРЫ (TAP) ҚҰРАЙДЫ

кізілген болатын, сол жылы 12-маусымда Түркияның Эскишехир қаласында TANAP жобасының ашылу салтанаты өткізілді. Осылайша Әзірбайжанның Шах-Дениз табиғи газ кенішінен Оңтүстік газ дәлізі жобасы бойынша алғашқы газ тасымалы жүзеге асырылды (Avrasya Ritmi, 2019). Осыған қатысты 7 қаңтар 2019 жылы BP Azerbaijan (Бритиш Петролиум Әзірбайжандағы өкілдігі) берген мәліметке сай, Шах-Дениз табиғи газ кенішінде 2006-2018 жылдар арасында 100 миллиард текше метр табиғи газ өндірілген (Neftegaz, 2019). Бұдан бөлек, 2006 жылдан осы күнге дейінгі өндіріс мерзімі бойы газ кенішінде 196 миллион баррель газ конденсаты өндірілген екен (Trend Az, 2019). Қазіргі таңда Шах-Дениз кенішінде Альфа платформасында 10 құдық, Bravo платформасында 6 құдықта табиғи газ өндірісі жүзеге асырылуда. Табиғи газ кенішінің жалпы аумағы 860 шаршы км-ды құрайды және ол аймақта табиғи газ алғаш рет 1999 жылы табылған болатын. Шах-Дениз жобасының қатысушылары және олардың үлестері: BP (British Multinational Oil and Gas Company) –28,8 % (оператор), Petronas (Petroleum Nasional Berhad – Malaysian Oil and Gas Company) - 15,5 %, SOCAR (The State Oil Company of Azerbaijan Republic) - 16,7 %, LUKOIL (Russian Multinational Energy Corporation) – 10 %, NICO (Naftiran Intertrade Company, UK) – 10 % және TPAO (Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı) - 19 % пайыздық үлеске ие (Caspian News, 2018). Табиғи газ кенішінің жалпы қоры 1,2 триллион текше метр табиғи газ және 240 миллион тонна газ конденсатына ие деп бағалануда. Жобаның екінші кезеңі толықтай жүзеге асырылған жағдайда газ өндірісі бір жылда 24 миллиард текше метр

інша edilmesi planlanmaktadır (Interfax Az, 2018). Güney Gaz Koridoru Avrupa ülkeleri ve Hazar Denizi'nde enerji rezervlerine sahip diğer ülkelere de büyük ilgisini çekmektedir. Projenin tam kapasitesiyle faaliyete geçmesi durumunda Hazar havzasındaki Kazakistan ve Türkmenistan da, enerji kaynaklarının Avrupa'ya ihracatı için büyük birer avantaj sağlayabilecektir.

Bu yıl beşincisi düzenlenmekte olan toplantıya, Güney Gaz Koridoru'na ilgi göstermekte olan ülkelerin ve uluslararası organizasyonların temsilcilerinin de yoğun biçimde katılımı projeye olan ilginin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Azerbaycan'ın SOCAR devlet şirketinin vermiş olduğu bilgiye göre, AB ülkelerinin eğer daha fazla doğalgaz ihtiyacı olursa Güney Gaz Koridoru'nun Türkmenistan ve Kazakistan'dan da doğalgaz nakliyatını gerçekleştirme kapasitesi olduğunu açıklaması, Azerbaycan'ın ve projenin diğer katılımcı taraflarının böyle bir işbirliğine açık olduğunu vurgulamaktadır. Bu toplantıda, Bütçe ve İnsani Kaynaklar Avrupa Heyeti'nin Komiseri Günter Ettinger, Azerbaycan ve AB'nin, Türkmenistan'ın Güney Gaz Koridoru'na katılımına yönelik teklifte bulunduğunu açıkladı (Vzglyad Az, 2019). Özellikle AB'nin böyle teklifte bulunmasının sebebi, yakın perspektifte Avrupa'da yurtdışından doğalgaz ithalatı 100 milyar metreküpe ulaşabilecek olmasındandır. Gazprom'un verdiği bilgiye göre, en minimum değerlendirmelere göre 2025 yılında AB doğalgaz ithalatı 1 yılda 60 milyar metreküp, 2030 yılında 80 milyar metreküp olacak, daha iyimser değerlendirmeye göre ise 2030 yılında 100 milyar metreküpe ulaşacağı tahmin edilmektedir. (Edaily, 2018) Bu rakamlar doğalgaz ihracatının %90'ını Çin'e yapmakta olan Türkmenistan için Avrupa'ya

ÖZELLİKLE AĞUSTOS 2018 TARİHİNDE HAZAR DENİZİ STATÜSÜ İLE İLGİLİ OLUMLU GELİŞMELER TÜRKMENİSTAN DOĞALGAZININ AVRUPA'YA AZERBAYCAN PROJELERİ İLE SEVKİ İÇİN YENİ BİR KAPİYİ AÇMIŞ SAYILABİLİR

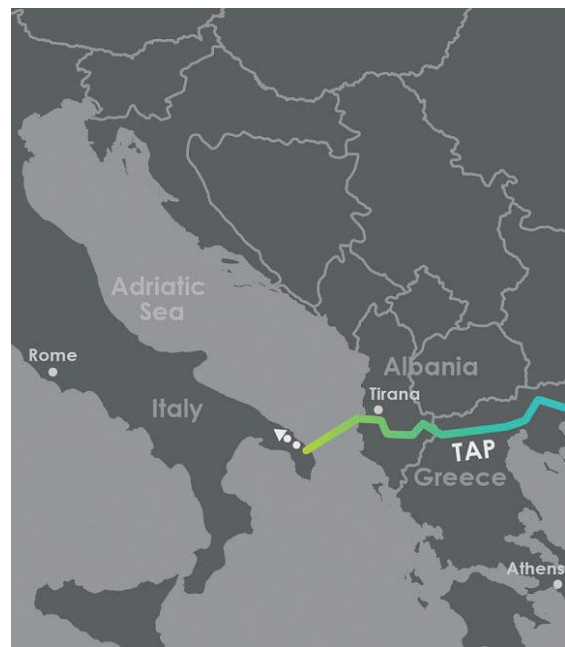
СОНДАЙ-АҚ, 2018 ЖЫЛДЫҢ ТАМЫЗЫНДА КАСПИЙ ТЕҢІЗІНІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ СТАТУСЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ОҢ ШЕШІМДЕР ТҮРКМЕНИСТАН ГАЗЫН ЕУРОПАҒА ӘЗІРБАЙЖАН ЖОБАЛАРЫНЫҢ КӨМЕГІМЕН ЖЕТКІЗУ МӘСЕЛЕСІ БОЙЫНША ЖАҢА БІР БЕЛЕС АШТЫ ДЕУГЕ БОЛАДЫ

деңгейіне жетуі мүмкін деген болжам бар (AzerNews, 2019).

Шах-Дениз жобасының екінші кезеңі 2 платформа мен 26 құдық құрылысын қамтиды. Бұдан бөлек жоба аясында 550 метр тереңдікте 500 км су асты құбыр желісін төсеу, Сангачаль терминалын кеңейту, Оңтүстік-Кавказ газ құбыры әлеуетін жетілдіру және Әзірбайжан табиғи газының Еуропаға тасымалын қамтамасыз ететін 4 000 км құбыр желісінің құрылысы жоспарлануда (Interfax Az, 2018). Оңтүстік газ дәлізі Еуропа елдері мен Каспий теңізінде энергетика ресурстарына ие басқа да мемлекеттердің үлкен қызығушылығын тудыруда. Жоба толық әлеуетімен іске қосылған жағдайда, Каспий теңізі бойында орналасқан Қазақстан мен Түркменстан да энергетика қорларын Еуропаға экспорттау мүмкіндігіне ие бола алады.

Осы жылы 5-жиналысы өткізіліп отырған Оңтүстік газ дәлізі жобасына, қызығушылық танытып отырған мемлекеттер мен халықаралық ұй-

doğalgaz sevkinini sağlayabilecek kapasiteye sahip devletlerden biri olarak yeni bir fırsat yaratmaktadır. Aslında 2016 yılından itibaren Türkmenistan'ın Güney Gaz Koridoru'na katılma imkânı tartışılmaktadır. 23 Mayıs 2016 yılında Azerbaycan'ın Enerji Bakanı N. Aliyev'in verdiği bilgiye göre Türkmenistan projeye büyük ilgi göstermektedir (Trend Az, 2016). Türkmenistan'ın bu tür Avrupa'ya doğalgaz ulaşımını sağlayan projelere ilgi göstermesinin açıklanabilir sebepleri mevcuttur. Türkmenistan, Rusya, İran ve Katar'dan sonra, dünyada en büyük doğalgaz rezervine sahip 4. sırada yer alan bir ülkedir. Türkmenistan kaynaklarına göre ülkede 50 trilyon metreküp doğalgaz rezervi olduğu belirtilirken (Regnum, 2018), çeşitli yabancı kuruluşların değerlendirmelerine göre ülkedeki en büyük doğalgaz sahası durumundaki Galkınış'ın doğalgaz rezervinin 26 trilyon metreküp olduğu ifade edilmektedir. Kanıtlanmış gaz rezervleri ise 17,5 trilyon metreküptür, ve BP'ye göre, dünya rezervinin %9,4'ünü oluşturmaktadır (ArzuwNews, 2018). Güney Gaz Koridoru, Türkmenistan ve Azerbaycan arasında Türkmenistan doğalgazını Avrupa'ya ulaşımını amaçlayan, fakat günümüzde gündemde biraz zayıf kalan Trans-Hazar Doğalgaz Boru Hattı projesi için de yeni bir avantaj sağla-

ымдардың өкілдерінің де көп мөлшерде қатысу жобаға деген қызығушылық деңгейінің көрсеткіші деп бағалауға болады. Әзірбайжанның SOCAR мемлекеттік компаниясының, ЕО мемлекеттері егер қазіргіден үлкен мөлшерде газ сұранысына ие болса Оңтүстік газ дәлізі Түркменстан мен Қазақстаннан да табиғи газ тасымалдау әлеуеті ие екенін мәлімдеуі Әзірбайжанның және жобаға қатысушы басқа да үлескер тараптардың осы мәселеге қатысты ынтымақтастық жасауға ниетті екенінің бір дәлелі деуге болады. Өткен жиында Бюджет және адам ресурстары жөніндегі еврокомиссар Гюнтер Эттингер, Әзірбайжан мен ЕО-ның Түркменстанды Оңтүстік газ дәлізі жобасына қатысуға шақырғанын мәлімдеді (Vzglyad Az, 2019). ЕО-ның мұндай ұсыныс жасауына себеп, жақын болашақта Еуропада шет елдерден табиғи газ импорты 100 миллиард текше метрге жетеді деген болжамнан туындап отыр. Газпром компаниясының берген мәліметіне сай, 2025 жылы ЕО-да табиғи газ импорты 1 жылда 60 миллиард текше метр, 2030 жылы 80 миллиард текше метр, бұдан да үлкен үмітке сай болжам бойынша 2030 жылы 100 миллиард текше метрге жетеді деген жорамал жасалуда (Edaily, 2018). Бұл болжамдар, табиғи

миш bulunmaktadır. Özellikle Ağustos 2018 tarihinde Hazar Denizi statüsü ile ilgili olumlu gelişmeler Türkmenistan doğalgazının Avrupa'ya Azerbaycan projeleri ile sevki için yeni bir kapıyı açmış sayılabilir. Bugüne kadar Türkmenistan doğalgazı Azerbaycan'a İran üzerinden ulaştırılmaktaydı. SOCAR'ın vermiş olduğu bilgilere göre, Türkmenistan Azerbaycan'a 2017 yılında 1 milyar 761 milyon metreküp doğalgaz ihracatı gerçekleştirmiştir (Regnum, 2018).

Azerbaycan'ın ülke içindeki doğalgaz ihtiyacı kendi rezervlerinden karşılanmakta, Türkmenistan'dan alınan doğalgaz ise kendi doğalgaz sahaları inşasının hızlanmasına yönelik ve Avrupa ülkelerine doğalgaz ihracatının zamanında yapılması için tekrar satış amacıyla kullanılmaktadır. Güney Gaz Koridoru, Türkmenistan'ın Trans-Hazar Boru Hattı Projesi'ne önemli bir ölçüde hız kazandıracak ve Türkmenistan doğalgazının Avrupa'ya ulaşımına daha avantajlı bir yol açacaktır.

газ экспортының 90 %-ын Қытайға жасап отырған Түркменстан үшін Еуропаға табиғи газ тасымалын қамтамасыз ете алатын әлеуетке ие елдердің бірі ретінде жаңа мүмкіндік тудыруда. Негізінен 2016 жыл-

**ГҮНЕЙ ГАЗ
КОРИДОРУ,
ТҮРКМЕНИСТАН'ИН
TRANS-HAZAR BORU
HATTI PROJESİ'NE
ÖNEMLİ БІР ÖLÇҮДЕ
HIZ KAZANDIRACAK
VE ТҮРКМЕНИСТАН
DOĞALGAZININ
AVRUPA'YA
ULAŞIMINA DAHA
AVANTAJLI БІР YOL
AÇACAKTIR**

**ОҢТҮСТІК ГАЗ ДӘЛІЗІ
ТҮРКМЕНИСТАННЫҢ
ТРАНСКАСПИЙ
ҚҰБЫР ЖЕЛІСІ
ЖОБАСЫНА
АЙТАРЛЫҚТАЙ
ҮЛЕСІН ҚОСЫП,
ЖОБА ЖҰМЫСЫН
ЖЕДЕЛДЕТУ
МҮМКІН ЖӘНЕ
ТҮРКМЕНИСТАН
ГАЗЫН ЕУРОПАҒА
ТАСЫМАЛДАУ ҮШІН
ҚОЛАЙЛЫ ЖОЛ
АШАДЫ**

дан бері Түркменстанның Оңтүстік газ дәлізі жобасына қатысу мүмкіндігі талқылануда. 23 мамыр 2016 жылы Әзірбайжанның Энергетика Министрі Н.Алиевтің мәлімдемесі бойынша, Түркменстан аталмыш жобаға өз қызығушылығын танытуда (Trend Az, 2016). Түркменстанның осы сынды Еуропаға табиғи газ тасымалын қамтамасыз ететін жобаларға өз қызығушылығын танытуына белгілі себептері де бар. Түркменстан, Ресей, Иран және Катардан кейін әлемде ең үлкен табиғи газ қорына ие 4-орынды иемденетін мемлекет. Түркменстан дереккөздері, елде 50 триллион текше метр табиғи газ қоры бар деп мәлімдесе (Regnum, 2018), түрлі шетелдік ұйымдардың бағалауына сай, елдегі ең үлкен табиғи газ кеніші Галкыныштағы табиғи газ қоры 26 триллион текше метр деген мәліметтер бар (ArzuwNews, 2018). Дәлелденген табиғи газ қоры 17,5 триллион текше метр және BP (British Petroleum) мәліметі бойынша әлемдегі газ қорының 9,4 % -ын құрайды. Оңтүстік газ дәлізі Түркменстан мен Әзірбайжан арасында Түркменстан газын Еуропаға тасымалдауды мақсат еткен, алайда қазіргі таңда күн тәртібінде артта қалған Транскаспий табиғи газ құ-

быры жобасы үшін де бір мүмкіндік тудыруда. Сондай-ақ, 2018 жылдың тамызында Каспий теңізінің құқықтық статусына байланысты оң шешімдер Түркменстан газын Еуропаға Әзірбайжан жобаларының көмегімен жеткізу мәселесі бойынша жаңа бір белес ашты деуге болады. Осы күнге дейін Түркменстан өз газын Әзірбайжанға Иран арқылы тасымалдайтын еді. SOCAR берген мәліметке сай, Түркменстан Әзірбайжанға 2017 жылы 1 миллиард 761 миллион текше метр табиғи газ экспорттаған болатын (Regnum, 2018).

Әзірбайжанның ел ішіндегі табиғи газ сұранысы өз қорының есебінен орындалуда, Түркменстаннан алынған газ елдегі табиғи газ кеніштері құрылысының жедел жүргізілуі үшін және Еуропа елдеріне табиғи газ экспортын уақытында орындап отыру үшін қайта сату мақсатында қолданылады. Оңтүстік газ дәлізі Түркменстанның Транскаспий құбыр желісі жобасына айтарлықтай үлесін қосып, жоба жұмысын жеделдетуі мүмкін және Түркменстан газын Еуропаға тасымалдау үшін қолайлы жол ашады.

Kaynakça:

- Southern Gas Corridor (2019), Alinan Yer: <https://www.tap-ag.com/the-pipeline/the-big-picture/southern-gas-corridor>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Trend Az (2018), Yuzhny Gazoviy Koridor Obespeçivæt Bolshuyu Integratsiyu Gazovoy Infrastrukturu, (Güney Gaz Koridoru Doğalgaz Altyapısının Büyük Entegrasyonunu Sağlamaktadır), Alinan Yer: <https://www.trend.az/business/energy/2999090.html>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- BP Azerbaijan (2019), The Southern Gas Corridor, Alinan Yer: https://www.bp.com/en_az/caspian/operationsprojects/Shahdeniz/SouthernCorridor.html, Erişim Tarihi: 12.02.2019.
- Avrasya Ritmi (2019), Yuzhny Gazoviy Koridor Smojet Transportirovat Gaz İz Turkmenistana i Kazakhstana, (Güney Gaz Koridoru Türkmenistan ve Kazakistan'dan Doğalgaz Nakliyatını Gerçekleştirebilir), Alinan Yer: <https://www.ritmeurasia.org/news--2019-02-14--juzhnyj-gazoviy-koridor-smozhet-transportirovat-gaz-iz-turkmenistana-i-kazahstana-41090>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Avrasya Ritmi (2019), Yuzhny Gazoviy Koridor Smojet Transportirovat Gaz İz Turkmenistana i Kazakhstana, (Günzey Gaz Koridoru Türkmenistan ve Kazakistan'dan Doğalgaz Nakliyatını Gerçekleştirebilir), Alinan Yer: <https://www.ritmeurasia.org/news--2019-02-14--juzhnyj-gazoviy-koridor-smozhet-transportirovat-gaz-iz-turkmenistana-i-kazahstana-41090>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Neftegaz (2019), Na Mestoreojdenii Shah Deniz Dobito 100 milyard m3 Gaza, (Shah Deniz Sahasında 100 milyar metreküp Doğalgaz Üretilmiştir), Alinan Yer: <https://neftegaz.ru/news/view/178309-Na-mestorozhdenii-Shah-Deniz-dobyto-100-mlrd-m3-gaza>, Erişim Tarihi: 12.02.2019.
- Trend Az (2019), Alinan Yer: <https://www.trend.az/business/energy/3002485.html>, Erişim Tarihi: 12.02.2019.
- Caspian News (2018), Azerbaijan To Dig Deeper Beneath Caspian & Open Shah Deniz 3 Energy Field, Alinan Yer: <https://caspiannews.com/news-detail/azerbaijan-to-dig-deeper-beneath-caspian-open-shah-deniz-3-energy-field-2018-2-6-46/>, Erişim Tarihi: 12.02.2019.
- AzerNews (2019), Shah Deniz Celebrates 100 billion cubic Metres of Total Gas Production, Alinan Yer: https://www.azernews.az/oil_and_gas/143645.html, Erişim Tarihi: 12.02.2019.
- Interfax Az (2018), Wood Mackenzie: Dobiça Gaza v Ramkah Stadii-2 Projeita Şah Deniz Stanet Orientirov Dlya Buduşih Megraproektov na Kaspıi, (Wood Mackenzie: Şah Deniz Projesi 2.aşaması Kapsamında Doğalgaz Üretimi Hazar'ın Gelecek Dev Projeleri için Bir Yön Çizecektir), Alinan Yer: <http://interfax.az/view/737791>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Vzglyad Az (2019), İlham Aliyev: Yujniy Gazoviy Koridor Yavlyayetsya Vzaimoznaçimim Proektom, Otrajayushim Nashi Obshie İnteresi, (İlham Aliyev: Güney Gaz Koridoru Bizim Ortak Menfaatlerimizi Gösteren Karşılıklı Öneme Sahip Proje), Alinan Yer: <http://vzglyad.az/news/130474/%81%D1%8B.html>, Erişim Tarihi: 28.02.2019.
- EaDaily (2018), İmport Gaza v Evropu za 10 let Mojet Virosti na 100 mlrd kubometrov, (Avrupa'ya Doğalgaz İthalatı 10 yılda 100 milyar metreküpe Ulaşabilir), Alinan Yer: <https://eadaily.com/ru/news/2018/10/03/novak-import-gaza-v-evropu-za-10-let-mozhet-vyrasti-na-100-mlrd-kubometrov>, Erişim Tarihi: 28.02.2019.
- Trend Az (2016), Baku i Aşhavad Obsujdayut Variantı Postavok Turkmenskogo Gaza po Yujnomu Gazovomu Koridoru, (Bakü ve Aşhabat Türkmen Gazının Güney Gaz Koridoru Üzerinden Ulaşım Yollarını Tartışmaktadır), Alinan Yer: <https://www.trend.az/business/energy/2536948.html>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Regnum (2018), Turkmeniya Gazoviy Gigant İli Gazoviy Protektorat Kitaya, (Türkmenistan Doğalgaz Devi mi yoksa Çin'in Hamiliği mi?), Alinan Yer: <https://regnum.ru/news/2391155.html>, Erişim Tarihi: 15.02.2018.
- Arzuw News (2018), Turkmenistan Prodviğaet Mnogovariantny Eksport Postavok Prirodnogo Gaza, (Türkmenistan Doğalgaz İhracatının Çeşitli Alternatiflerini Geliştirmektedir), Alinan Yer: <https://arzuw.news/7952/turkmenistan-prodviğaet-mnogovariantny-eksport-postavok-prirodnogo-gaza.html>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Regnum (2018), Turkmeniya v 6 raz Uveliçila Eksport Gaza v Azerbaycan (Türkmenistan Azerbaycan'a Doğalgaz İhracatını 6 kata Arttırdı) Alinan Yer: <https://regnum.ru/news/2374824.html>, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

OMIRBEK HANAYI

Kazakistan Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren Kazakistan'a turist olarak gelecek 117 ülkenin vatandaşları ile işletme ve tedavi amaçlı gelecek 23 ülkenin vatandaşlarına tek girişli elektronik vize rejimi uygulanmaya başladı. İlgili açıklamada, söz konusu turizm, işletme ve tedavi amaçlı elektronik vizelerin Kazakistan vatandaşının ve Kazakistanlı kurumun daveti üzerine Kazakistan İçişleri Bakanlığı Göç Hizmeti birimleri tarafından düzenleneceği belirtilmiştir. Elektronik vize alan yabancıların sadece Astana ve Almatı şehrindeki uluslararası havalimanlarından giriş ve çıkış yapmaları gerekmektedir.

1 OCAK 2019 TARİHİNDEN, İTİBAREN KAZAKİSTAN'A TURİST OLARAK GELECEK 117 ÜLKENİN VATANDAŞLARINA İŞLETME VE TEDAVİ AMAÇLI GELECEK 23 ÜLKENİN VATANDAŞLARINA TEK GİRİŞLİ ELEKTRONİK VİZE REJİMİ UYGULANMAYA BAŞLADI

Bu, Kazakistan'ın vize rejiminin geliştirilmesi açısından attığı önemli adımlarından biridir. Son yıllarda yatırım koşullarını kolaylaştırma ve turizm politikasını iyileştirmeye büyük önem veren Kazakistan, yabancılara yönelik vize rejimini geliştirmeye çalışmaktadır. Örneğin, 2015 yılında Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri dışında 35 ülkeye vizesiz rejim uygulayan Kazakistan, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren vizesiz ülkelerin sayısını 45'e çıkarmıştır. Ayrıca, Astana Expo 2017 çerçevesinde 9 Temmuz-12 Eylül 2017 tarihleri arasında Çin vatandaşlarına 72 saatlik vizesiz transit geçiş politikasını uygulayan Kazakistan, 12 Nisan-31 Aralık 2018 tarihleri arasında ise Çin ve Hindis-

tan vatandaşları için 72 saatlik vizesiz transit geçiş politikasını gündeme getirmiştir. Çin vatandaşları için 72 saatlik vizesiz transit geçiş politikası sürecinin 31 Aralık 2019 tarihine kadar uzatıldığı bilinmektedir. Günümüzde, başta BDT ülkeleri, Avrupa ülkeleri, ABD, Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri, Japonya ve Güney Kore olmak üzere toplam 56 ülkenin vatandaşları Kazakistan'a vizesiz giriş yapabilmektedir. Dahası, 2019'da Kazakistan ile Özbekistan'ın yabancı turistler için ortak İpek

GÜNÜMÜZDE, BAŞTA BDT ÜLKELERİ, AVRUPA ÜLKELERİ, ABD, TÜRKİYE, BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ, JAPONYA VE GÜNEY KORE OLMAK ÜZERE TOPLAM 56 ÜLKENİN VATANDAŞLARI KAZAKİSTAN'A VİZESİZ GİRİŞ YAPABİLMEKTEDİR

Vize (Silk Visa) rejimini uygulamaya başlamaları beklenmektedir. Kazakistan'ın vize rejimini sürekli geliştirmesinin, ülkeye gelen turist sayısının artmasına önemli katkı sağladığı söylenebilir. Örneğin, 2018 yılında Kazakistan'a gelen turistlerin sayısı 8.448 milyona ulaşarak, 2017 yılına göre %10.2'lik bir artış kaydetmiştir. Kazakistan'ın 100'den fazla ülkeye elektronik vize uygulamaya başlaması ise, ülkeye gelen yabancı turist sayısının artmasına olumlu yansıyacaktır.

NEW ELECTRONIC VISA TO KAZAKHSTAN

Kazakhstan is introducing a new electronic format process for foreign citizens to receive a single entry visa.

Tourist electronic visas are issued to citizens of 117 countries, while business and medical treatment visas to 23 states. The full list of countries is available on the website www.vmp.gov.kz/en

An invitation from the Kazakh side is required to apply for the visa.

Foreigners can enter/exit Kazakhstan using a valid electronic visa only at the international airports in Astana and Almaty.

STEP BY STEP GUIDING TO OBTAINING THE E-VISA

- 1.** Register on the website of the Visa and Migration Portal (www.vmp.gov.kz/en)
- 2.** Familiarise with the requirements for obtaining the e-visa
- 3.** Enter the invitation number (sent by the inviting side in Kazakhstan) and fill in the visa application form
- 4.** Pay the consular fee
- 5.** Print the e-visa, which will be available in the user's personal cabinet on the website, as well as sent to the email address provided
- 6.** Present the printed e-visa at passport control at the international airports in Astana or Almaty

VISA-FREE REGIME

A visa-free regime is in place for citizens of more than 60 countries. More information can be found on the website: http://egov.kz/cms/en/articles/for_foreigners/visa_regime_for_foreigners

cloudfront.net

KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN ARASINDA İPEK VİZE SİSTEMİ

DİNARA TALDYBAYEVA

Kazakistan ve Özbekistan, 15 Kasım 2018 tarihinde Kazakistan'ın güneyindeki Çimkent şehrinde düzenlenen Kazakistan-Özbekistan Bölgesel Forumu kapsamında ortak vize sisteminin uygulanması konusundaki sözleşmeyi imzaladılar. Sözleşmeye göre, Şubat 2019 tarihinden itibaren Kazakistan ve Özbekistan arasında İpek Yolu Vize Sistemi'nin faaliyete geçmesi planlanmıştır. Resmi olarak "Silk Visa" olarak adlandırılan proje aynı zamanda "Asya Şengen'i" olarak da adlandırılmakta ve şimdilik Kazakistan'a ya da Özbekistan'a vizesini alarak yasal olarak gelen yabancı vatandaşların diğer ülkeye sorunsuz bir şekilde geçmeleri amaçlanmaktadır. Proje hakkında ilk teklifi Kazakistan Senatosu milletvekili, Senato Dışişleri, Savunma ve Güvenlik Komitesi Başkanı Dariga Nazarbayeva 4 Haziran 2018 tarihinde Sariağaç şehrinde (Türkistan eyaleti) Özbekistan Oliy Meclis Senatosu Dış Ekonomik İlişkiler, Dış Yatırımlar ve Turizm Komitesi milletvekilleriyle gerçekleştirilen görüşme sırasında yapmıştır. Nazarbayeva, teklifinde, Kazakistan ve Özbekistan'a yakın ve uzak yurtdışı ülkelerinden yabancı turistlerin gelmesini sağlamak için turizmin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Turistler, Orta Asya bölgesine yapmış oldukları ziyaretlerinin daha kapsamlı geçmesini

RESMİ OLARAK "SİLK VİSA" OLARAK ADLANDIRILAN PROJE AYNI ZAMANDA "ASYA ŞENGENİ" OLARAK DA ADLANDIRILMAKTA VE ŞİMDİLİK KAZAKİSTAN'A YA DA ÖZBEKİSTAN'A VİZESİNİ ALARAK YASAL OLARAK GELEN YABANCI VATANDAŞLARIN DİĞER ÜLKEYE SORUNSUZ BİR ŞEKİLDE GEÇMELE- Rİ AMAÇLANMAK-TADIR

ve bölgenin tarihi yerlerini görmek istediklerini vurgulamaktadır. Buna ek olarak, milletvekili Nazarbayeva, Avrupa ve Güney-Doğu Asya ülkeleri için Orta Asya pek yakın bir bölge sayılmadığı için, seyahat edenlerin tek seyahat ile Kazakistan ve Özbekistan'da istedikleri yerleri görme fırsatını yakalamalarının turizmin geliştirilmesi açısından faydalı olacağını açıklamıştır. Aralık 2018'de, Özbekistan Devlet Turizm Komitesi'nin ilk başkan yardımcısı Ulugbek Kasymhodzhayev, İpek Vize projesinin iki devlet tarafından gerekli tüm onayları aldığını ve sadece teknik detayların görüşülmeye devam ettiğini açıklamıştı. Projenin hayata geçmesi konusunda tahminen tarih olarak Şubat 2019 tarihi verilmiştir. Kassymhodzhayev'in açıklamasına göre, projeye Tacikistan ve Kırgızistan da resmi olarak ilgi göstermektedir. Kazakistan ise kendi tarafından ortak vize sistemine Azerbaycan ve Türkiye'nin de katılmasını istemektedir. Kırgızistan Kültür, Enformasyon ve Turizm Bakanı Azamat Jamankulov da, Bişkek'in İpek Vize projesine katılma konusunu görüşmekte olduğunu açıklamıştır.

Ortak vize sistemine geçiş sürecinde hem Kazakistan, hem Özbekistan hükümetleri tarafından gereken ön hazırlıklar yapıldığını görebiliriz. Bu arada 2017 yılında Kazakistan Hükümeti, 2023 yılına ka-

dar Turizm Sektörünün Geliştirilmesi Stratejisi'ni açıklamıştır. Bu belgede Kazakistan'daki turizmin gelişmesi için alınması gereken önemli adımlar yazılmaktadır. Özbekistan ile sınırdaş olduğu için İpek Vizesi'nin Kazakistan'ın güney bölgesinin, yurtdışından gelen turistlerin ilgisini çekebileceği belirtilmektedir. Bu bağlamda Turizm Sektörünü Geliştirme Stratejisi'nde Türkistan (eski adı ile Güney Kazakistan) eyaleti, Kızılorda ve Jambıl gibi ülkenin güneyindeki bölgelerin gelişmesi için "İpek Yolu'nun Yeniden Doğuşu" adında ayrı bir bölüm hazırlanmıştır. Stratejinin bu bölümünde turistlerin ilgisine sahip anahtar bölgeler şu şekilde sıralanmaktadır: Modern Türkistan şehri, UNESCO gözlemi altında olan Hoca Ahmet Yesevi Türbesi, Ortaçağ şehri Otırar, Otırar vahasındaki arkeolojik yerler, Sauran arkeolojik kompleksi, Paleolitik bölgelere ve jeomorfolojiye sahip Karatau devlet doğa rezervi, Arpa Uzen petroglifleri, Sayram-Ögem devlet doğa parkı, Baykonur uzay üssü kompleksi, Kaskası dağ merkezi, Kızılorda, Sariağaç, Şardara ve Taraz gibi tarihi şehirler.

Bu arada, 2017 yılında Özbekistan'da da, resmi olarak turizm sektörünün ekonomik gelişim politikasındaki bir öncelik olarak açıklandığını dile getirmekte fayda vardır. Devlet Başkanı Şavkat Mirziyoyev'in öncülüğünde bu alanda birtakım önemli gelişmeler hayata geçirilmiştir ve genel olarak ülke, yabancı turistler için uygun ortam ve şartlar yaratma çabasıdadır. Bu yönde alınan

kararların başında Özbekistan'ın 2018 yılında İsrail, Endonezya, Güney Kore, Singapur, Malezya, Japonya ve Türkiye gibi yedi yeni ülke ile vizesiz seyahat rejimini kabul etmesi gelmektedir. Daha sonra bu listeye Tacikistan, Fransa ve Almanya da dâhil olmuştur. Ocak 2019 tarihinde ise Mirziyoyev, ABD, Çin, Hindistan haricinde yine 45 ülkeye 30 gün vizesiz seyahat rejimini açıklamış ve Şubat 2019'dan itibaren yürürlüğe geçmesi kararlaştırılmıştır. Bunun dışında Özbekistan yine Şubat 2019 tarihinden itibaren 76 ülke için basitleştirilmiş elektronik vize işlemlerini uygulamaktadır.

Atılan bu adımlar sayesinde Özbekistan'a yurtdışından gelen turist sayısı 2017 yılında 2,6 milyondan 2018 yılında 5,3 milyona kadar yükselmiştir. Örneklemek gerekirse, vizesiz geçiş uygulandıktan sonra Özbekistan'a Türkiye'den gelen turist sayısı 2018'in ilk yarısında 31966 iken, bu rakam 2017 yılı ile karşılaştırıldığında %95,6 artış göstermektedir. Diğer örnekleri ele alacak olursak, Japonya'dan gelen turist sayısı %68,1, İsrail'den gelen turistler %86,2 artış göstermiştir.

İpek Vizesinin tam olarak faaliyete geçmesi durumunda Kazakistan ve Özbekistan arasındaki bütün alanlardaki işbirliğini olumlu etkileyeceği belirtilebilir. Özellikle yurtdışından gelen turistler için Şengen vizesi örneğinde bir ortak vize sisteminin uygulanması ile gelecekte Kırgızistan ve Tacikistan'ın da katılabilme ihtimali bölgeye olan ilgiyi daha da artıracaktır.

kommersant.uz

ÖZELLİKLE YURTDIŞINDAN GELEN TURİSTLER İÇİN ŞENGEN VİZESİ ÖRNEĞİNDE BİR ORTAK VİZE SİSTEMİNİN UYGULANMASI İLE GELECEKTE KIRGIZİSTAN VE TACİKİSTAN'IN DA KATILABİLME İHTİMALİ BÖLGEYE OLAN İLGİYİ DAHA DA ARTIRACAKTIR

TÜRKİYE'DEN ÇİN'E SUÖB ÇAĞRISI

OMIRBEK HANAYI

25 Şubat 2019 tarihinde Cenevre'de gerçekleşen Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Konseyi toplantısında konuşan Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Sincan Uygur Özerk Bölgesi (SUÖB) konusuna yönelik olarak Çin'e çağrıda bulundu. SUÖB'deki Uygurlar'a ve diğer Müslüman topluluklara karşı insan hakları ihlallerine dair raporlardan ciddi bir endişe duyduklarını belirten Çavuşoğlu, Çin'in bölgedeki Müslüman halkların inanç özgürlüğüne ve kültürel kimliklerine saygı duyması gerektiğini açıkladı.

Bu, Türkiye'nin bu yıl Çin'e SUÖB konusunda yaptığı ilk çağrısı değildir. 9 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy yazılı açıklama yaparak, Çin yetkililerine SUÖB'deki Uygur ve diğer Müslüman topluluklarının temel

25 ŞUBAT 2019 TARİHİNDE CENEVRE'DE GERÇEKLEŞEN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM) İNSAN HAKLARI KONSEYİ TOPLANTISINDA KONUŞAN TÜRKİYE DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU, SINCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ (SUÖB) KONUSUNA YÖNELİK OLARAK ÇİN'E ÇAĞRIDA BULUNDU

insan haklarına saygı gösterme ve bölgedeki siyasi toplama kamplarını kapatma çağrısında bulunmuştu. 10 Şubat 2019 tarihinde ise, Çin'in Ankara Büyükelçisi Deng Li, Türkiye Dışişleri Bakanlığı sözcüsünün SUÖB açıklamalarını reddederek, Çin'in buna şiddetle tepki gösterdiğini belirtmişti. Ancak 7 Şubat 2019 tarihinde resmen görevine başlayan Çin Büyükelçisi'nin böylesi bir konuşmada bulunması dikkat çekicidir. Aynı gün, Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hua Chunying, Pekin'de düzenlenen olağan basın toplantısında, Aksoy'un SUÖB açıklaması hakkında "çok yanlış ve aşırı sorumsuzca" ifadesini kullanmıştır.

Esasen, SUÖB'deki Uygur ve diğer etnik azınlıkların baskı görmesi ve söz konusu siyasi toplama kampları konusu, özellikle 2017'den itibaren uluslararası toplumun dikkatini çekmektedir. ABD ve Avrupa'daki çeşitli insan hakları örgütleri, SUÖB'deki siyasi

toplama kamplarında tutuklu bulunanların sayısının bir milyon civarında olduğunu belirtmektedir. Pekin yönetimi ise, söz konusu kampların "mesleki eğitim merkezi" olduğunu ileri sürerek, SUÖB'deki etnik azınlıklara yönelik baskı politikası iddialarını reddetmektedir.

SUÖB'deki son durumlar bölge ile yakın etnik, dil, din ve kültür bağlantısı olan Orta Asya ülkelerinde de tepkiye neden olmaktadır. SUÖB'deki etnik Kazaklar'ın baskı görmesi hakkındaki haberler Haziran 2017'den itibaren Kazakistan basınında yer almışken, Çin'den Kazakistan'a göç eden Kazaklar Almatı ve Astana'da birkaç defa Çin'i protesto etmişlerdir. Çin'de baskı altında olan etnik Kazaklar'ın Kazakistan'daki yakınlarıyla birkaç defa görüşmeler gerçekleştiren Kazakistan Dışişleri Bakanlığı, 16 Şubat 2018 tarihinde SUÖB'deki etnik Ka-

“

ULUSLARARASI TOPLUMUN ÇİN'İN SUÖB POLİTİKASINA YÖNELİK TEPKİSİNİN ARTMASI, ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE BÖLGENİN SİYASİ VE SOSYAL DURUMUNUN İYİLEŞMESİNE OLUMLU KATKI SAĞLAYABİLİR

”

zaklar'ın büyük baskıya maruz kalması ile ilgili olarak Çin'e diplomatik nota göndermiştir. Kırgızistan'da ise, 29 Kasım 2018 tarihinde "Çin'deki Kırgızlar'ı Koruma Komitesi" kurulmuş ve 5 Aralık 2018 tarihinde Bişkek'teki Birleşmiş Milletler (BM) Kırgızistan Ofisi'nin önünde toplanan Kırgızistanlılar Çin'in SUÖB politikasını protesto etmişlerdir. Artık Pekin yönetiminin SUÖB'de olası terör, ayrılıkçılık ve dini aşırılık hareketlerini önleme tedbirlerinin SUÖB'deki etnik azınlıkların insan haklarını kısıtlaması, başta BM ve çeşitli uluslararası insan hakları kuruluşları olmak üzere ABD, Almanya, Kanada, Türkiye, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından tepkiye neden olmaktadır. Uluslararası toplumun Çin'in SUÖB politikasına yönelik tepkisinin artması, önümüzdeki dönemde bölgenin siyasi ve sosyal durumunun iyileşmesine olumlu katkı sağlayabilir.

ASSET ORDABAYEV

9 февраля 2019 года в городе Сочи прошла неформальная встреча президентов России и Кыргызстана Владимира Путина и Сооронбая Жээнбекова. Интересно, что за два дня до этого между ними состоялся телефонный разговор, а 3-4 февраля Кыргызстан посетил министр иностранных дел Российской Федерации Сергей Лавров. В марте этого года ожидается государственный визит российского лидера в Бишкек. Логично предположить, что о неформальной встрече два лидера договорились в ходе телефонных переговоров. Однако возникает вопрос, с чем связана такая интенсификация отношений между Москвой и Бишкеком, тем более, что официальные заявления отличаются сухой дипломатичностью. Отмечается, что президенты обсудили вопросы двустороннего и многостороннего сотрудничества, «сверили часы» по ранее достигнутому договоренностям, а также предстоящий государ-

ВОЗНИКАЕТ ВОПРОС, С ЧЕМ СВЯЗАНА ТАКАЯ ИНТЕНСИФИКАЦИЯ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ МОСКВОЙ И БИШКЕКОМ

ственный визит Путина.

Для понимания ситуации следует обратить внимание на слова российского лидера на пресс-конференции после встречи: «Мы обсудили вопросы о защите нашего общего таможенного контура. Россия сделала все, чтобы оказать Кыргызстану необходимую поддержку». Во время будущего визита стороны планируют обсудить совместную работу в сфере военного строительства и военного взаимодействия. Скорее всего, это намек, что Москва активно лоббирует открытие второй военной базы на территории Кыргызстана. Однако в заявлениях официальных лиц двух стран наблюдается весьма интересное противоречие по этому вопросу. Так, официальный Бишкек в лице пресс-секретаря Совета безопасности Кыргызстана Дамира Сагынбаева опровергает возможность открытия базы, заявляя, что данной темы нет в повестке дня совета, но при этом не исключает, что вопрос может быть рассмотрен в будущем. В то же время

Сергей Лавров во время своего визита в Бишкек отметил, что инициатива по открытию второй базы ОДКБ принадлежит самому Кыргызстану и пока лишь находится на стадии рассмотрения. Более того, информация о возможном создании второй базы была озвучена послом Кыргызстана в России.

Тем не менее, следует отметить, что столь частое обсуждение повестки предстоящего государственного визита нехарактерно для глав государств, поскольку такие вопросы обычно утрясают на уровне руководителей среднего звена. Видимо, частота переговоров между двумя лидерами косвенно говорит о попытках Владимира Путина получить гарантии, что во время мартовского визита лидеры объявят о договоренности открыть базу.

Если вернуться к заявлению российского лидера после встречи в Сочи, можно даже увидеть, где Москва пытается надавить, чтобы добиться своих целей. Президент России отметил, что стороны продолжают диалог по вопросам экономического взаимодействия и совместным уси-

**СТОРОНЫ
ОБСУДИЛИ
МИГРАЦИОННУЮ
ПОЛИТИКУ,
КОТОРАЯ, КАК
ОТМЕТИЛ
ВЛАДИМИР
ПУТИН,
ЯВЛЯЕТСЯ ОЧЕНЬ
ЧУВСТВИТЕЛЬНЫМ
ДЛЯ
КЫРГЫЗСТАНА
ВОПРОСОМ**

лиям по укреплению ЕАЭС. Стороны также обсудили миграционную политику, которая, как отметил Владимир Путин, является очень чувствительным для Кыргызстана вопросом. Это можно расценивать как намек, что если Сооронбай Жээнбеков не проявит гибкости в отношениях с Москвой, то у трудовых мигрантов из Кыргызстана могут появиться определенные сложности на российском рынке труда.

Видимо, торг также идет вокруг определенных противоречий в ЕАЭС: например, Москва может обещать поддержку Бишкеку в его разногласиях с Астаной по вопросам таможенного контроля на границе двух стран. Это проблема особенно обострилась после заявлений бывшего кыргызского лидера Алмазбека Атамбаева, и хотя сейчас напряженности уже нет, все еще имеются существенные барьеры для выхода товаров из Кыргызстана на казахстанский рынок. Как бы там ни было, определенность по всем вышеуказанным вопросам появится только после мартовского визита Владимира Путина в Кыргызстан.

FOREIGN TRADE OF KAZAKHSTAN INCREASED BY ONE FIFTH IN 2018

iescamp.com.br

KANAT MAKHANOV

According to the latest statistical release of the Committee on Statistics of the Ministry of National Economy of Kazakhstan, the country's foreign trade increased by 19.7% in 2018, reaching \$93.5 billion in comparison to 2017. The growth of exports equaled 25.7% (61.0 billion), whereas the imports increased by 9.9% (\$32.5 billion). There is a significant growth of trade with all major trade partners of Kazakhstan –the European Union (25.6%), China (11.1%), Russia (7.2%) and other partners within the Eurasian Economic Union (EEU) such as Armenia (33.9%), Belarus (7.6%) and Kyrgyzstan (13.1%). There is also a large growth of trade with Azerbaijan (84.8%) and Uzbekistan (25.3%).

The 19.7% growth of trade in 2018 was a little bit lower than in 2017 when it reached 25.7% of growth. However, the most important point

WE CAN SEE THAT OVER 88% OF THE TOTAL EXPORTS CONSIST OF PRIMARY COMMODITIES AND PRODUCTS WITH VERY LOW VALUE ADDED

to note is that there is no significant improvement in terms of the content of foreign trade of Kazakhstan compared to the previous periods. According to the latest statistical release by the EEU Eurasian Commission, during January–November 2018, 78.4% of the country's total exports consisted of mineral products, which are mostly oil and oil products. The second largest commodities in the exports are metals and metal products that account for 12.1%. The third and fourth largest commodity groups include agricultural products (4.5%), and chemical products and rubber (3.0%). Thus, we can see that over 88% of the total exports consist of primary commodities and products with very low value added. Hence, manufactured products with medium or high value added, which the government of Kazakhstan has pledged to support and promote, make only around 5% of the total exports. We should also understand

that the chemical industry in Kazakhstan mostly consists of byproducts of the extractive industry with a very low technological content. Therefore, in real terms the share of manufactured products in the total exports of Kazakhstan is even smaller than 5%. Although 11 months of 2018 do not present the complete picture of the annual trade, comparing the trade content of 2018 to that of 2015 demonstrates even a notable worsening. The percentage of mineral products in the 2015 exports was at 74.9%, whereas in 2018 it is likely to exceed 78%. The share of mineral products combined with metals and agricultural commodities since then rose from 91% to 95%.

DESPITE THE FACT THAT THE TRADE OF KAZAKHSTAN INCREASED BY ONE FIFTH AND EXPORTS EXPLODED BY ONE FOURTH, IN TERMS OF THE ECONOMIC DIVERSIFICATION 2018 IS GOING TO BE ANOTHER YEAR OF FAILURE

The share of non-mineral products in the exports of Kazakhstan is a critical indicator and of primary importance for the country's economy. Therefore, the key targets of developing the non-oil sector of the economy were specified in the State Program of Industrial-Innovative Development of the Republic of Kazakhstan for 2015-2019. Within the program, in 2018, it was spent more than \$450 million on the development of manufacturing industries with medium and high technological contents. The total cost of the program since 2015 amounted to nearly \$2 billion. However, despite the fact that the trade of Kazakhstan increased by one fifth and exports exploded by one fourth, in terms of the economic diversification 2018 is going to be another year of failure.

ngmk.uz

UZBEKISTAN TO REORGANIZE ITS URANIUM PRODUCER

DAUREN ABEN

On January 17, 2019, President of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev issued a decree that approved the proposal of the country's Cabinet of Ministers to reorganize the state-owned Navoi Mining and Metallurgical Combine (NMMC), the leading Uzbek mining enterprise which is among the world's top producers of gold and uranium. Under the plan, the combine will be transformed into a state-owned enterprise for the extraction and processing of uranium and a joint-stock company for the extraction and processing of precious metals. This move is in line with Uzbekistan's development strategy for 2017–2021, which envisages large-scale reforms aimed at increasing the competitiveness of the Uzbek economy, including the modernization of the country's industrial sector. At the same time, it is noteworthy that

**THE NMMC IS
THE WORLD'S
SEVENTH-RANKING
URANIUM SUPPLIER
THAT EXPORTS ITS
PRODUCT TO THE
UNITED STATES,
JAPAN, SOUTH
KOREA, CHINA AND
OTHER COUNTRIES**

the government will introduce corporate governance principles in the NMMC's gold production unit and keep the sensitive uranium production under the state control.

Uzbekistan has significant recoverable uranium resources, and during the Soviet period the NMMC provided a considerable part of the uranium for the USSR's military-industrial complex. In fact, the enterprise consists of five mining and metallurgical plants around which five towns were built to support uranium production activities – Navoi, Nurabad, Uchkuduk, Zafarabad, and Zarafshan. Nowadays, the NMMC is the world's seventh-ranking uranium supplier that exports its product to the United States, Japan, South Korea, China and other countries. The enterprise operates seven in-situ leaching mines, covering 17 deposits, with a number of additional commercially viable deposits under

development.

During President Mirziyoyev's January 2019 visit to India to attend the Vibrant Gujarat international investment summit, the parties signed an agreement on long-term uranium supplies, as part of an extensive package of bilateral economic deals and joint projects intended to promote full-scale cooperation between the two countries. The document extends a contract signed between the NMMC and the Uranium Corporation of India in August 2014, providing for the purchase of up to 500 tons of Uzbek uranium per year in the period from

THE FORTHCOMING TRANSFORMATION OF THE NMMC IS IN LINE WITH THE ACCELERATED DEVELOPMENT OF THE COUNTRY'S NUCLEAR POWER SECTOR INITIATED BY PRESIDENT MIRZIYOYEV

2014 to 2018.

Overall, the forthcoming transformation of the NMMC is in line with the accelerated development of the country's nuclear power sector initiated by President Mirziyoyev. Along with more active exploration and processing of natural uranium, the Uzbek leader is interested in organizing the domestic production of higher value added nuclear fuel cycle products as well as in constructing the nation's first nuclear power plant. In his view, this would contribute to the sustainable scientific and technological development of Uzbekistan and the diversification of its economy.

elheraldo.co

CHINA-U.S. TRADE WAR TO AFFECT DEVELOPING COUNTRIES

AZHAR SERIKKALIYEVA

The UN Conference on Trade and Development (UNCTAD) published the “Key Statistics and Trends in Trade Policy 2018” report on February 4, 2019. In the survey, much attention was paid to the China-U.S. trade war and its impact on global trade. In September 2018, the United States imposed 10% tariffs covering about \$200 billion of Chinese imports, to which China retaliated by imposing tariffs on U.S. imports worth \$60 billion. These tariffs were initially due to rise to a much more substantial 25% in January 2019. However, in early December 2018, both countries

**THE INEVITABLE
IMPACT OF
CONTINUING
TRADE TENSIONS
ON GLOBAL
GROWTH IS
A SERIOUS
CONCERN FOR
THE DEVELOPING
COUNTRIES**

agreed to postpone new tariffs for 90 days to arrange consultations. Thus, the increase is scheduled for March 1, 2019. The tariffs imposed by the United States and China on each other in 2018 cover more than half of their bilateral trade (the total was valued at about \$640 billion in 2017). The two sides' tariffs encompass a wide range of products, though most of them are concentrated in the manufacturing sectors.

According to the UN officials, the implementation of Washington's intention to introduce higher tariffs on

Chinese goods will have a significant impact on the world economy. The inevitable impact of continuing trade tensions on global growth is a serious concern for the developing countries. In general, the global economy remains fragile, and conflicts in international trade can have negative consequences for commodity and financial markets and increase the risk of a global recession. The UNCTAD report says that Asian countries are the most likely candidates to be detrimentally affected by the protectionism measures. It is considered that the higher cost of trade between the United States and China will encourage companies to move away from the existing supply chains in East Asia. The report suggests it is unlikely that U.S. firms will continue to be involved in this business. The forecasted decline

THE UNCTAD REPORT SAYS THAT ASIAN COUNTRIES ARE THE MOST LIKELY CANDIDATES TO BE DETRIMENTALLY AFFECTED BY THE PROTECTIONISM MEASURES

in the East Asian exports is \$160 billion. However, the UNCTAD report warns that the consequences could have an impact everywhere and in different forms: from currency wars and devaluation to other trade-distorting measures.

The current trade confrontation between the United States and China reflects their differences on intellectual property rights, government subsidies and other types of non-tariff barriers affecting market access. This causes a need to rewrite trade rules that govern these areas, and there is no doubt that these revised rules will be of great importance for the development prospects of many developing countries.

TRADE COOPERATION PROSPECTS BETWEEN THE EEU AND INDONESIA

KANAT MAKHANOV

On February 14-15, 2019, the delegation of the Eurasian Economic Commission (EEC) headed by EEC board member on integration and macroeconomics Tatiana Valova-ya paid a working visit to Jakarta. During the meeting with Indonesian Foreign Minister Retno Lestari Prinsari Marsudi, the sides discussed the prospects for the development of cooperation between the Eurasian Economic Union (EEU) and Indonesia, in particular, the option of signing a memorandum of understanding, as well as its terms and conditions. This issue was also discussed at the meeting with Minister of Commerce of Indonesia Engartiasto Lukita, who supported the idea of signing the document in the near future. During the talks,

IN 2017, THE BILATERAL TRADE BETWEEN KAZAKHSTAN AND INDONESIA BARELY REACHED \$47.3 MILLION, OF WHICH ONLY \$4.3 MILLION WERE KAZAKHSTAN'S EXPORTS TO INDONESIA

the representatives of the EEC and Indonesia's Ministry of Commerce agreed on accepting the basic version of the draft memorandum.

The format of a memorandum of understanding is an initial stage of cooperation that the EEC applies in trade cooperation, and it has proven itself quite well. Since 2015 when the EEU was established, several memorandums of understanding were concluded with a number of countries such as Thailand, Vietnam, South Korea, Iran, Egypt, etc. It is expected that the memorandum between the EEC and Indonesia will be signed this year. Being interested in increasing bilateral trade and diversifying mutual economic cooperation, the parties expressed their willingness to create a working group to implement the document, which will con-

sist of representatives of the EEC and relevant ministries and departments of the EEU member states and Indonesia.

Indonesia is the 16th largest economy of the world with a total GDP of over \$1 trillion. Despite this fact, the trade between the EEU and Indonesia amounted to only \$3.5 billion in 2018, which is 0.55% of the EEU's total external trade. However, it is important to note that the mutual trade has been growing rapidly in recent years, and since 2015 it has increased by nearly 55%. The main reason that explains the growth of trade between the EEU and Indonesia is the sanctions imposed on Russia by the Western countries, which made many Indonesian producers of agricultural commodities and industries more preferable for Russian importers. As for Kazakhstan, its share of trade with Indonesia is negligibly small. In 2017, for instance, the bilateral trade between Kazakhstan and Indonesia barely reached \$47.3 mil-

INDONESIA IS AN IMMENSE POTENTIAL EXPORTS MARKET FOR KAZAKHSTAN'S WHEAT AND OTHER CEREALS, AND ANY REDUCTION IN COSTS OF TRADE BETWEEN THE EEU AND INDONESIA PROVIDES GOOD PROSPECTS FOR BILATERAL TRADE

lion, of which only \$4.3 million were Kazakhstan's exports to Indonesia. In this regard, one of the promising opportunities for Kazakhstan is that Indonesia is the largest importer of wheat accounting for nearly 8.7% of the world's wheat imports. Obviously, Indonesia is an immense potential exports market for Kazakhstan's wheat and other cereals, and any reduction in costs of trade between the EEU and Indonesia provides good prospects for bilateral trade. Kazakhstan has already had success with exporting crops, as well as other non-fuel commodities, to Vietnam via the logistics terminal in the Chinese port of Lianyungang that began in 2017 based on the 2015 free trade agreement between the EEU and Vietnam. One of the most important advantages of economic cooperation with Indonesia, Vietnam and the entire ASEAN region, which Russia tries to propagate during the past several years, is that it opens new markets for non-oil exports for both Kazakhstan and Russia.

SAFE SCHOOLS: FROM GLOBAL ANTI-VIOLENCE EXPERIENCE

GULNAR NADIROVA

Senate Chairman Kassym-Zhomart Tokayev called violence in schools an omission in the work of state bodies, recalling recent incidents of violence and harassment in Kazakhstan's schools. He rightly believes that it is necessary to talk about this problem and not hush up and pretend that it does not exist. Moreover, it is necessary to analyze its causes and respond appropriately to eliminate the atmosphere of fear in our schools.

Unfortunately, school violence is a rather frequent phenomenon in all countries of the world and it is not so much associated with the quality of schools, as with the circumstances and living conditions of students outside the school. The rate of suicide and depression among adolescents has increased significantly in recent decades. How to deal with this phenomenon? First, not to hide anything, on the contrary, to recognize the existence of a problem, as the Chairman of the Senate called for. However, it is possible to understand

**SENATE CHAIRMAN
KASSYM-ZHOMART
TOKAYEV CALLED
VIOLENCE IN
SCHOOLS AN
OMISSION IN THE
WORK OF STATE
BODIES**

school principals and teachers, when they wait for punitive sanctions "from above" after disclosing the facts of deviant behavior of their students, such measures of "combating deviations" are often used, but they do not solve the problem.

In Asia, Africa, the USA and Europe, there is a profession and position - a school counselor, a person who, along with teachers and psychologists, helps plan and organize work with students in the fields of academic, personal and social development. These specialists play an effective role in preventing violence at school, because they know each student individually, build relationships with them, understand their interests, concerns, and reveal subtle, gradual or dramatic changes in behavior. As a rule, one consultant works with approximately 250 schoolchildren.

Video cameras and security personnel are probably also necessary to ensure safe areas and school buildings, but they are powerless behind the fences surrounding the school. As for school

counselors, they specialize in the social and emotional needs of children, study them, identifying signs that indicate that a particular child is confronted with circumstances that may develop into violence.

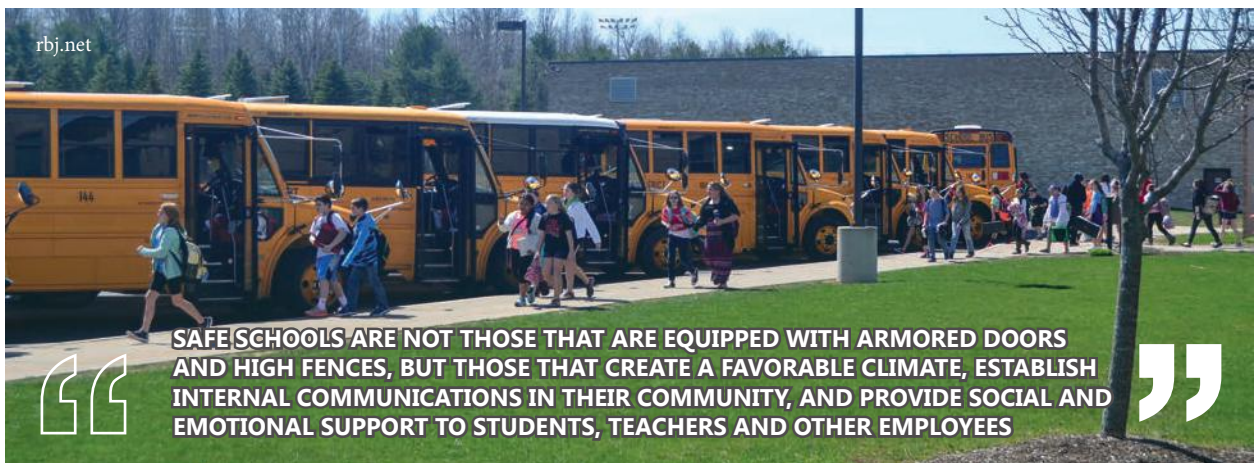
A school counselor is a graduate with a master's degree obtained after completing a counseling program, who has unique skills and skills to work with and answer questions from students. Such counselors work at all levels of schooling: in primary, secondary and high schools and not only with students, but with all school staff to introduce special programs so that everyone — teachers, directors, nurses, social workers and psychologists — are involved in the emerging issues' decision. When working with children face-to-face or in small groups, school counselors use the method of dialogue or confidential conversation with children.

Violence prevention researchers are currently developing programs for each age group, and special Violence Research and Prevention Centers in some countries maintain a database of the most effective evidence-based programs, as well as offering policies related to violence, thus, these structures establish links between the research community and practitioners and policy makers. If necessary, such centers can form professional teams of specialists who, through a specific study of a number of schools, can determine which schools, classes and students face such problems as victimization, cyberbullying and the use of weapons. It is assumed that these results help administra-

tors to solve their specific tasks, using strategies designed specifically for their own schools and students, for example, creating a club against bullying or creating a peer-mentoring program. Other experts make special programs with step-by-step instructions on how to stop violence.

It is difficult to determine the causes of violence in school, because there is no single reason or even several easily distinguishable causes. Violence at school is a multifaceted problem that requires a thoughtful and detailed approach. Apparently, there is no single reliable universal security plan for the school. Approaches and solutions should be different, in some ways common, but special in some aspects. It may also make sense in Kazakhstan to consider the possibility of introducing institutes of school counselors and structures involved in developing programs to combat violence. In any case, building individual relationships with students, besides those between the teacher and the student, is an essential component in security matters.

Obviously, safe schools are not those that are equipped with armored doors and high fences, but those that create a favorable climate, establish internal communications in their community, and provide social and emotional support to students, teachers and other employees. Should we say again and again that the mission of the school is to prepare people for the creation of a new world. This is only possible in a positive and friendly atmosphere. For all. Always.

rbj.net

SAFE SCHOOLS ARE NOT THOSE THAT ARE EQUIPPED WITH ARMORED DOORS AND HIGH FENCES, BUT THOSE THAT CREATE A FAVORABLE CLIMATE, ESTABLISH INTERNAL COMMUNICATIONS IN THEIR COMMUNITY, AND PROVIDE SOCIAL AND EMOTIONAL SUPPORT TO STUDENTS, TEACHERS AND OTHER EMPLOYEES

NUCLEAR POWERS MET IN BEIJING TO DISCUSS ARMS CONTROL

DAUREN ABEN

On January 30-31, 2019, diplomats from the five official nuclear-weapon states, China, France, Russia, United Kingdom, and the United States, which are also the five permanent members of the UN Security Council (P-5), convened for a conference in Beijing to discuss measures to prevent the further proliferation of nuclear weapons and related technology and, more importantly, to review the current deplorable state of the arms control legal framework. The event took place amid a growing uncertainty between the United States and Russia over the 1987 Intermediate-Range Nuclear Forces (INF) Treaty that had eliminated an entire class of U.S. and Soviet weapons – land-based cruise and ballistic missiles with the ranges of 500 to 5,500 kilometers. Prior to the meeting, Washington and Moscow exchanged mutual accusa-

THE EVENT IN BEIJING CONCLUDED WITHOUT THE PARTIES ADOPTING A JOINT FINAL STATEMENT, WHICH TESTIFIES TO THE ABSENCE OF CONCRETE RESULTS

tions of non-compliance with their obligations, with the United States pledging to withdraw from the treaty unless Russia stops breaching its provisions.

Opening the conference, Chinese Assistant Foreign Minister Zhang Jun called on all the nuclear states to support the existing nuclear non-proliferation regime and preserve the Treaty on the Nonproliferation of Nuclear Weapons (NPT) as the cornerstone of international stability. In his words, the 'nuclear five' should "listen attentively to the voice and appeal of the international community, and increase our mutual understanding" in order to find practical ways of nuclear disarmament. In her speech, U.S. Under Secretary for Arms Control and International Security Andrea Thompson criticized Beijing and Moscow for a lack of transparency in reporting on their arms control, nonproliferation and disarmament obligations, despite

the agreed format for such reports. She emphasized that enhanced transparency was indispensable to reassure other states of the real steps the nuclear powers are taking to comply with their NPT commitments. In his turn, Deputy Russian Foreign Minister Sergei Ryabkov stated that the spread of unilateral attitudes presented a threat to the nonproliferation regime, hinting on the uncompromising position of the United States and its nuclear-armed NATO allies. In Ryabkov's view, the lack of political will and mutual trust among the P-5 states hinders the settlement of many issues on the arms control agenda.

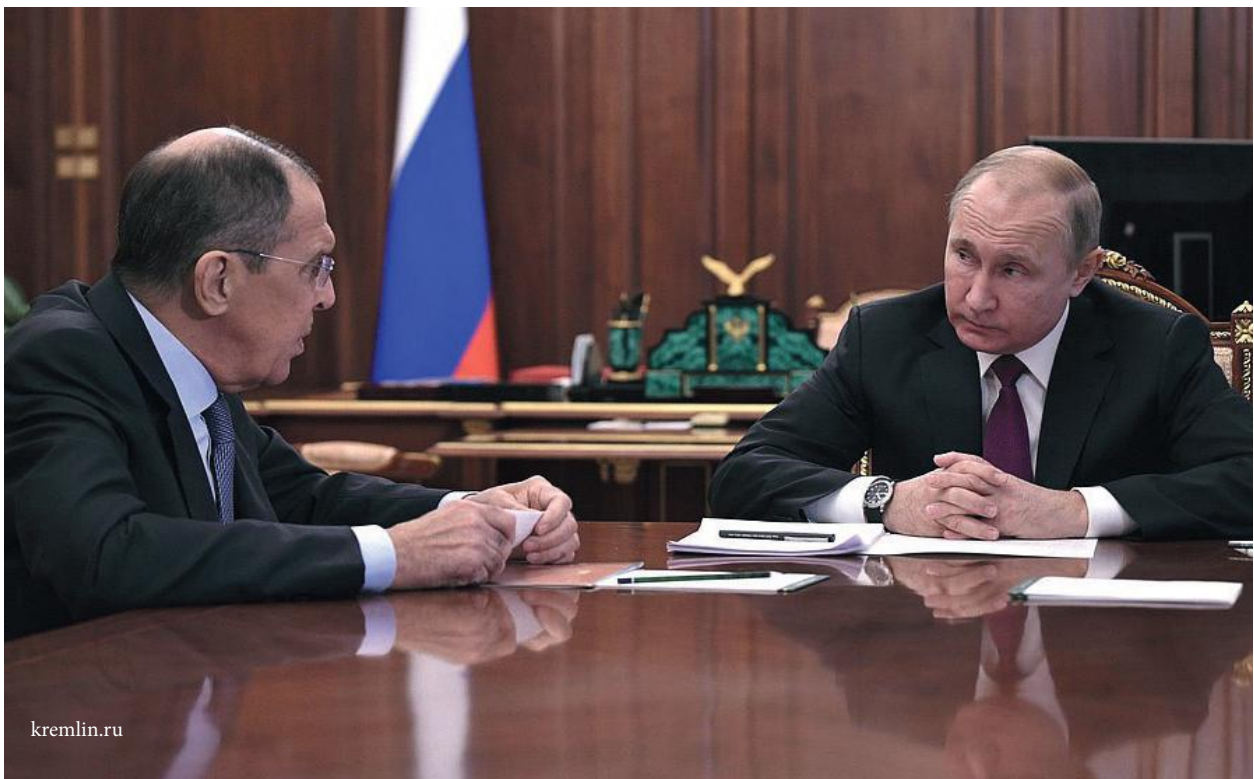
At the conclusion of the conference, China's Foreign Ministry spokesperson Geng Shuang tried to sound optimistic stating that all five nuclear powers recognized their special responsibility for safeguarding

**RUSSIAN PRESIDENT
VLADIMIR PUTIN
ANNOUNCED THAT
RUSSIA WOULD
ALSO SUSPEND ITS
PARTICIPATION IN
THE AGREEMENT
AND ENGAGE IN THE
DEVELOPMENT OF
NEW MISSILES**

international peace and that they were willing to manage their differences and work together in order to address present-day security challenges. However, it is noteworthy that the event in Beijing concluded without the parties adopting a joint final statement, which testifies to the absence of concrete results. It also appears that a bilateral meeting between Thompson and Ryabkov held on the sidelines of the conference to discuss the situation around the INF Treaty went nowhere, as a day later U.S. President Donald Trump issued a written statement that Washington would suspend its compliance with the INF Treaty and withdraw in six months if Russia failed to destroy its treaty-violating missile systems. In a tit-for-tat response, Russian President Vladimir Putin announced that Russia would also suspend its participation in the agreement and engage in the development of new missiles.

KANAT MAKHANOV

International Monetary Fund (IMF) Managing Director Christine Lagarde during her speech at the World Government Summit held on February 10-12, 2019, in Dubai said that the economy in global terms was growing more slowly than had been anticipated. The IMF expressed its concerns over the slowdown of the economic growth around the world and suggested the governments to get ready to cope with an economic storm that is very likely to happen in 2019. In January 2019, the IMF already lowered its global economic growth projections for 2019 from 3.7% to 3.5%, and chances remain that the expectation will worsen during the year. Christine Lagarde specified four risk factors that can potentially produce conditions for an "ideal storm" that could have devastating effects. The four threats for the global economy include aggressive protectionism-based tensions between the United

“

CHRISTINE LAGARDE SPECIFIED FOUR RISK FACTORS THAT CAN POTENTIALLY PRODUCE CONDITIONS FOR AN "IDEAL STORM" THAT COULD HAVE DEVASTATING EFFECTS

”

States and China, financial tightening by the U.S. Federal Reserve (Fed) and other central banks, uncertainties and risks around the Brexit, and deceleration of the Chinese economy.

It was pointed out that the four main sources of risks separately would not threaten to cause serious global effects. However, the combined effect of all four factors creates conditions when a slightest trigger can potentially boost a long sequence of virulent outcomes. Currently, we see that many major events of the recent several months contribute to the rising probability of negative outcomes. The U.S.-China negotiations are currently underway and must be resolved before March 1, 2019. The UN has already issued a view study on the tariff conflict between the two major economies warning of billions of dollars of losses in case if protective measures are applied. Despite expectations, the Fed did not rise the key interest

rate in January 2019, probably due to negative signs in the statistical data of the late 2018. However, many experts expect that the Fed will continue its current policy and rise the key rate at least two times until the end of 2019. This in turn pushes many other central banks around the world to rise their interest rates so the net effect of the Fed's policy leads to the rising cost of borrowing globally. The Brexit issue seems to get complicated as the voting in the British parliament is postponed, and the position of Northern Ireland after the Brexit is also very unclear. The pro-European stance of Northern Ireland and a tense situation around the Irish border leaves very little chances for the Brexit deal of U.K. Prime Minister Theresa May to succeed, and the likelihood of the Brexit to be postponed further increases.

ONE OF THE WORST THREATS THAT STEMS FROM THE ECONOMIC SLOW-DOWN OF CHINA IS THE DOWNTURN IN PRICES OF PRIMARY COMMODITIES, INCLUDING OIL, KAZAKHSTAN'S MAJOR EXPORT ITEM

The pending situation around the Brexit creates high uncertainty for investors affecting both British and EU economies.

Finally, the Chinese economy continues to send warning signals. The manufacturing sector did not fulfil the expectations in January 2019 registering only a 5.5% growth compared to the same period of 2018. In overall terms, the Chinese GDP growth of 6.6% in 2018 marked the slowest rate since the 1990s, and the likelihood of a massive stimulus package to be applied increases as the prospect of reaching a trade deal with the United States turns complicated. One of the worst threats that stems from the economic slow-down of China is the downturn in prices of primary commodities, including oil, Kazakhstan's major export item.

DAUREN ABEN

China and Singapore achieved an agreement to set up a panel of international mediators who will help resolve disputes and conflicts related to projects under Beijing's Belt and Road Initiative (BRI). The parties signed a memorandum of understanding on January 24, 2019, during the first China-Singapore International Commercial Dispute Resolution Conference held in the Chinese capital. The event brought together about 300 government officials, company executives, lawyers and academics from the two countries to discuss current trends and developments in international arbitration. The memorandum signatories, the China Council for the Promotion of

CHINA AND SINGAPORE AGREED TO SET UP A PANEL OF INTERNATIONAL MEDIATORS WHO WILL HELP RESOLVE DISPUTES AND CONFLICTS RELATED TO BRI PROJECTS

International Trade / China Chamber of International Commerce and the Singapore International Mediation Center, will jointly establish a BRI Mediator Panel that will be based in the city state and consist of experienced and skilled dispute resolution professionals from China, Singapore and other countries participating in the BRI projects.

For a successful handling of possible future disputes submitted for mediation, the organizations cofounding the BRI panel will jointly develop the rules, establish a case management protocol and devise enforcement procedures. It is also envisaged that the panel members will undergo a specially designed professional development program to familiarize themselves with business and dis-

pute resolution cultures of the BRI recipient countries. It is worth noting that in his opening remarks at the conference Singapore's Senior Minister of State for Health and Law Edwin Tong pointed to the growing demand in Asian economies for legal services based on region-specific rules rather than on western norms. He noted that Singapore and China could jointly develop a "new way of settling cross-border commercial disputes that better reflects Asian values and is also tailored to Asia's needs".

The choice of Singapore for the BRI mediation panel is not accidental as it is a strategically located state known for its strong rule of law and good governance, as well as active support of this ambitious connectivity and infrastructure development

BEIJING HAS ALREADY STARTED TO FACE PROBLEMS IN SOME OF THE PARTICIPATING COUNTRIES ARISING FROM THE IMPLEMENTATION OF THE BRI INFRASTRUCTURAL PROJECTS

initiative of Chinese President Xi Jinping. Beijing has already started to face problems in some of the participating countries arising from the implementation of the BRI infrastructural projects. For example, in December 2017, indebted Sri Lanka was forced to hand over its Hambantota port to China for 99 years, while in August 2018 Malaysia cancelled two major BRI projects, a strategic railway and a natural gas pipeline, for being too expensive. Such contradictions around the BRI may lead to increasing challenges and risks for investors, contractors and other service providers resulting in legal disputes complicated by political and economic factors. Since BRI projects usually involve multiple parties and jurisdictions, there is a clear need in world-class dispute resolution services in the form of an effective and impartial mediation process.

TURKMENISTAN-AFGHANISTAN SUMMIT TALKS

ALBINA MURATBEKOVA

On February 21, 2019, President of Afghanistan Mohammad Ashraf Ghani paid an official one-day visit to Ashgabat to have a summit meeting with his counterpart Gurbanguly Berdimuhamedov. During the meeting, the parties emphasized a new stage of their relations by signing the Strategic Partnership Agreement, which will further expand their good neighborly ties and give an impetus to the development of bilateral and multilateral infrastructure, including energy and pipeline projects. In addition, they signed eight documents that focus on the oil and gas, electricity, air and rail communication, and customs sectors. The meeting between the presidents was concluded with their joint statement and a media briefing, whereupon President Ghani headed to the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan to deliver a lecture before completing his visit.

Notably, since the fall of the Taliban in

**THE PARTIES
EMPHASIZED A
NEW STAGE OF
THEIR RELATIONS
BY SIGNING
THE STRATEGIC
PARTNERSHIP
AGREEMENT**

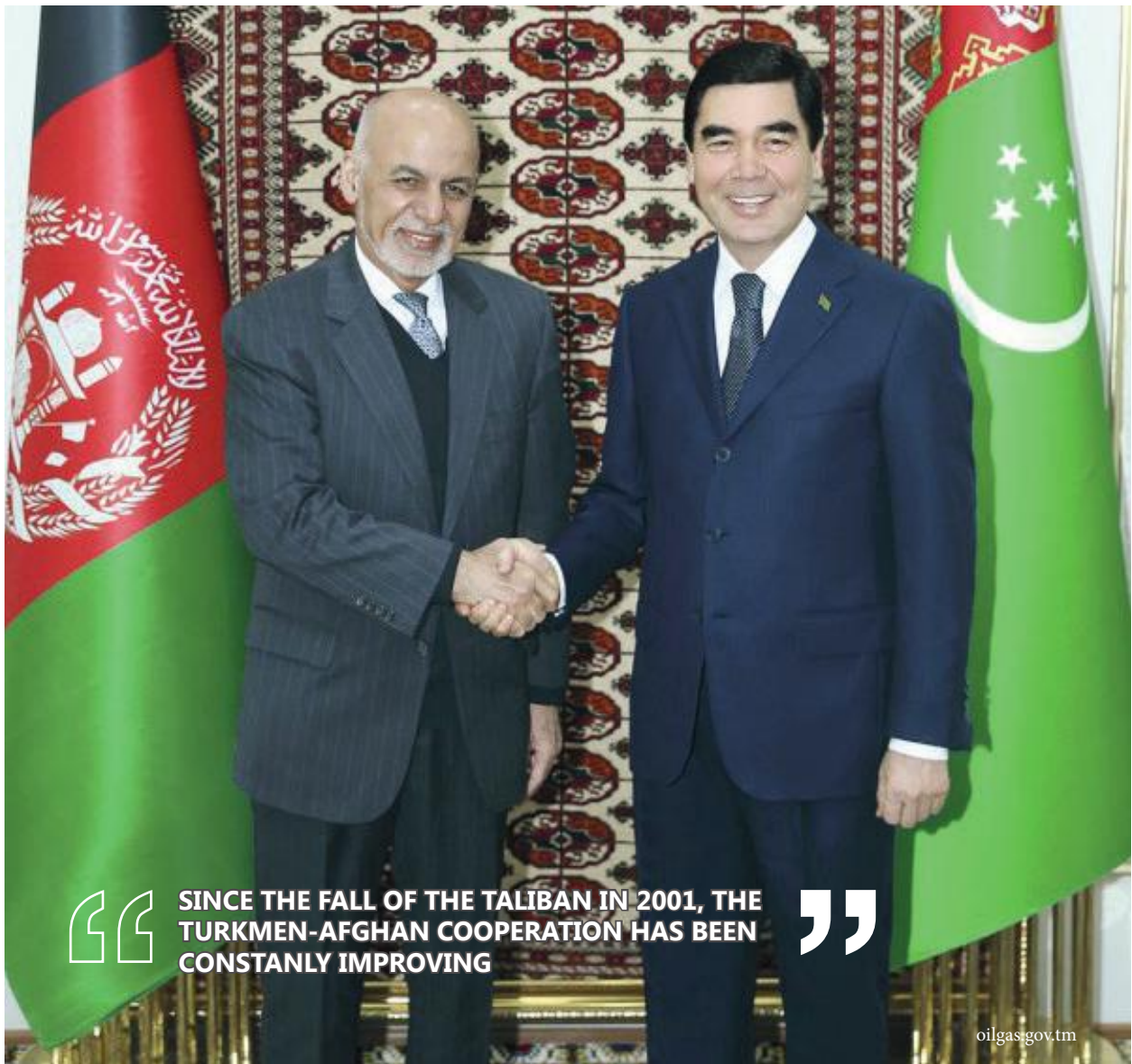

2001, the Turkmen-Afghan cooperation has been constantly improving with the focus on the development of infrastructure and energy projects. Therefore, during the meeting, the leaders discussed the issues related to the construction of the Turkmenistan-Afghanistan-Pakistan-India (TAPI) natural gas pipeline, which is among the key areas of cooperation between the two countries. The largest energy project that was started in 2015 will ensure a long-term supply of Turkmen gas to the regional stakeholders, thus contributing to the economic and social development of Turkmenistan and Afghanistan. According to the Turkmen leader, the TAPI will provide 12,000 new jobs in Afghanistan, while revenues from transit are estimated at around \$1 billion. Further, the presidents reviewed the progress in the construction of the power transmission lines and fiber-optic communications in the Turkmenistan-Afghanistan-Pakistan direction that will help the neighboring states to ensure electrification of their rural and urban areas, as well as to improve socio-economic indicators of

those areas.

In addition to the ongoing projects, the counterparts discussed new opportunities in the gas and energy sector. In particular, Turkmenistan supports the construction of the Kelif-Sheberghan gas pipeline and is ready to develop the Hamyap-Garkin power line, in addition to the Turkmenistan-Uzbekistan-Tajikistan-Afghanistan-Pakistan (TUTAP) power interconnection project. In the transportation sector, both sides expressed their satisfaction with the launch of the Lapis Lazuli Corridor, on which a separate meeting of transport ministers and heads of the

customs services of the participating partners will be held in Ashgabat in May 2019. The Lapis Lazuli Corridor is a five-party agreement signed between Afghanistan, Azerbaijan, Georgia, Turkey, and Turkmenistan on November 15, 2017, to connect the cities of the mentioned countries via railways and highways. To sum up, the official summit meeting of the Turkmen and Afghan leaders has emphasized the importance of the implementation of multilateral energy and transportation projects, as well as of the ongoing negotiations on new economic opportunities, for promoting both regional development and national economic growth.

**SINCE THE FALL OF THE TALIBAN IN 2001, THE
TURKMEN-AFGHAN COOPERATION HAS BEEN
CONSTANLY IMPROVING**

CONSENSUS BETWEEN WASHINGTON AND BEIJING: A NEW TRADE AGREEMENT?

AZHAR SERIKKALIYEVA

The United States-China trade negotiations have been lasting for a year. The seventh round of the high-level Sino-American trade consultations was held in Washington from February 21 to 24, 2019. According to the Wall Street Journal, the latest talks lead China and the United States to “the final stage of completing a trade deal”.

Obviously, both Beijing and Washington have suffered the consequences of the trade war. Especially, China's current economic slowdown is partly due to the tariffs imposed on its exports to the United States. Many experts predict such a slowdown for the U.S. economy in 2019. However, the ongoing negotiation process has influenced greatly the

ACCORDING TO THE WALL STREET JOURNAL, THE LATEST TALKS LEAD CHINA AND THE UNITED STATES TO “THE FINAL STAGE OF COMPLETING A TRADE DEAL”

Sino-American and global trade. The protectionist movement of the Trump administration changed the two countries' trade model, which was mostly beneficial for the Chinese export-based economy. Throughout the history of the Chinese membership in the WTO since 2001, China has become a global economic actor and the United States has become China's major trade and economic partner. As a result, interdependence between the two countries is too high. Thus, following the talks on February 25 U.S. President Donald Trump postponed the 25% increase in tariffs on Chinese goods initially scheduled for March 1, 2019.

At the G20 summit in Buenos Aires, President Trump and Chinese President Xi Jinping came to a brief truce after a frank

exchange of views . The leaders of the two nations agreed not to force trade limitations within three months and attempt to reach a new bilateral trade agreement. To date, the arrangements have progressed to a degree that a formal agreement can be reached at a meeting between Trump and Xi Jinping around March 27, 2019. As the Wall Street Journal notes, Beijing proposes to reduce barriers for U.S.-made items,

“

**SINCE CHINA HAS
BECOME A GLOBAL
ECONOMIC ACTOR
AND THE UNITED
STATES HAS
BECOME CHINA'S
MAJOR TRADE AND
ECONOMIC PARTNER,
INTERDEPENDENCE
BETWEEN THE TWO
COUNTRIES IS TOO
HIGH**

”

especially in agriculture, chemical and car businesses, and Washington, for its part, “is considering lifting most, in case not all, sanctions forced on merchandise from China within the past year”. By mutual concessions, China and the United States are poised to reach a consensus on eliminating a number of contradictory protectionist measures that complicate their bilateral trade.

weproject.kz

NEW HORIZONS FOR AVIATION INDUSTRY OF KAZAKHSTAN

KANAT MAKHANOV

According to the latest statistical data published by the Committee on Statistics of Kazakhstan's Ministry of National Economy, in 2018, the number of passengers carried by air transport increased by 7%, while in terms of passenger kilometers the growth reached 12%. The both indicators were higher in 2017 – 22% and 30% of growth, respectively. The fact that the record high growth of air passengers was registered in 2017 is mostly due to the EXPO-2017 held in Astana. In general, the aviation industry has demonstrated a significantly higher growth in both passenger and cargo transportation compared to the railroad transport. Since 2010, the air transport has been growing 1.5 times faster than the rail transport in terms of cargo transportation and twice in terms of passenger transportation. In overall terms, in 2018, the domestic

WE CAN OBSERVE A MUCH FASTER GROWTH OF THE NUMBER OF AIR PASSENGERS, WHICH AT THE CURRENT PACE CAN DOUBLE BEFORE 2030

airports served about 14 million passengers.

One of the reasons for the growth of the air transport industry is the rising number of new international routes that increase the number of both domestic and transit passengers. Thus, in 2017, ten new flight routes were launched, and 13 more routes were introduced in 2018. As for the current year, Kazakhstan's aviation authorities plan to launch 12 new flight routes until the end of 2019. One of the planned routes of major importance in this regard is the launch of a direct flight to New York projected for 2020. The major domestic air company Air Astana that will operate most of the new flights now deals with relevant technical, legal and auditing issues. Moreover, the frequency of some of the existing flights is planned to be increased in 2019. In fact, there is a sluggish growth of passengers of domestic flights, which is almost twice

as low compared to the number of passengers of international routes. One of the factors that help significantly in developing the domestic air transportation market is the government subsidies. For instance, at present 12 internal flight routes are subsidized.

Most of the projections for 2019 regarding the aviation industry are rather positive, and the growth indicators of both passenger and cargo transportation are expected to be at least as high as in 2018. The number of passengers is expected to grow not only due to new flight routes and more transit passengers, but also due to the growth of the domestic air transportation market. Currently, the number of passengers carried by the air transport is three times lower than the number of railroad passengers. However, we can observe a much faster growth of the number of air passengers, which at the current pace can double before 2030.

ONE OF THE NEGATIVE FACTORS THAT PREVENTS KAZAKHSTAN FROM EXPLOITING ITS AVIATION TRANSIT CAPACITY IS THE RELATIVELY POOR INFRASTRUCTURAL CONDITION OF MOST OF ITS INTERNATIONAL AIRPORTS

One of the evident favorable factors for the aviation industry of Kazakhstan that is not frequently mentioned is its transit capacity determined by its geographic location that allows the country to serve as a transit point for the Chinese market. However, one of the negative factors that prevents Kazakhstan from exploiting its aviation transit capacity is the relatively poor infrastructural condition of most of its international airports. Currently, the airports of Almaty and Astana account for over four fifths of all transported passengers for several reasons, including better facilities. The Ministry of Industry and Infrastructure of Kazakhstan plans to reconstruct the runways of all the domestic airports by 2020. However, experts suggest that more should be invested in upgrading airport infrastructure and services in order for Kazakhstan to compete with other transit routes for gaining larger stakes in the growing Asian air market.

ASSET ORDABAYEV

С 21 по 23 февраля 2019 года Узбекистан посетил генерал Джозеф Вотел, глава Центрального командования вооруженных сил США. Он прибыл в страну для участия в заседании начальников генеральных штабов стран Центральной и Южной Азии. Заседание впервые проводилось на территории Узбекистана, что в определенной степени является символом активизации внешней политики страны. Сама площадка была создана специально для обсуждения и выработки различных совместных механизмов для решения проблем Афганистана. Интересно, что перед своей поездкой в Узбекистан глава Центрального командования, выступая в Конгрессе США, упомянул, что предпринимается ряд шагов, которые бы сделали военные закупки у США более привлекательными для стран Центральной Азии. В частности, они могли бы конкурировать с российскими предложениями, но Вотел подчеркнул, что США будут действовать осторожно, избегая действий, которые Москва сочтет

В РАМКАХ СВОЕГО ВИЗИТА ГЕНЕРАЛ ВОТЕЛ ВСТРЕТИЛСЯ С МИНИСТРОМ ОБОРОНЫ УЗБЕКИСТАНА ГЕНЕРАЛОМ БАХОДИРОМ КУРБАНОВЫМ И ПРЕЗИДЕНТОМ СТРАНЫ ШАВКАТОМ МИРЗИЕЕВЫМ

провокационными.

В рамках своего визита генерал Вотел встретился с министром обороны Узбекистана генералом Баходиром Курбановым и президентом страны Шавкатом Мирзиевым. В ходе встречи между американским и узбекским генералом стороны обсудили практические вопросы взаимодействия, в том числе что необходимо сделать для эффективной реализации совместных межведомственных соглашений и какие бюрократические барьеры мешают их полной реализации. Как было отмечено по итогам переговоров, США и Узбекистан надеются, что выполнение в полном объеме взятых на себя обязательств позволит укрепить военное сотрудничество и откроет возможность военным Узбекистана проходить обучение в США на постоянной основе, а узбекская армия сможет получить определенные виды современного вооружения и провести модернизацию цифровой инфраструктуры. Вотел и Курбанов уже встречались в январе 2019 года, когда они вместе наблюдали за ходом учений «Южный удар», которые проходили на американской воен-

ной базе Кэмп-Шелби в штате Миссисипи с участием военнослужащих спецподразделений Канады, Чили и Нидерландов. Узбекистан на учениях представляла небольшая делегация сил специального назначения, которые, если верить СМИ, осуществляют охрану государственной границы и, скорее всего, дислоцируются на южных границах страны.

Во время встречи Джозефа Вотела с президентом Мирзиевым обсуждались общие вопросы сотрудничества и были подведены итоги проделанной за год работы, а также рассматривались возможности для расширения военно-технического сотрудничества. Следует отметить, что это уже вторая встреча главы Центрального командования США с руководителем Узбекистана – первая состоялась в мае 2018 года, за несколько дней до официального визита Мирзиеева в Вашингтон.

В то же время сразу после визита американского генерала 25 февраля в Узбекистан прибыла делегация США во главе с помощником государственного секретаря по делам Южной и Центральной Азии Элис Уэллс. В сообщениях прессы отмечается, что целью визита является проведение регулярных политических консультаций, но, по всей видимости, столь активные действия профильных чиновников США имеют и иную мотивацию. Скорее всего, здесь при-

сутствуют два фактора – тактический и стратегический.

Тактический фактор связан с заявлениями президента США Дональда Трампа о выводе войск из Афганистана, а для мирного урегулирования в этой стране необходимы не только договоренности с движением «Талибан», но и со всеми приграничными государствами. Следует указать, что северные территории Афганистана населены этническими меньшинствами, в том числе и узбеками. Более того, Узбекистан – это пока единственная страна, которая имеет прямое железнодорожное сообщение с Афганистаном по маршруту «Хайратон – Мазари-Шариф». Следовательно, что генерал Вотел разъяснял узбекской стороне действия США и надеялся получить определенные гарантии поддержки Ташкентом мирного урегулирования в Афганистане с привлечением «Талибана».

А вот стратегический фактор уже имеет отношение к руководству Узбекистана, которое обозначило свою готовность проводить политические и экономические реформы. Вашингтон, по-видимому, пытается прощупать, как можно помочь Ташкенту, и занять более выгодные позиции. Если Шавкат Мирзиеев будет готов идти на либерализацию внутри страны, это может открыть новые возможности для США.

Подводя итоги, можно сделать вывод, что активизация профильных чиновников США связана с вопросами безопасности региона, в том числе попытками Вашингтона обеспечить эффективный вывод своих войск из Афганистана, и, возможно, стремлением открыть рынок Узбекистана для американского капитала, а для этого необходимо отменить санкции, наложенные на страну после событий 2005 года в Андижане, а реформы Мирзиеева могут стать для этого хорошим поводом.

АКТИВИЗАЦИЯ ПРОФИЛЬНЫХ ЧИНОВНИКОВ США СВЯЗАНА С ПОПЫТКАМИ ВАШИНГТОНА ОБЕСПЕЧИТЬ ЭФФЕКТИВНЫЙ ВЫВОД СВОИХ ВОЙСК ИЗ АФГАНИСТАНА И СТРЕМЛЕНИЕМ ОТКРЫТЬ РЫНОК УЗБЕКИСТАНА ДЛЯ АМЕРИКАНСКОГО КАПИТАЛА

28 ŞUBAT 2019 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ VE KAZAK MİLLİ KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ'NİN İŞBİRLİĞİYLE ÜNLÜ TÜRKOLOG PROF. DR. ABJAN KURİŞJANOV'UN ANISINA "9. KURİŞJANOV OKUMALARI: BÜYÜK BOZKIR DEĞERLERİ-TÜRK DÜNYASI GENÇLERİNİ BİRLEŞTİRİCİ ETKEN" KONULU ULUSLARARASI BİLİMSEL-UYGULAMALI KONFERANS DÜZENLENDİ.

2019 жылдың 28 ақпанында ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ МЕН ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ҚЫЗДАР ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫМЕН ТАНЫМАЛ ТҮРКІТАНУШЫ ҒАЛЫМ ПРОФЕССОР, ДОКТОР ӘБЖАН ҚҰРЫСЖАНОВТЫ ЕСКЕ АЛУ ҚҰРМЕТІНЕ «ІХ ҚҰРЫШЖАНОВ ОҚУЛАРЫ: ҰЛЫ ДАЛА ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ – ТҮРКІ ӘЛЕМІ ЖАСТАРЫН БІРІКТІРУШІ ФАКТОР» АТТЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯ ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ.

Қазақстан тәуелсіздік алғаннан бері түркітану ғылымының дамуына маңызды үлес қосып келеді. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың түркітану бойынша көптеген маңызды жұмыстарға бастамашылық еткені белгілі. Қазақстанның осы мақсаты аясында Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институтында Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінің ынтымақтастығымен танымал түркітанушы ғалым профессор, доктор Әбжан Құрысжановты еске алу құрметіне «ІХ Құрышжанов оқулары: Ұлы Дала құндылықтары – Түркі әлемі жастарын біріктіруші фактор» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция ұйымдастырылды.

Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент, доктор Вакур Сүмер конференцияда кіріспе сөз сөйлеп, институттың тарихы, мақсаты және ғылыми зерттеулері туралы ақпарат ұсынды және конференцияға келген қонақтар мен ғалымдарға институт туралы мағлұмат берді. Сонымен бірге, ол Ә. Құрысжановтың түркі әлеміне қатысты маңызды жұмыстарына тоқталып, конференцияға қатысушы ғалымдарға сәттілік тіледі.

Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті Қазақ тіл білімінің теориясы және әді-

Kazakistan, bağımsızlığına kavuşmasından itibaren Türkoloji bilimlerinin gelişmesine önemli katkılarda bulunmaktadır. Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın N.A. Nazarbayev'in Türkoloji ile ilgili birçok önemli çalışmalara önder olduğu bilinmektedir. Kazakistan'ın bu vizyonu çerçevesinde Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü'nde Kazak Milli Kızlar Pedagoji Üniversitesi'nin işbirliğiyle ünlü türkolog, bilim adamı, Prof. Dr. Abjan Kuruşjanov'un anısına "9. Kuruşjanov Okumaları: Büyük Bozkır Değerleri - Türk Dünyası Gençlerini Birleştirici Etken" konulu uluslararası bilimsel-uygulamalı konferans düzenlendi.

Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Vakar Sümer konferansın açılış konuşmasında Enstitü'nün tarihi, amacı ve bilimsel çalışmaları hakkında bilgiler sunarak, konferansa gelen misafirlere ve bilim adamlarına Enstitü'yü tanıttı. Aynı zamanda A. Kuruşjanov'un Türk dünyasına yönelik önemli çalışmalarına değinerek, katılımcı bilim adamlarına sunumlarında başarılar diledi.

Kazak Milli Kızlar Pedagoji Üniversitesi Dilbilimi Teorisi ve Metodolojisi Bölümü Başkanı Prof. Dr. Tınıştık Ermekova, Kuruşjanov'un eserlerindeki Türk birliği vurgusunun önemine dikkat çekti. Türk dünyasının ortak tarihi el yazması eserleri üzerine

stemesi kafedrasının meңgeruşisi, filologiya ғылымдарының докторы, профессор Тыныштық Ермекова Құрысжановтың еңбектеріндегі түркі бірлігіне назар аударудың маңыздылығын атап өтті. Түркі әлемінің ортақ тарихи қолжазбалары бойынша зерттеулер жүргізген Құрысжановтың бүгінгі таңда көптеген түркітанушы ғалымдарға жол сілтегенін тілге тиек етті.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінен филология ғылымдарының докторы, профессор Балқия Қасым баяндамасында Құрысжановтың түркі әлемінің ұлы тұлғалары Жүсіп Баласағұн, Махмұд Қашқари, Ахмет Йүгінеки және Қожа Ахмет Ясауидың әлемдік жауһарлар қатарында саналатын еңбектерін қазақ тіліне аударғанын, сондай-ақ қазақ тілінің тарихи мәселелері бойынша зерттеулер жүргізгенін мәлімдеді. Балқия Қасым ұстазы Әбжан Құрысжановтың ұсынысымен қыпшақ тілі саласында өзі де бірқатар зерттеулер жүргізгенін айтты.

Конференцияда, сондай-ақ, Қарағанды мемлекеттік университеті, Нийде Өмер Халисдемир университеті және Талғар қаласындағы №10 мектептен келген зерттеушілер де түркітану ғылымының әртүрлі салалары бойынша баяндама жасады.

araştırmalar yapan Kuruşjanov'un günümüzde de Türkoloji alanındaki birçok bilim insanının çalışmalarına ışık tuttuğunu dile getirdi.

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi'nden Prof. Dr. Balkiya Kasım, tebliğinde, Kuruşjanov'un Dünyaya Mal Olmuş Eserler Kütüphanesi'ne girmiş, ve Türk dünyasının ortak büyük temsilcileri sayılan Yusuf Balasagun, Kaşgarlı Mahmut, Ahmet Yügneki ve Hoca Ahmet Yesevi'nin eserlerini Kazak diline aktarmış olduğunu, bunun yanında Kazak dilinin tarihi meseleleri konusunda çalışmalar yaptığını ifade etti. Balkiya Kasım, Hocası Abjan Kuruşjanov'un isteğiyle Kıpçak'ça sahasında kendisinin de birçok çalışma gerçekleştirdiğini söyledi.

Konferansta ayrıca, Karaganda Devlet Üniversitesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ve Talgar'daki

Конференция соңында Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент, доктор Вакур Сүмер ғалымдарға конференцияда әсерлі баяндама жасағандары үшін алғыс айтып, қатысушыларға Еуразия ғылыми-зерттеу институтының кейбір жарияланымдарын сыйға тартты.

10 Numaralı okuldan gelen araştırmacılar da Türkoloji'nin çeşitli alt dallarında tebliğler sundular.

Konferans sonunda Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Vakur Sümer konferans süresi boyunca etkileyici sunumlar yapıldığı için bilim insanlarına teşekkür ederek, Avrasya Araştırma Enstitüsü'nün bazı yayınlarını katılımcılara hediye etti.

**27 ŞUBAT 2019 TARİHİNDE
AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
ARAŞTIRMACISI SAKEN MUKAN
“MADEN ÇIKARMA ENDÜSTRİSİNDE
ŞEFFAFLIK GİRİŞİMLERİ: VERİ
TABANI VE ZORLUKLAR” KONULU
SEMİNER VERDİ.**

2019 ЖЫЛЫ 27 АҚПАНДА ЕУАЗИЯ
ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ
АҒА ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ
СӘКЕН МҰҚАН «ӨНДІРУШІ
САЛАНЫҢ АШЫҚТЫҚ БАСТАМАСЫ:
ДЕРЕКҚОРЫ МЕН МӘСЕЛЕЛЕРІ»
АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Сәкен Мұқанұлы семинарында «Өндіруші Саланың Ашықтық Бастамасының» тарихына тоқталып, Бастама туралы кеңінен мағлұмат берді. Қазақстанның Бастама жүйесіндегі соңғы өзгерістеріне және стандарттарды толық орындауға қандай қиыншылықтармен кездесетіндігіне тоқталып өтті. Мұқанұлы Қазақстанда бұл мәселе бойынша жұмыстар 2005 жылы басталып, яғни Бастамаға мүше болу меморандумына қол қойылғаннан кейін халықаралық деңгейде 2007 жылы Бастамаға толыққанды мүше болып қабылданғаны туралы тілге тиек етті. Ол сондай-ақ, Қазақстанда Бастама аясында үкімет тарапынан жасалынатын іс-шаралар арасында азаматтық қоғаммен бірлесе отырып жасалынған іс-шараларға тоқталып өтті.

Қазақстанның жаңа кезеңдегі жан-жақты модернизацияланудың ішкі және сыртқы

Saken Mukan, seminerinde ana hatlarıyla Maden Ұырма Endüстрисінде Шeffaлық Giriшiminin тарихи хаққын да конушту ve бу Giriшimin хаққын да detayly билгилер верди. Giriшimin системіндеки ен сон deғишikliklere ve Kazakistan'da стандартларын там оларак уыgulanmasinin оніндеки зорлуқлара deғинди.

Mukan, Kazakistan'da бу конуда җалышмаларын 2005 yылнда башладығын, yani Giriшиме Üyelik Anlaşması'nın imzalanmasından sonra үлкенin uluslararası düzeyde 2007 yылнда Giriшimin там тешекүллү üyesi olduғунu белиртті. Ayrıca, Kazakistan'da, Giriшimin kapsamında Hükümetin gerçekteşтиrdiği faaliyetler yanında sivil toplum ile ortaklaşa alınan önlemlere de deғинди.

Seminerin devamında Mukan, Kazakistan'da Giriшimin башатылmasinin petrol ve doğalgaz şirketleri için getirdiği avantajlar ve faydalar хаққын да билги верди. Maden җырма endüстрilerine büyük miktarda yatırım yapılması, үлкенin uzun vadeli istikrarından yararlanılarak yatırım ortamındaki istikrarsızlıғын азатылmasinin temel avantajlar оларак kabul edilebileceğini

саясаттағы басты басымдықтарының бири – өндіруші саланың макроэкономикалық қайтарылым тиімділігінің едәуір артқандығы туралы Президент Н.Ә. Назарбаев өзінің Жолдауларында сөз қозғайды. Мемлекет басшысы, сонымен қатар, аймақтық энергетикалық кеңістікте Қазақстанның одан әрі даму ұстанымын нығайту мақсатында тұтастық стратегиясын әзірлеуді көздеп отыр.

Семинар жалғасында Мұқанұлы Қазақстанда Бастаманы енгізудің мұнай-газ компаниялары үшін артықшылығы мен пайдасы туралы айтып, саяси-экономикалық және беделдік тәуелділіктерін төмендету бойынша сөз қозғайды. Саяси тұрақсыздық, жартылай ашық және жариялы емес мемлекеттік басқару нәтижесінде инвестиция салымдарының мемлекетке үлкен қауіп төндіретіндігі жайында да сөз қозғайды. Өндіруші салаларда инвестиция салымдарының көп мөлшерде болуы, мемлекеттің ұзақ мерзімді тұрақтылығынан пайда табу және тұрақсыздықтың төмендеуі артықшылық болып саналады. Сонымен қатар, үкіметке төленген

vurguladı. Ayrıca, devlete yapılan ödemelerin şeffaflığının; petrol ve doğal gaz şirketlerinin yatırımlarının ülkenin gelişimine nasıl katkıda bulunduğunu açıklamaya da yardımcı olacağından söz etti.

Seminerin sonunda katılımcılar, Maden Çıkarma Endüstrisinde Şeffaflık Girişimi'nin Kazakistan'daki ve dünya-daki faaliyetleri hakkında fikir alışverişinde bulundular.

төлемдердің ашықтығы бойынша іс-шаралар мұнай-газ компанияларына инвестициялық салымдардың мемлекеттің дамуына қандай үлес қосатындығын ашып көрсетуге мүмкіндік беретіні жайында талқыланды.

Семинар соңында қатысушылар Өндіруші Саланың Ашықтық Бастамасының Қазақстандағы және әлемдегі қызметі бойынша пікір алмасты.

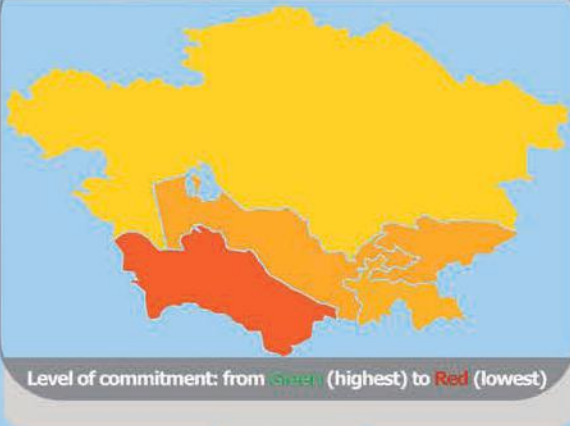

ERI Infographic No.15

ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ КИБЕРҚАУІПСІЗДІК | ORTA ASYA'DA SIBER GÜVENLİK CYBERSECURITY IN CENTRAL ASIA

Heat Map of National Cybersecurity Commitments

Cybersecurity ranking of Central Asian countries in 2017

Countries	Score	Global Rank
Kazakhstan	0.352	83
Tajikistan	0.292	91
Uzbekistan	0.277	93
Kyrgyzstan	0.270	97
Turkmenistan	0.133	132

Cybersecurity score ranges between 0 (lowest) and 1 (maximum)

	Cyber Criminal Legislation	Cyber Security Legislation	Cyber Security Training	LEGAL MEASURES	National Cyber Security Centers	State Cyber Security Centers	Cyber Security Industry Centers	Standards for Organizations	Standards for Professionals	Child Online Protection	TECHNICAL MEASURES	Strategy	Responsible Agency	Cybersecurity Metrics	ORGANIZATIONAL MEASURES	Standardization Bodies	Cybersecurity Good Practices	R&D Programmes	Public Awareness Campaigns	Professional Training Courses	National Educational Programs	Incentive Mechanisms	Home Grown Industry	CAPACITY BUILDING	Bilateral Agreements	Multilateral Agreements	Public Private Partnership	Interagency Cooperation	International Cooperation	Cooperation	TOTAL VALUE	
Kazakhstan	Green	Yellow	Red	Yellow	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Red	Yellow	Red	Red	Yellow	Red	Red	Red	Green	Yellow	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Kyrgyzstan	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey
Uzbekistan	Yellow	Green	Red	Yellow	Yellow	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Turkmenistan	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Tajikistan	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red

- Red circle: Started to make commitments in cybersecurity: GCI < 50.
- Yellow circle: Developed complex commitments: 50 < GCI < 89.
- Green circle: Demonstrated high commitment in all five pillars of the index: GCI > 90.

Source: https://itu.int/dms_pub/itu-d/opb/str/d-str-gci.01-2017-pdf-e.pdf
How to cite: Eurasian Research Institute, (2019). Cybersecurity in Central Asia. ERI Infographics No. 15

Akademik Türkçe Kursu

Avrasya Araştırma Enstitüsü 19 Ekim 2015 tarihinde Akademik Türkçe kursu vermeye başlamıştır. Bu kursun amacı katılımcılara makale, bildiri, tez, kitap gibi akademik metinleri okuma, not alma, çıkarımda bulunma konularında eğitim vermektir. Kurslar başlangıç ve orta seviye olmak üzere iki seviyede olacaktır.

HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GRUPLARI

Kurs hakkında bilgi almak ve başvuru için aşağıdaki telefon numarasını arayabilirsiniz.

Başvuru Yeri:

Almalı Avdanı, Mametova 48, 050004 Almatı.

+7 (727) 279 24 26 içhat: 109

19 қазан 2015 жылы Еуразия ғылыми-зерттеу институты «Түрік тілін ғылыми тұрғыдан жетілдіру» курстары басталды. Курстың мақсаты тыңдармандарға мақаладағы, баяндамадағы, диссертация және кітаптардағы академиялық мәтіндерді оқуды, ғылыми тұрғыдан жазуды және қорытынды жасай білуді үйрету болып табылады. Қосымша мағлұмат алу және өтініштерді беру үшін төменде көрсетілген байланыстар арқылы хабарласуға болады. Курстар апта ішінде және апта соңында өткізіледі.

Өтініштерді қабылдау мекенжайы:

Алмалы ауданы, Мәметова көшесі 48, 050004 Алматы,

тел: +7 (727) 279 24 26

(ішкі нөмір 109)

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Mart 2019 Sayı: 38
Наурыз 2019 жыл №38